Voorjaarsnota Westervoort 2023

Inhoudsopgave

Samenvatting 3
Inleiding 4
Programma 1 Bestuur 9
Programma 2 Maatschappij 27
Programma 3 Omgeving 50
Totaaloverzicht 70
Totaaloverzicht naar wettelijk / niet-wettelijk 73
Bijlage investeringskredieten 74

Samenvatting

Saldo voor Voorjaarsnota

	2023	2024	2025	2026	2027
Vastgesteld begrotingssaldo	412.964	1.376.831	2.171.050	510.456	563.383
Structurele doorwerking Najaarsnota 2022	-212.539	-148.875	-199.449	-119.668	-119.668
Begroting 1Stroom	-555.000	-900.667	-1.085.667	-1.270.667	-1.640.667
BGW1: Vaststellen kwaliteitsniveau openbare ruimte	-465.000	-465.000	-465.000	-465.000	-465.000
Startpunt Voorjaarsnota 2023	**-819.575**	**-137.711**	**420.934**	**-1.344.879**	**-1.661.952**

Ontwikkeling resultaten 2023 - 2027

	2023	2024	2025	2026	2027
Startpunt Voorjaarsnota	-819.575	-137.711	420.934	-1.344.879	-1.661.952
Ontwikkelingen prog 1 Bestuur	205.153	445.204	704.240	115.965	127.050
Ontwikkelingen prog 2 Maatschappij	-1.232.000	-1.501.089	-1.172.303	-1.116.303	-1.066.303
Ontwikkelingen prog 3 Omgeving	-478.897	-375.826	-228.759	-228.759	-228.759
Begrotingssaldo	**-2.325.319**	**-1.569.422**	**-275.888**	**-2.573.976**	**-2.829.964**
Dekking:					
Budgetoverheveling	97.000				
Vrijval kapitaallasten	71.000				
Onvoorziene uitgaven	175.000	175.000	175.000	175.000	175.000
Loon- en prijsstijgingen	1.385.000	1.232.000	1.350.000	2.163.000	2.163.000
Stelpost algemene uitkering		591.000	741.000	197.000	197.000
Reserveringen:					
Onttrekking algemene reserve	1.900.000				
Storting reserve huishoudelijke ondersteuning	-400.000				
Storting reserve sociaal domein	-500.000				
Storting reserve versnellen woningbouw	-500.000				
Storting reserve sportvelden	-500.000				
Begrotingssaldo na Voorjaarsnota 2023	**-597.319**	**428.578**	**1.990.112**	**-38.976**	**-294.964**

Verloop algemene reserve

	2023	2024	2025	2026	2027
Stand per 1 januari	551.000	2.411.000	2.314.000	3.243.000	5.733.000
Toevoegingen:					
Resultaat voorgaand boekjaar	3.360.000	-597.000	429.000	1.990.000	-39.000
Spaarprogramma	400.000	500.000	500.000	500.000	500.000
Onttrekkingen:					
Reserve huishoudelijke ondersteuning	-400.000				
Reserve sociaal domein	-500.000				
Reserve versnellen woningbouw	-500.000				
Reserve sportvelden	-500.000				
Stand per 31 december	**2.411.000**	**2.314.000**	**3.243.000**	**5.733.000**	**6.194.000**

Inleiding

1. Bestuurlijke samenvatting

Inmiddels is het college ruim een jaar onderweg en wordt er hard gewerkt aan de verschillende ambities en plannen in en voor de gemeente Westervoort. We zien dat we, net als de overige gemeenten in het land, nog grote onzekerheden kennen met betrekking tot de financiële ontwikkeling waar Rijksbezuinigingen aangekondigd zijn, economische ontwikkelingen zoals de krapte op de arbeidsmarkt, de uitdagingen in de woningbouw en maatschappelijke uitdagingen met betrekking tot het op peil houden van het voorzieningenniveau, de doorontwikkeling in het sociaal domein en het beheersbaar houden van de kosten. Deze Voorjaarsnota laat een positief financieel beeld zien voor 2024. Tegelijkertijd laat het zien dat we nog steeds behoedzaam moeten budgetteren en zorgvuldig in de ambities moeten zijn. Een groot deel van deze Voorjaarsnota wordt bepaald door de prijsstijgingen als gevolg van de indexeringen en CAO afspraken van onze partners en eigen organisatie. Dit legt een grote financiële claim op de begroting van de gemeente Westervoort, die tevens structureel doorwerkt. Een ontwikkeling waar de gemeente Westervoort niet uniek in is maar waar we wel de nodige aandacht voor vragen. Daarom kiezen we ervoor om met de partners het gesprek aan te gaan over de budgetten. Het uitgangspunt is alle begrip voor de prijsstijgingen en doorbelasting van de indexeringen, echter dit betekent niet automatisch een structurele ophoging van het budget maar geeft ons allen een opdracht om te kijken en het gesprek aan te gaan welke taken of opdrachten we dan niet meer uitvoeren c.q. af zullen nemen. Dit is een proces dat vele afhankelijkheden kent, onder meer regionaal draagvlak, maar die we graag op ons nemen om de financiën van de gemeente Westervoort naar de toekomst toe stabiel te houden. En daarmee ook zorg te kunnen blijven dragen voor een gedegen goed voorzieningenniveau in onze eigen gemeente.

We hebben in de afgelopen tijd met elkaar van gedachten gewisseld over de ontwikkelopgaven en eventuele te maken keuzes gelet op de werkdruk en krapte op de arbeidsmarkt. Dit is een standaard onderwerp van gesprek tussen de organisatie en het bestuur. In de informatieve raadsbijeenkomst is een toelichting gegeven op de ontwikkelopgaven voor 2023 en wat er nodig is om dit verder vorm te kunnen geven, met een doorkijk naar 2024. Er zit een grote afhankelijkheid tussen de verschillende disciplines en daarmee een doorwerking van de ontwikkelopgaven, bijvoorbeeld Westervoort Noord, naar de reguliere werkzaamheden. Afgesproken is om daar waar extra inzet voorzien wordt, deze terug te laten komen in de Voorjaarsnota. Veel van de ontwikkelopgaven voor de gemeente Westervoort kunnen doorgang vinden en wordt hard aan gewerkt. Wat we zien is dat de ontwikkelingen op het gebied van participatie en beheer & realisatie extra versterking nodig hebben. Deze komen terug in de Voorjaarsnota bij de betreffende programma’s. Tevens zien we een grote afhankelijkheid in het sociaal domein van externe ontwikkelingen, zoals onder meer de samenwerking met partners maar ook rijksbeleid. Hier heeft het college en de raad zichzelf een opdracht gegeven om dit binnen het programma te realiseren. Om die beweging daadwerkelijk te kunnen maken en binnen een paar jaar gerealiseerd te hebben, worden ook hier enkele voorstellen toe gedaan.

De ambities van de gemeente Westervoort, op bijvoorbeeld het gebied van participatie, Westervoort Noord, centrumplan Wyborgh, duurzaamheid en economie, komen ook terug in deze Voorjaarsnota. Er is bewust gekozen voor het uitgangspunt zoveel mogelijk budgetneutraal en samen met partners op te kunnen trekken. De ambities vertalen zich daarom niet allemaal in financiële noodzaak maar zijn de ontwikkelopgaven waar we midden in zitten en waar we hard aan doorwerken om ze te realiseren. Wel zien we enkele risico’s op een aantal terreinen. Gelet op de uitdagingen qua financiën en externe factoren (arbeidsmarktkrapte, energieprijzen, woningbouw, wetgeving) willen we voorbereid zijn op de uitdagingen die we zien alsmede eventuele tegenvallers op kunnen vangen. Dat betekent dat we willen voorstellen om drie reserves in het leven te roepen als risico afdekking en om te borgen dat de gewenste ontwikkelingen doorgang kunnen blijven vinden. De uitwerking, zijnde het kader en achterliggende informatie, voor deze reserves zullen bij de begroting volgen. Op dit moment wil het college graag de raad vragen om in te stemmen met het principe om drie reserves in te stellen. Op het gebied van het sociaal domein, versnellen van

de woningbouw en de realisatie van de verplaatsing van de sportvelden. Ook willen we vragen één specifieke reserve huishoudelijke ondersteuning in te stellen waar een opdracht in ligt om binnen twee jaar binnen budget uit te komen. Een toelichting op deze reserves volgt verderop in de Voorjaarsnota.

We zien aan alle kanten de noodzaak om goed tegen het licht te houden welke kant we op willen; waar willen we prioriteit aan geven en waar willen we keuzes maken. Deze taak nemen we de komende jaren op ons om op die manier verder te bouwen aan een financieel stabiel en gezond Westervoort en een aantrekkelijke gemeente waar het prettig wonen én leven is. In dat licht is deze Voorjaarsnota opgesteld; vorm geven aan de ambities en de zaken waarvan we zien dat die nodig zijn in onze gemeente, voor nu maar zeker ook voor de lange termijn.

2. Risicoreserveringen

Naast de verwerking van de voorstellen omtrent de verwerking van de indexeringen, CAO afspraken en de aanmeldingen om voor 2024 en verder aan de slag te kunnen blijven met de ambities voor de gemeente Westervoort, willen we graag een voorstel doen om in het kader van financieel behoedzaam beleid onze risico's te beheersen op drie grote thema's voor de komende jaren. We vinden het belangrijk dat we blijven werken aan de uitvoering van het herstelplan en het opbouwen van een gezond weerstandvermogen met een goede algemene reserve. Tegelijkertijd zijn er enkele ontwikkelingen waar we niet altijd evenveel eigenstandige invloed op hebben maar die wel van groot belang zijn voor onze gemeente. Denk daarbij aan de ontwikkelingen in het project Westervoort Noord, de mogelijke verplaatsing van de sportvelden en de doorontwikkeling in het sociaal domein. Om de risico's die in deze ontwikkelopgaven liggen te kunnen beheersen en op te kunnen vangen, wordt voorgesteld om drie reserves in te stellen binnen de mogelijkheden van de huidige algemene middelen, van ieder € 500.000. Om dergelijke reserves in te stellen is een vastomlijnd kader en doel nodig met betrekking tot het gebruik van de reserves. Bij deze Voorjaarsnota wordt gevraagd om een principe uitspraak te doen over het mogelijk instellen van deze reserves. De uitwerking en daarmee het kader en de voorwaarden van toepassing zullen dan meegenomen worden bij de begroting.

Naast risicobeheersing is er een inhoudelijke afweging voor specifiek deze drie reserves. Alhoewel de nadere uitwerking bij de begroting zal volgen, willen we een korte toelichting per inhoudelijke opgave geven om meer inzicht te geven in de noodzaak van de reserves.

Sociaal domein: de transformatie, de kanteling van recht op zorg naar passende ondersteuning blijft de koers binnen het sociaal domein. Echter het open einde karakter van zowel de jeugdwet als de Wmo blijft een gegeven en is wettelijk verankerd. We willen het risico afdekken dat eventuele tekorten als gevolg van onvoorzienbare, niet te beïnvloeden kosten direct ten laste komen van de algemene middelen en daarmee een groot risico vormen voor de financiële situatie van de gemeente Westervoort. Een dergelijke ontwikkeling kan dan opgevangen worden met de reserve. Daarnaast zijn er ontwikkelingen op het gebied van de transformatieagenda Jeugd waar gesproken wordt over eventuele compensatie achteraf, de taakstelling inburgering, de invoering van beschermd thuis en het daarmee gepaard gaande financieel verdeelmodel. Ook hierin kan de reserve voorzien om dit op te vangen.

Versnellen woningbouw: op dit moment wordt er hard gewerkt aan enkele ambities van de gemeente Westervoort op het gebied van wonen. We zien hier dat de ontwikkelopgave enkele externe factoren kent die zich niet laten voorspellen maar wel effect (kunnen) hebben op de exploitatie alsmede op het projectbudget. Om zeker te zijn dat de woningbouwopgaven, zoals Westervoort Noord maar ook de ontwikkelingen aangaande het centrumplan, doorgang kunnen vinden, kan een reserve dienen om de eventuele kostenstijgingen, extra kosten of verliezen op te vangen.

Sportvelden: één van de ambities is om de sportvelden te verplaatsen. Hier is breed draagvlak voor naar aanleiding van recente besluitvorming ook in de gemeenteraad. Dit gaat echter gepaard met een financieel risico en diverse externe afhankelijkheden. De ontwikkelingen rondom de sportvelden is nog in volle gang. Ten behoeve van de ambitie rondom sport, het belang dat we hechten aan goede voorzieningen voor de sportverenigingen en om ruimte te hebben diverse keuzes c.q. scenario's af te kunnen wegen, is het voorstel om ook hier een reserve voor in te stellen.

Reserve huishoudelijke ondersteuning
Op het gebied van de huishoudelijke ondersteuning is de gemeente, net als andere gemeenten in het land, de afgelopen jaren geconfronteerd met een toename. Deels als gevolg van het abonnementstarief maar ook als gevolg van een stijging in de tarieven en toename van het aantal mensen dat gebruik maakt van de huishoudelijke ondersteuning. De gemeente Westervoort wil hier graag een structurele oplossing voor. Dit vraagt echter tijd om de beweging te kunnen realiseren. In plaats van een structurele bijraming willen we inzetten op een overbruggingsreserve. Deze overbruggingsreserve dient ertoe de beweging die gemaakt moet worden te faciliteren en om de huidige kosten van € 400.000 op te kunnen vangen. Met als specifieke opdracht deze binnen twee jaar binnen eigen budget op te kunnen vangen. In de Voorjaarsnota worden hiertoe ook drie maatregelen benoemd, naast de landelijke ontwikkelingen rondom het afschaffen van het abonnementstarief in 2025.

3. Economisch beeld
Deze Voorjaarsnota verschijnt wederom in een tijd met veel onzekerheden. Het grootste effect voor Nederland en daarmee natuurlijk ook voor de gemeente Westervoort is het arbeidsvoorwaardenakkoord voor de Cao Gemeenten 2023, de arbeidsmarktkrapte, een stijgende rente en de hoge prijs van grondstoffen.

De economische ontwikkelingen blijven onzeker. Ramingen en realisaties die het Rijk hanteert kunnen daardoor sterk van elkaar verschillen. Sterke fluctuaties in het gemeentefonds de komende jaren zijn daarom niet uit te sluiten. De Voorjaarsnota van het Rijk geeft daarnaast al een eerste zicht op bezuinigingen die de komende jaren ook weer richting de gemeente(n) zullen komen. Naast economische onzekerheid brengt dit dus ook financiële onzekerheid, en dientengevolge financiële behoedzaamheid, met zich mee.

4. Loon- en prijsstijgingen
De inflatie in Nederland was in 2022 gemiddeld 11,6%. In de begroting 2023 is rekening gehouden met 4,8%, de inflatie in april 2023 is 5,2% (gemiddeld over 2023 is 6,3%).

De gemiddelde loonsverhoging voor gemeente-ambtenaren is in 2023 9,1%. Voor de jaren 2024 en 2025 is de loon- en prijsontwikkeling 4,2%, voor 2026 3,6% en 2027 3,2%.

5. Dekking loon- en prijsstijgingen

In de begrotingsresultaten van 2023 tot en met 2027 zijn diverse stelposten opgenomen om de loon- en prijsstijgingen te kunnen dekken.

	2023	2024	2025	2026	2027
Loon- en prijsstijgingen	1.385.048	1.232.750	1.350.210	2.163.186	2.163.186
Stelpost algemene uitkering 20% van het accres		591.000	741.000	197.000	197.000
Onvoorzien	175.000	175.000	175.000	175.000	175.000
Totaal	**1.560.048**	**1.998.750**	**2.266.210**	**2.535.186**	**2.535.186**

Deze stelposten zijn vooral nodig ter dekking van onder andere:

	2023	2024	2025	2026	2027
1Stroom	-555.000	-900.667	-1.085.667	-1.270.667	-1.640.667
Jeugd en Wmo	-398.000	-398.000	-398.000	-398.000	-398.000
SDL	-165.000	-165.000	-165.000	-165.000	-165.000
VGGM	-119.950	-203.950	-107.950	-107.950	-107.950
MGR	-262.000	-189.000	-189.000	-189.000	-189.000
RSD	-151.000	-107.000	-107.000	-107.000	-107.000
Totaal	**-1.650.950**	**-1.963.617**	**-2.052.617**	**-2.237.617**	**-2.607.617**

6. Uitgangspunten

In de Voorjaarsnota zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Loon- en prijsontwikkeling: 4,2% (2024/2025), 3,6% (2026) en 3,2% (2027)
- Begroting 1Stroom
- Conceptbegrotingen gemeenschappelijke regelingen
- Begrotingswijzigingen / raadsbesluiten tot en met maart 2023
- Structurele doorwerking Najaarsnota 2022
- Decembercirculaire gemeentefonds en maartbrief

Omdat de economische ontwikkelingen onzeker zijn, zal het College de uitgangspunten bij het opstellen van de begroting opnieuw tegen het licht houden.

In de begroting 2024 en de meerjarenraming 2025 - 2027 worden de gevolgen van de meicirculaire 2023 meegenomen.

7. Financiële positie

Een gezonde financiële huishouding op zowel de korte als de lange termijn is belangrijk om te kunnen blijven investeren in de samenleving. De gemeentelijke financiën moeten dus duurzaam op orde zijn. Door het herstelplan is de financiële positie verbeterd, maar is nog altijd zeer broos. De resultaten van deze Voorjaarsnota zijn, rekening houdende met de ontwikkelingen en dekkingsmogelijkheden, alleen voor de jaren 2024 en 2025 positief.

Jaar	Structureel	Incidenteel	Resultaat
2023	-81.000	-516.000	-597.000
2024	1.173.000	-744.000	429.000
2025	2.507.000	-517.000	1.990.000
2026	572.000	-611.000	-39.000
2027	316.000	-611.000	-295.000

Om voor het gewenste repressief toezicht van de provincie in aanmerking te komen moet in ieder geval het begrotingsjaar 2024 een positief (structureel) resultaat laten zien. Derhalve is dit ook het uitgangspunt voor deze Voorjaarsnota. Om tegelijkertijd ook de blik op de toekomst in het kader van een financieel gezonde, zelfstandige gemeente Westervoort vorm te geven, wordt voorgesteld om enkele reserves in te stellen. Het doel van deze reserves is om in te kunnen spelen op de ambities van de gemeente Westervoort en eventuele tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat dit de begrotingsdiscipline als ook de financiële situatie direct onder druk zet.

8. Leeswijzer

Alle bedragen in € behalve als anders aangegeven.
Een + betekent een baat, voordeel of vermeerdering (toevoeging).
Een - betekent een last, nadeel of vermindering (onttrekking).

Programma 1 Bestuur

Inleiding

Elk contact met de gemeente draagt bij aan het welzijn van inwoners, het vestigingsklimaat voor bedrijven en het (herstel van) vertrouwen in de overheid.

1.1 Externe ontwikkelingen

Dienstverlening
In de periode 2024-2028 zal er een piek zijn in het aantal aanvragen voor reisdocumenten. De oorzaak hiervoor is de verlenging van de geldigheidsduur van reisdocumenten vanaf 2014 van 5 naar 10 jaar. Om de piek op te kunnen vangen is een formatie-uitbreiding nodig van in totaal 1 fte. Deze formatie-uitbreiding en de financiële consequenties worden uitgewerkt bij de wensen.

Lokale democratie
Het experimenteren met nieuwe vormen van lokale democratie is een ontwikkeling die vanuit de rijksoverheid en de provincie gestimuleerd wordt. Er worden ondersteuningsprogramma's aan gemeenten aangeboden. Zo zijn steeds meer gemeenten met de burgerparticipatie aan het experimenteren. Het experimenteren komt voort uit de wens om te komen tot een grotere burgerbetrokkenheid bij de lokale politiek.

Informatisering en de digitale samenleving
Diverse wet- & regelgeving, zoals de "Wet open overheid", de “Wet modernisering elektronisch bestuur”, de “Wet digitale overheid” en het “Besluit digitale toegankelijkheid” nopen tot het voortdurend uitbreiden en vernieuwen van de digitale mogelijkheden en toepassingen voor inwoners. Het is niet de vraag of maar hoe de gemeente daarin moet meebewegen.

De gemeente is in steeds grotere mate afhankelijk van ICT. De ICT omgeving is volop in beweging. Software zal steeds meer als een service geleverd worden (SAAS). Deze te voorziene verandering in de ICT-architectuur heeft gevolgen voor de manier waarop de gemeente zich op dit vlak moet organiseren. De RID is naar aanleiding van de strategische sessies in 2022 en het rapport Toekomstvisie RID van M&I uit 2023 een verbetertraject gestart om klaar te zijn voor deze toekomst.

In het vervolgtraject zal ook gekeken worden naar de invulling van de opdrachtgevende rol van de gemeente en de digitale volwassenheid van de aangesloten partijen. De digitale volwassenheid van de gemeente zal verhoogd moeten worden. In het rapport Toekomstvisie RID van M&I uit 2023 is digitale volwassenheid benoemd. De uitwerking op welke wijze de digitale volwassenheid vergroot zal gaan worden, is echter nog niet concreet uitgewerkt. De toename van de importantie van informatie(veiligheid) en ICT leidt hier op termijn waarschijnlijk tot hogere kosten.

Het beveiligen van informatie is essentieel voor het functioneren van de gemeente. Het bekendste voorbeeld van ‘Hof van Twente’ toont aan dat een gemeente kwetsbaar is. In de periode na dit voorbeeld zijn er vele andere voorbeelden bij gekomen. Verschillende maatregelen worden in verband met de toegenomen risico’s rondom met name ransomware genoemd. Gezien de toenemende mate van afhankelijkheid van ICT-middelen is het te verwachten dat er structureel beduidend meer financiële middelen nodig zijn in de komende periode.

Wet open overheid (Woo)
De Wet open overheid (Woo) heeft als doel overheden en semi-overheden transparanter te maken. De wet moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. De Woo is op 1 mei 2022 in werking getreden. Daarmee is de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) vervallen. Het grote verschil met de Wob is dat de Woo verplicht dat documenten in elf informatiecategorieën gefaseerd (5 jaar) actief openbaar worden gemaakt. In 2024 zal de implementatie van de Woo voortgang hebben, waarbij ook het op orde brengen van de informatiehuishouding en training en bewustwording van de medewerkers en bestuurders belangrijke doelstellingen zijn.

1.2 Wat willen we bereiken?

De gemeente is een transparante en betrouwbare overheid middenin een vitale en veilige samenleving, die inwoners faciliteert en uitdaagt tot het nemen van initiatief. Het is belangrijk dat inwoners kunnen vertrouwen op de lokale overheid. Dit vertrouwen willen we versterken door meer transparant en participatief te zijn.

Dit betekent dat de gemeente inwoners actief betrekt bij het vormgeven van hun eigen (veilige) leefomgeving, waarmee de onderlinge verbinding tussen inwoners en de leefbaarheid in de wijk en het dorp wordt versterkt. En dat het bestuur benaderbaar is en samen met partners en de samenleving naar ideeën en constructieve oplossingen zoekt.

De gemeente zorgt voor goede en tijdige communicatie en transparantie van informatie. Dit draagt bij aan meer begrip voor elkaar en voor gemaakte keuzes. Zoveel mogelijk stukken en beraadslagingen zijn openbaar en eenvoudig opvraagbaar. Alleen als het absoluut noodzakelijk is, wordt geheimhouding opgelegd.

De Visie op dienstverlening 2022-2026 geeft richting aan de ontwikkeling van de dienstverlening van de gemeente aan individuele inwoners en ondernemers. De missie daarbij is dat elk contact met de gemeente bijdraagt aan het welzijn van inwoners, het vestigingsklimaat voor bedrijven en het (herstel van) vertrouwen in de overheid. Dit betekent dat de inwoner centraal staat in het contact met de gemeente, bij de inrichting van processen en bij het maken van (beleids)keuzes. De inwoner kan rekenen op goede service, duidelijkheid en juiste en volledige informatie. De manier waarop het contact met de inwoner verloopt en de beleving van dat contact door de inwoner is daarbij minstens zo belangrijk als het resultaat van dat contact. Dit geldt voor alle takken van sport van de gemeente. Van het sociaal domein tot de fysieke leefomgeving en het klantcontactcentrum.

Veiligheid is één van de belangrijkste basisbehoeften van de mens. Daarom is het van belang dat inwoners, ondernemers en bezoekers van de gemeente Westervoort zich veilig voelen. Op lokaal niveau voert de gemeente de regie op veiligheid. De verantwoordelijkheid voor de veiligheid delen we echter met vele partners, waarvan de inwoners de belangrijkste zijn. Als regisseur brengt de gemeente deze partners samen en stimuleren we een actieve rol van onze inwoners. We geven onze eigen rol als overheid goed en actief gestalte: we zetten waar nodig de veiligheidsinstrumenten in waarover wij beschikken, met de intensiteit die past bij de problematiek.

1.3 Wat gaan we daarvoor doen?

A. Het bevorderen van de samenwerking tussen gemeente en samenleving

Dit zijn de speerpunten:

A.1	**Uitvoering en borging Participatiebeleid**
Doel	De implementatie van het in Q3 2023 vast te stellen beleidskader participatie uit te voeren en te borgen in de organisatie en de samenleving,
Toelichting	Als het beleidskader na de zomer is vastgesteld wordt een begin gemaakt met een structureel implementatie- en borgingstraject van het participatiebeleid voor de medewerkers, managers en bestuurders van 1Stroom. Het traject is gericht op het versterken van de participatie manier van denken in de organisatie. De implementatie en borging van het beleid heeft tot gevolg dat er meer tijd, capaciteit en financiële middelen nodig zijn voor het ontwikkelen van medewerkers, het begeleiden en ondersteunen van medewerkers en het opzetten en uitwerken van werkwijzen en -processen. Daarnaast is de verwachting dat de organisatie intensiever te maken gaat krijgen met initiatieven uit de samenleving (overheidsparticipatie), dat hiervoor een initiatievenloket zal moeten worden ontwikkeld en dat het inzetten van participatie ook vanuit deze insteek een investering vooraf zal vragen in tijd en geld. Uitvoering en borging van het beleidskader vraag om aan de voorkant bij elk werkproces altijd goed na te denken in hoeverre bewoners en externe partijen betrokken zijn of moeten worden. De ontwikkeling en uitvoering van een goed participatieplan is de volgende stap. Dit impliceert dat de besluitvormings- en uitvoeringsprocessen meer tijd vragen en dat daarvoor capaciteit en middelen beschikbaar moeten zijn. Inwoners en partners worden actief betrokken bij de transformatie van het sociaal domein (programma 2). Het betrekken van inwoners doen we onder de werktitel Dorpsgesprekken. Dit betekent een omslag in werken. Om verdergaand participatief te werken is tijd, training en coaching nodig. Tijd om samen met partners en sleutel-inwoners vormen van participatief werken te ontdekken, uit te proberen en de geleerde lessen mee te nemen naar een verbeterde vorm van participatief werken. Training en coaching, omdat de basis van de nieuwe route weer opnieuw gelegd moet worden in een team met bijna allemaal nieuwe medewerkers. Hiervoor is eenmalig een impuls van € 4.500 in 2023 en € 9.000 in 2024.
Risico's	Participatieplannen kunnen onvoldoende worden ingericht, waardoor onduidelijkheid ontstaat tot hoever de geboden participatie reikt. De ontevredenheid van inwoners neemt daardoor toe. Invoering van het uitdaagrecht vormt een extra uitdaging en risico voor de organisatie, omdat elke uitdaging hoe dan ook begeleiding vraagt van meerdere afdelingen en daarmee de druk op de organisatie opvoert.
Planning	In september zal naar verwachting door beide raden het Beleidskader Participatie worden vastgesteld. Daarna zullen we richtlijnen/een leidraad voor uitvoering en borging opstellen voor de organisatie. De uitvoering en borging van het participatiebeleid start na vaststelling van het beleidskader en loopt door naar volgende jaren.

A.1	Uitvoering en borging Participatiebeleid
Financiën	Omdat het beleidskader en de richtlijnen voor de uitvoering op het moment van dit schrijven nog niet zijn vastgesteld door beide gemeenteraden, kunnen we alleen nog een zeer grove inschatting maken van de benodigde middelen en fte's. Reden dat we hier toch al e.e.a. willen opnemen, is dat het beleidskader voor béide gemeenten is en we daarom besluitvorming over de financiën graag zoveel mogelijk in onderlinge stemming zouden willen laten plaatsvinden. *2023* Voor de uitvoering en borging van het beleid incidenteel (voor 2 jaar) 1 fte voor het opzetten van het initiatievenloket. Onder het hoofdstuk 'wensen/keuzemogelijkheden' is onder de paragraaf maatschappelijke initiatieven voor het kunnen faciliteren/ondersteunen van deze initiatieven nog procesgeld opgenomen. Voor de uitvoering en borging vragen we 1fte senior participatiemedewerker structureel toe te kennen. Verder zullen we in Q3 en Q4 van 2023 naar verwachting ongeveer € 50.000 projectbudget nodig hebben (voor beide gemeenten samen) om de uitvoeringsrichtlijnen te kunnen opstellen, het uitvoeren van pilots en eventuele extra inhuur van expertise/gespreksleiders bij projecten in Q3/4 2023 waar participatie nog niet (in voldoende mate) in het projectbudget was opgenomen. *2024 (en verder)* Voor de nog op te stellen richtlijnen voor de uitvoering en borging gaan we nog met de afdelingsmanagers om de tafel om te bekijken wat er structureel aan fte's extra nodig is. Er zullen naar verwachting extra fte's nodig zijn om afdelingen te adviseren bij participatietrajecten en te helpen bij de uitvoering/organisatie van organisatietrajecten, maar dit zal maatwerk zijn. Het beleidskader Participatie gaat bij alle afdelingen om een intensievere voorbereiding, begeleiding en evaluatie van participatietrajecten dan nu het geval is. Dit zal extra tijd/capaciteit kosten, met name bij de drie afdelingen (R&B, RSO, Sociaal Domein) waar de meeste participatietrajecten worden georganiseerd. Om een grove inschatting te maken: 1 extra fte in de afdeling Realisatie en Beheer, 1 fte voor Sociaal Domein. Extra benodigde capaciteit bij team RSO kan de komende jaren vanuit het budget van de Omgevingswet worden betaald (waar participatie ook een belangrijk onderdeel van uitmaakt). Mogelijk dat er op termijn alsnog voor RSO extra capaciteit/budget moet worden aangevraagd. Op alle andere afdelingen is de verwachting dat we met participatie ambassadeurs zullen gaan werken (1 per afdeling), wat extra uren zal vragen van die specifieke medewerkers die daarvoor worden aangewezen/gevraagd. In de organisatie zullen medewerkers ook voldoende geëquipeerd moeten worden, onder andere door training, om participatie organisatiebreed beter in te bedden en naar een hoger niveau te brengen. De middelen die hiervoor nodig zijn, verwachten we uit reeds bestaande opleidingsbudgetten te kunnen halen.
Participatie	Dit speerpunt is volledig gericht op het verbeteren van participatieve trajecten. De participatieverordening beoogt de kwaliteit van lokale democratische processen te vergroten, de samenwerking tussen gemeente en bewoners te versterken en helderheid te scheppen over proces en rolverdeling.

A.2	Integraal werken
Doel	Samenhang en afstemming op alle niveaus.
Toelichting	Ieder speelt in de processen zijn eigen rol. De onderlinge samenwerking tussen de gemeente en 1Stroom ligt vast en er is een duidelijke (overleg)structuur. Bestuurders en ambtenaren weten wat ze van elkaar kunnen en mogen verwachten. De duidelijke structuur biedt houvast en overzicht en bevat voldoende ruimte voor dialoog. Bestuurlijke (besluitvormings-)processen kunnen ingewikkeld zijn, waarbij meerdere afdelingen en belanghebbenden betrokken zijn. Met integrale adviezen wordt de kwaliteit en samenhang vergroot. Onderling zijn beleidsterreinen met elkaar verbonden. De verschillende onderdelen van programma 1 brengen de onderlinge verbinding aan. Processen en werkwijzen op een eenduidige manier doorvoeren vergroot de kwaliteit van de ambtelijke advisering. De bestuurlijke procesinformatie is vastgelegd, toegankelijk en overzichtelijk. Er wordt rust en stabiliteit ingebouwd in de processen. De ambtelijke organisatie is ondergebracht in de gemeenschappelijke regeling 1Stroom. 1Stroom heeft in 2021 een nieuwe organisatiestructuur gekregen en maakt een verbetertraject door.
Risico's	Zonder goede afstemming tussen betrokken ambtenaren en bestuurders worden onderwerpen niet in de volle omvang behandeld. Dit kan leiden tot misverstanden en omissies in de besluitvorming.
Planning	Doorlopend.
Financiën	Beschikbare capaciteit voor de verbeteringen worden met bestaande capaciteit opgepakt.
Participatie	Op onderwerpen die betrekking hebben op derden, zullen zij betrokken worden.

A.3	Implementatie Wet Open Overheid (WOO)
Doel	Een transparante organisatie en gemeente, die zijn informatiehuishouding op orde heeft.
Toelichting	De Wet open overheid is bedoeld om overheden transparanter te maken en moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. De Woo vervangt de Wob (Wet openbaarheid van bestuur). Het grote verschil tussen de Woo en de Wob betreft de actieve openbaarmaking van overheidsinformatie (11 informatiecategorieën). Een belangrijk onderdeel van de Woo is het op orde brengen van de informatiehuishouding van de gemeenten en 1Stroom. Beide zullen tot en met 2027 gefaseerd moeten gaan plaatsvinden.
Risico's	De Gemeenschappelijke Regelingen waarmee onze gemeenten verbonden zijn moeten zich ook houden aan de Wet Open overheid. GR-en krijgen echter geen budget vanuit het Rijk. Uiteraard wordt de Woo bij de GR 1Stroom wel geïmplementeerd, gelijktijdig met de gemeenten. Op het moment van schrijven wordt echter nog uitgezocht wat de precieze verdeling van verantwoordelijkheden en taken zou moeten zijn tussen de gemeenten en de andere verbonden GR-en. Risico is dat deze GR-en ook in bepaalde mate aanspraak willen maken op ons vanuit het Rijk verkregen budget. De planning is dat hier uiterlijk in Q2 2023 meer helderheid over komt.
Planning	De implementatie van de Woo duurt nog tot en met 2027.

A.3	Implementatie Wet Open Overheid (WOO)
Financiën	Het op orde brengen van onze informatiehuishouding en het organiseren van actieve openbaarmaking van informatie hebben ervoor gezorgd dat er nieuwe applicaties en software aangeschaft moest worden. Door de installatie, implementatie en het beheer van deze nieuwe applicaties en het optimaliseren van onze huidige applicaties en systemen ligt er steeds meer werk bij de functioneel beheerders. Omdat dit naar de toekomst toe alleen maar zal groeien, is er structureel extra formatie (1fte) nodig als het gaat om functioneel beheer. Dit kan voorlopig (naar verwachting tot en met 2027) vanuit de middelen die vanuit het Rijk beschikbaar worden gesteld voor de Woo. Ook de formatieruimte die voor de Woo-contactfunctionarissen vrij is gemaakt (0,2fte per gemeente) wordt betaald vanuit de vanuit het Rijk verkregen middelen voor de Woo. Vanuit het gemeentefonds zijn vanuit de Rijksoverheid middelen beschikbaar gemaakt om de WOO te implementeren.
Participatie	Dit speerpunt is volledig gericht op het verbeteren van de informatievoorziening aan inwoners.

B. Het vasthouden van het positieve veiligheidsklimaat voor inwoners en ondernemers.

Dit zijn de speerpunten:

B.1	Kwetsbare / overlastgevende personen (waaronder jeugdoverlast)
Doel	Het doel is om kwetsbare personen niet af te laten glijden naar risico- of overlastgevend of crimineel gedrag.
Toelichting	Het thema ‘kwetsbare/overlastgevende personen’ is een prioriteit in het door de gemeenteraad vastgestelde integrale veiligheidsplan. Er spelen diverse onderwerpen op dit speerpunt. Voorbeelden zijn: de aanpak van personen met verward gedrag, jeugdoverlast, personen die ernstige woonoverlast veroorzaken in hun buurt of jongeren die vanwege een instabiele thuissituatie afglijden naar criminaliteit of radicaliseren. Casussen op deze onderwerpen worden steeds complexer daar waar het gaat om zorg en hulp. Zij vragen steeds meer om veiligheidsmaatregelen voor de persoon in kwestie en zijn of haar omgeving. Dit vraagt de laatste tijd veel inzet als het gaat om een integrale aanpak en de daarbij noodzakelijke regievoering. Net als bij de jeugddynamiek, zoals wij vorig jaar al hebben aangegeven. In de loop der tijd zullen zich steeds nieuwe knelpunten en doelgroepen manifesteren. Een goede verbinding tussen zorg en veiligheid is essentieel om de genoemde onderwerpen goed aan te kunnen pakken. Die verbinding is steeds belangrijker geworden nu de gemeente sinds de decentralisatie in het sociaal domein verantwoordelijk is voor de zorg. Sinds 2021 zijn belangrijke stappen gezet om zorg en veiligheid beter op elkaar aan te laten sluiten. De opgezette werkprocessen en de sluitende ketenaanpak voor kwetsbare personen moeten goed geborgd en onderhouden blijven worden, daar waar nodig worden doorontwikkeld/versterkt en als er behoefte aan bestaat kunnen nieuwe partners worden toegevoegd. Het is belangrijk om vanuit veiligheidsoogpunt uit te dragen dat het tijdig zoeken van de verbinding met partners - intern en extern - escalatie van problemen kan voorkomen.

B.1	Kwetsbare / overlastgevende personen (waaronder jeugdoverlast)
Risico's	Zonder goede signalering en aanpak van kwetsbare/overlastgevende personen vallen deze inwoners uiteindelijk tussen wal en schip; er komt dan geen sluitende aanpak van hun situatie tot stand, waardoor hun kwetsbare en soms schrijnende situatie voortduurt of te weinig of te langzaam verbeterd. Dat kost de maatschappij uiteindelijk alleen maar meer geld. Overlastsituaties dreigen dan te escaleren, wat alleen maar meer problemen oplevert en meer inspanningen kost om het op te lossen. Soms kan dan alleen de politie nog optreden als deze personen strafrechtelijke overtredingen begaan. Dat willen we voorkomen.
Planning	Doorlopend.
Financiën	De toegenomen werklast en de toename van de complexiteit van casuïstiek vraagt om (meer) centrale en integrale procesregie op het thema zorg & veiligheid. Op dit thema moet er meer regie gevoerd en structuur gegeven worden op het individu (personen met verward gedrag, woonoverlast), het systeem (gezin, huiselijk geweld) en op de jongerendynamiek (overlastgevend). Daarvoor hebben we een procesregisseur nodig. De procesregisseur ziet erop toe dat het proces kwalitatief voldoet aan wat nodig is op deze onderwerpen. Hij coacht professionals en collega's en adviseert bij de uitvoering van een plan. Deze persoon legt de verbinding tussen beleid, uitvoering en netwerkpartners (dus intern en extern) aansluitend op gemeentelijke en regionale ontwikkelingen. De procesregisseur heeft mandaat om, wanneer daar integraal behoefte aan is, vanuit de inhoud door te pakken op de bovengenoemde thema's. Dat kan bijvoorbeeld gaan om het aangaan van gesprekken met personen/ouders/gezinnen waar het niet goed gaat. Over 2023 was al 0,25 FTE toegekend voor procesregie op alleen de jeugdaanpak. Gebleken is dat deze procesregie goed werkt – maar tijdrovend is – en ook op de andere genoemde terreinen nodig is. Gelet op het vorenstaande wensen wij de 0,25 FTE uit te breiden naar 1 FTE. Het betreft derhalve een uitbreiding met 0,75 FTE (gezamenlijk met Duiven).
Participatie	We informeren inwoners over waar zij met vragen en zorgen terecht kunnen. Dit maakt de drempel om zorgen te uiten lager. Dit versterkt de vroegtijdige signalering waardoor zorg en hulpverlening snel(ler) starten. Een sluitende aanpak bij verward of overlastgevend gedrag komt bij voorkeur tot stand in overleg met de persoon/personen zelf. Helaas werken ze daar niet altijd vrijwillig aan mee. Dan zijn andere trajecten aan de orde.

B.2	Digitale veiligheid
Doel	Inwoners en bedrijven bewust maken van de gevaren van digitale criminaliteit, zodat zij dat tijdig herkennen en weten wat ze moeten doen als ze ermee te maken krijgen en zich ertegen kunnen wapenen.
Toelichting	Er vindt een verschuiving plaats van traditionele criminaliteit (woning-/auto-inbraken) naar cybercriminaliteit. Cybercrime is een verzamelterm geworden van alle delicten die met een computer en op internet worden gepleegd. Mensen van alle leeftijden worden het slachtoffer van oplichting via whatsapp of phishingmails. Criminelen kunnen bedrijfssystemen 'gijzelen' en losgeld eisen of belangrijke voorzieningen overnemen. En de digitale wereld draagt ook steeds vaker bij aan radicalisering, het creëren van maatschappelijke onrust en het aanjagen van ordeverstoringen. Verder zijn mensen zich er niet van bewust dat ze onbedoeld dader kunnen worden door bijvoorbeeld een gevoelig filmpje of foto's door te sturen. Gemeenten kunnen een rol spelen om te voorkomen dat inwoners, bedrijven en voorzieningen slachtoffer worden van cyber gerelateerde zaken. Met onder andere voorlichting moet de bewustwording vergroot worden.
Risico's	Cybercrime kan leiden tot diefstal van geld en informatie, enorme bedrijfsschade tot zelfs ontwrichting van de samenleving als bepaalde voorzieningen worden gehackt.

B.2	Digitale veiligheid
Planning	In het nieuwe integrale veiligheidsplan 2023-2026 is digitale criminaliteit als prioriteit opgenomen. In het plan is op hoofdlijnen aangegeven wat we willen gaan doen. De acties spreiden zich uit over meerdere jaren.
Financiën	Cyberveiligheid is een betrekkelijk nieuw onderwerp voor gemeenten. Langzaamaan komen er projecten en initiatieven op dit thema. Wat voor onze gemeente geschikt is, moet nog worden onderzocht of ontwikkeld. De kosten zijn op voorhand niet aan te geven.
Participatie	Het vergroten van de cyberveiligheid kan niet tot stand komen zonder de inwoners en ondernemers. Meer bewustwording bij inwoners en bedrijven over de gevolgen van cybercrime is een belangrijke eerste stap. Samenwerking met bijvoorbeeld ondernemersverenigingen en het Nationaal Cyber Security Centrum zal daarbij worden gezocht.

C. Het verbeteren van de kwaliteit van de dienstverlening, die aansluit op de behoeften en verwachtingen van de inwoners.

Dit zijn de speerpunten:

C.1	Verbeteren van de dienstverlening
Doel	Verankeren van de vier uitgangspunten uit de Visie op dienstverlening in de gemeentelijke organisatie; “inwoner centraal’, ‘servicegericht’, ‘duidelijk’ en ‘kennis van zaken”. Hierdoor voelen inwoners en ondernemers zich welkom en merken zij in alles dat zij centraal staan in het contact met de gemeente.
Toelichting	Het is belangrijk dat de gemeentelijke organisatie werkt vanuit gemeenschappelijke waarden en uitgangspunten. Dit geeft duidelijkheid aan inwoners over wat zij van de gemeente kunnen verwachten. Dit komt tot uitdrukking in concrete normen en prestatieafspraken die de komende periode uitgewerkt zullen worden, op basis van input vanuit de samenleving en vanuit de ambtelijke organisatie.
Risico’s	Er zijn technische, procedurele, culturele en financiële uitdagingen om in lijn met de Visie op dienstverlening te kunnen werken. De gewenste ontwikkelingen kunnen omvangrijk zijn en de nodige tijd kosten. Er zullen slimme keuzes gemaakt moeten worden.

C.1	Verbeteren van de dienstverlening
Planning	De Visie op dienstverlening schetst de stip op de horizon. Het is een ambitie. Deze ambitie is niet van vandaag op morgen te realiseren. De implementatie van deze ambitie is ook dermate complex dat het niet mogelijk is om op voorhand een detailplanning te maken en concrete resultaten te benoemen. Het verbeteren van de dienstverlening heeft continu aandacht nodig en vraagt veel doorzettingsvermogen. Ook is het nodig om alert te zijn op (maatschappelijke) ontwikkelingen en deze steeds te vertalen naar de gemeentelijke dienstverlening. In Jaarplannen wordt per kalenderjaar de focus voor het betreffende jaar uitgewerkt. In 2023 ligt de focus op 3 onderdelen: 1. Het ontwikkelen van methoden om structureel inzicht te krijgen in de wensen, behoeften, eisen en kanaalgebruik van inwoners. Een van de signalen die hierbij al duidelijk en herhaald naar voren is gekomen, is de wens tot het verruimen van de openingstijden van het gemeentehuis. Dit is daarom in deze voorjaarsnota al als wens opgenomen. 2. Het ontwikkelen van instrumenten die nodig zijn om uitvoering te geven aan dienstverlening zoals beschreven in de Visie op dienstverlening 2022-2026. 3. Opstellen van een opleidingsplan om brede vaardigheden te ontwikkelen bij medewerkers om uitvoering te kunnen geven aan dienstverlening als beschreven in de Visie op dienstverlening 2022-2026. In het Jaarplan 2024 zal hierop worden voortgebouwd en zullen nadere acties worden opgenomen om de dienstverlening verder te verbeteren. Het Jaarplan 2024 zal worden gebaseerd op de resultaten van de acties in 2023 en wordt begin 2024 ter kennisgeving aan de gemeenteraad voorgelegd.
Financiën	De meeste investeringen voor dienstverlening zitten in bewustwording, training van vaardigheden en aandacht voor houding & gedrag van medewerkers. De kosten voor trainingen, bewustwording, onderzoeken en materiaal kunnen worden gedekt vanuit bestaande budgetten binnen 1Stroom. Als er aanvullende investeringen nodig zijn, dan zal dit in een apart voorstel worden voorgelegd.
Participatie	Er is een klantpanel voor de gemeentelijke hoofdwebsite die fungeert als klankbordgroep bij de verbetering van de digitale dienstverlening. Zo heeft het klantpanel input geleverd bij de vernieuwing van de gemeentelijke hoofdwebsite medio 2022. Ook wordt klantgedrag gemonitord via web-statistieken en vanuit de data die vanuit de verschillende backoffice-applicaties beschikbaar is. Verder is in het Jaarplan dienstverlening 2023 de actie opgenomen om een methode te ontwikkelen om structureel inzicht te krijgen in de wensen, behoeften, eisen en kanaalgebruik van inwoners en hen hiermee een podium te geven om mee te denken over de verbetering van de dienstverlening. Op verschillende momenten en via diverse methoden zullen inwoners en ondernemers worden bevraagd over hun wensen en ideeën in het contact met de gemeente op basis waarvan verbeteracties worden voorgesteld.

C.2	Cyberveiligheid eigen organisatie
Doel	Cyberveiligheid in de organisatie van de gemeente vergroten.

C.2	Cyberveiligheid eigen organisatie
Toelichting	Het is voor de gemeente en de gemeentelijke organisatie van belang om een goede weerbaarheid tegen cybercriminelen te hebben. Het aantal digitale producten en diensten groeit waardoor de digitale kwetsbaarheid toeneemt. Niet alleen is onze dienstverlening afhankelijk van goed werkende ICT-systemen, ook wordt er veel met privacygevoelige informatie gewerkt. Het gijzelen c.q. stilvallen van onze systemen heeft grote consequenties. Het snel signaleren en bestrijden van incidenten is belangrijk.
Risico's	Cybercrime kan leiden tot diefstal van geld en informatie, enorme bedrijfsschade tot zelfs ontwrichting van de samenleving als bepaalde voorzieningen worden gehackt.
Planning	De RID en 1Stroom werken voortdurend aan de veiligheid van de gemeentelijke ICT-systemen. De RID voert de benodigde technische wijzigingen uit. 1Stroom werkt aan het vergroten van het bewustzijn informatieveiligheid (o.a. clean desk, toegangsbeheer, …) en de digitale vaardigheden en bewustzijn van de organisatie.
Financiën	De kosten voor de cyberveiligheid van de gemeentelijke systemen zijn meegenomen in de begroting van de RID. Kosten voor het vergroten van het interne bewustzijn en het uitvoeren van een cyberveiligheidsoefening zijn gedekt vanuit de bestaande middelen.
Participatie	Participatie is niet van toepassing op het vergroten van de cyberveiligheid van de eigen organisatie.

1.4 Wensen/keuzemogelijkheden/investeringen

1.4a Dienstverlening: uitbreiding formatie aanvraagbalie Burgerzaken
In de periode 2024-2028 zal er een piek zijn in het aantal aanvragen voor reisdocumenten. De oorzaak hiervoor is de verlenging van de geldigheidsduur van reisdocumenten vanaf 2014 van 5 naar 10 jaar. Deze piek betekent meer dan een verdubbeling van het aantal aanvragen ten opzichte van de voorgaande 5 jaren. Om de piek op te kunnen vangen en alle verwachte aanvragen in behandeling te kunnen nemen, is een formatie-uitbreiding nodig van in totaal 1 fte (op basis van de baliebezetting in referentiejaar 2014). De jaarlijkse personeelskosten hiervoor ten laste van de begroting bedragen € 24.235 (peildatum loonkosten 1-1-2023). Deze kosten kunnen worden gedekt vanuit de extra inkomsten die de reisdocumentenpiek jaarlijks op zal leveren. De extra formatie is voor de periode van 2024 tot en met 2026 nodig.

1.4.b Dienstverlening: verruimen van de openingstijden van het gemeentehuis
Sinds medio 2020 is het gemeentehuis op maandag-, dinsdag- en donderdagmiddag gesloten in het kader van een bezuinigingsmaatregel. Dit geeft veel onvrede bij inwoners en bezoekers. Dagelijks staan er inwoners en bezoekers met een afspraak voor een dichte deur. Ook komen er soms bezoekers ongenodigd binnen als een andere bezoeker de voordeur verlaat, waardoor mensen verdwaald in de hal van het gemeentehuis staan. Uit een eerste inventarisatie van wensen en behoeften bij het verbeteren van de gemeentelijke dienstverlening komt de uitdrukkelijke wens naar voren om e huidige openingstijden te verruimen. Hierom wordt voorgesteld het gemeentehuis weer op de “oude” 4 middagen te openen voor bezoekers met en zonder afspraak, met uitzondering van de tijd tussen 12.00-13.00 uur in verband met de noodzakelijke pauze tussen twee diensten die door het werken op 2 locaties wordt bemoeilijkt. Concreet betekent dit dat het gemeentehuis dan open is op:

- maandag – vrijdag: 8.00 – 12.00
- maandag – donderdag: 13.00 – 16.00
- maandag om de week: 18.00 – 20.00 (oneven weken)

Met deze verruiming wordt het ook beter mogelijk de stroom bezoekers voor het afhalen van reisdocumenten beter op te vangen in verband met de reisdocumentenpiek die bij 1.2 Externe ontwikkelingen is benoemd. Binnen de huidige openingstijden zullen er anders bij de Servicebalie wachtrijen ontstaan voor het afhalen van reisdocumenten

Tijdens de sluiting tussen 12.00 – 13.00 uur worden bezoekers via de medio 2023 in gebruik genomen intercom te woord worden gestaan door het KCC (vanuit de telefooncentrale), van waaruit hun vragen kunnen worden beantwoord of collega’s met wie men een afspraak heeft, kunnen worden opgeroepen hun bezoek op te halen. Zo wordt de inwoner ook bij een dichte deur goed geholpen.

Om de voorgestelde verruiming zowel in Duiven als in Westervoort mogelijk te maken, is extra personele capaciteit nodig, om de Servicebalie in het gemeentehuis te kunnen bemensen. Dit vraagt voor Duiven en Westervoort samen om 0,6111 fte. Voor de periode 2024 tot en met 2026 worden deze personeelskosten jaarlijks begroot op € 14.850 (peildatum loonkosten 1-1-2023).

1.4c Juridische ondersteuning
Coördinatie en afhandeling van WOO-verzoeken door Juridische Zaken is structureel, ook nu de Woo-contactfunctionarissen zijn gestart Zij vervullen wel een rol in het proces van het afhandelen van Woo-verzoeken, maar die rol is gericht op de dienstverlenende kant (ervoor zorgen dat de Woo-verzoeken naar tevredenheid geholpen wordt) en niet op de juridische kant. Ondersteuning bij afhandelen Woo-verzoeken is structureel. In 2022 zijn in totaal 15 Woo-verzoeken ontvangen (10 Duiven, 5 Westervoort). Gelet op het aantal verzoeken dat tot op heden is ingediend moet worden aangenomen dat dit aantal in 2023 (nog) hoger zal uitkomen. De Woo-verzoeken hangen

veelal samen met ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente en omvatten nagenoeg altijd een groot aantal documenten dat geanonimiseerd moet worden. Ondanks dat inmiddels beschikt wordt over de daarvoor benodigde software, ontbreekt het aan formatie om de documenten te anonimiseren zodat deze taak (structureel) moet worden uitbesteed (ofwel aan een externe partij ofwel door inhuur van extra capaciteit). Hiervoor wordt het bestaande budget (€ 25.000) verhoogd met € 15.000. Deze verhoging komt voor € 5.550 ten laste van Westervoort.

1.4d Bijdrage aan de GR SDL (RID)
De RID is naar aanleiding van de strategische sessies in 2022 en het rapport Toekomstvisie RID van M&I uit 2023 een verbetertraject gestart om klaar te zijn voor deze toekomst. Uit het adviesrapport van M&I blijkt een incidentele vraag voor 2023 en 2024 van circa € 500.000 waarop de verdeelsleutel tussen de deelnemers zal worden toegepast. Vanuit de jaarrekening SDL zal de financiële meevaller gebruikt worden om de incidentele kosten (deels) af te dekken. De Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking De Liemers (GR SDL) heeft dit in de eigen begroting opgenomen. Deze financiële effecten zijn dus verwerkt in de bijdrage van de gemeente aan de SDL.

In het vervolgtraject op het rapport zal ook gekeken worden naar de structurele verbetering van de RID. De toename van de importantie van informatie(veiligheid) en ICT leidt hier op termijn waarschijnlijk tot hogere kosten. Voorzichtigheidshalve houden we rekening met een structurele kostenstijging van circa € 500.000 waarop de verdeelsleutel tussen de deelnemers zal worden toegepast. Dit omdat de verwachting is dat de tijdelijke extra kosten die de SDL nu opvoert structureel zullen worden.

1.4e Proceskosten vergoeding WOZ-bezwaren
Door de grote toename van het aantal bezwaren tegen WOZ-beschikkingen door No-Cure-No-Pay bedrijven neemt ook het bedrag van de proceskostenvergoedingen toe. Proceskostenvergoeding wordt toegekend wanneer een bezwaar van NCNP-bedrijven wordt gehonoreerd. Wij schatten in dat 20% van deze bezwaren wordt gehonoreerd. De gemiddelde vergoeding per gehonoreerd bezwaar bedraagt € 700. Het totaalbedrag is € 55.000. In de begroting 2023 is reeds € 7.500 opgenomen voor OZB beroep en bezwaar. De extra kosten voor 2003 zijn dus € 47.500. Gelet op de recente landelijke regelgeving

1.4f VGGM
Door de hoge loon- en prijscompensatie gaat de bijdrage aan VGGM over 2023 op de onderdelen Veiligheid (=brandweer) en Bevolkingszorg € 49.000 hoger uitkomen (voor 2024 e.v. € 7.950). Daarnaast wordt de bedrijfsvoering bij VGGM versterkt en is er € 6.950 nodig voor taakaanpassingen door de invoering van de Omgevingswet.

Taakveld 1.1	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Begroting 2023 - 2027	-723.050	-821.050	-821.050	-821.050	-821.050
Aanpassingen begroting VGGM	-55.950	-7.950	-7.950	-7.950	-7.950
Budget Voorjaarsnota 2023	**-779.000**	**-829.000**	**-829.000**	**-829.000**	**-829.000**

1.4g Maatschappelijke initiatieven
Het is de bedoeling om na vaststelling van het beleidskader participatie een initiatievenloket op te richten (zie ook speerpunt participatie) dat de mogelijkheid heeft maatschappelijke initiatieven te ondersteunen/faciliteren. Daarvoor is een subsidiebudget vereist, plus een werkbudget voor proceskosten Voor Westervoort is er nog geen budget voor initiatieven. Het voorstel is om een budget op te nemen van € 10.000 plus een werkbudget van € 5.000, in totaal € 15.000 voor de jaren 2024 tot en met 2026. In 2025 volgt een evaluatiemoment.

1.4h Cameratoezicht station

Voor het terugdringen van criminaliteit en overlast en voor het verhogen van het veiligheidsgevoel op en rond het station willen wij cameratoezicht in de openbare ruimte gaan inzetten. De registraties van de politie geven aan dat er veel gebeurt op en rondom het station. Vooral incidenten zoals mishandelingen hebben een grote impact in een dorp als Westervoort. Dit soort incidenten zorgt dan ook snel voor een toename van het gevoel van onveiligheid. Dat de liften bij het station regelmatig vernield worden, maakt het station voor minder validen onbereikbaar. Verder biedt de treindienst een belangrijke vervoersmogelijkheid aan onze inwoners. Daarom is het van belang dat het station en haar directe omgeving veilig gebruikt kunnen worden. Gemeente en politie doen nu al veel om de stationsomgeving veilig te houden. Cameratoezicht is daar een goede aanvulling op. Na een gedegen onderbouwing heeft de gezagsdriehoek positief geadviseerd over de inzet van camera's voor de duur van één jaar. De voorbereidingen voor het plaatsen van de camera's zijn in gang gezet. Voorlopig wordt van een investering uitgegaan van € 60.000. De kapitaallasten bedragen vanaf 2024 € 7.200.

1.4i Nieuwjaarsreceptie
In het kader van het herstelplan is het budget voor de representatiekosten van het college naar beneden bijgesteld. Het college wil de nieuwjaarsreceptie jaarlijks weer door laten gaan. Om deze activiteit te kunnen organiseren is een extra bedrag van € 10.000 nodig.

1.4j Renovatie en verbouw Ondernemerscentrum Uitterweert
Ondernemerscentrum Uitterweert wordt de nieuwe locatie waarin de huidige maatschappelijke partners vanuit De Nieuwhof worden gehuisvest. Hiervoor moet het gebouw bouwkundig en installatietechnisch aangepast en verbouwd worden omdat deze anders gebruikt gaat worden dan op dit moment het geval is. Er komen in de nieuwe situatie 2 hoofdgebruikers in het ondernemerscentrum waarvan Santé(Mikado) er een is. Om de activiteiten in het ondernemerscentrum voort te kunnen zetten moet een en ander aangepast worden. Er is reeds geld beschikbaar gesteld voor het aanpassen van de keuken en toiletruimten. Deze post is bewust naar voren geschoven om de aanpassingen in het gebouw ineens in opdracht te kunnen geven zodra bekend is wanneer de plannen rond De Nieuwhof ten uitvoer gaan komen en de nieuwe huisvesting in gereedstelling moet worden gebracht.

Naast de renovatie van het ondernemerscentrum zullen er ook aanvullende voorzieningen getroffen moeten worden als daar de sociale partners gevestigd worden. Zo zal onder andere de toegang rolstoelvriendelijk gemaakt moeten worden en zal er een herschikking van ruimten moeten plaatsvinden door wanden te (ver)plaatsen of te verwijderen. Een investeringsbudget van € 100.000 is hiervoor nodig. De kapitaallasten bedragen vanaf 2024 € 6.000.

De bedrijfscontactfunctionaris begeleid de huidige huurders naar andere huisvesting en het opstellen van de huurcontracten. Om de huisvesting van de sociale partners te stroomlijnen wordt in 2023 € 15.000 ingezet.

1.4k De Nieuwhof
De maatschap Huisartsenpraktijk Rozet heeft behoefte aan nieuwe huisvesting met aanvullende zorggerelateerde functies in de nabijheid van hun huidige locatie om ook deze functies en de eerstelijns gezondheidszorg te behouden voor Westervoort en de wijk. In de zoektocht naar een geschikte locatie voor de gewenste herhuisvesting is het complex "de Nieuwhof" in beeld gekomen. De gemeente ziet het gezondheidscentrum in de Nieuwhof als een zeer gewenste locatie en een mooie aanvulling op het aanwezige sportcentrum. De maatschap Huisartsenpraktijk Rozet wil deze ontwikkeling gestalte geven samen met hun ontwikkelaar en exploitant. De gemeente is niet de initiatiefnemer van deze ontwikkeling op deze locatie, maar wil daaraan graag meewerken vanwege haar maatschappelijke verantwoordelijkheid in het kader van de gezondheidszorg. Op 29 december 2021 is een intentie overeenkomst gesloten met de maatschap Huisartsenpraktijk Rozet, ontwikkelaar van Walvoort en exploitant Weshold waarbij de gemeente voornemens is een deel van de Nieuwhof te verkopen om de ontwikkeling van een gezondheidsboulevard bestaande uit een gezondheidscentrum met

50 appartementen, parkeergelegenheid en toebehoren, waarin ook de huisartsenpraktijk Rozet gevestigd wordt, mogelijk te maken. De plannen worden verder voorbereid en de eerste ontwerpen en visualisaties uitgewerkt. De sociale instellingen die nu in de Nieuwhof zitten krijgen een plek in het ondernemerscentrum aan de overkant van de weg en (deels) in de gezondheidsboulevard. De andere gebruikers gaan ook mee in de nieuwe gezondheidsboulevard of worden actief geholpen bij het zoeken naar een andere locatie. Zo ontstaat een medisch en sociaal cluster in en rondom de Nieuwhof. Uiteindelijk wordt een anterieure overeenkomst gesloten en een nieuw bestemmingsplan/omgevingsplan voorbereid en in procedure gebracht. Voor het gehele project is inmiddels een participatie en communicatietraject opgestart.

1.4.1 Overige activiteiten

Inkoop
De functie van Inkoop is op dit moment belegd bij de gemeenschappelijke regeling SDL bij de RID. De inkoopfunctie zal in 2023 heroverwogen worden en in 2024 ingericht volgens deze heroverweging.

1.4.2 Welke externe partijen dragen hieraan bij

Gemeenschappelijke regelingen
De gemeente neemt deel aan diverse gemeenschappelijk regelingen. Een gemeenschappelijke regeling is een vorm samenwerking tussen verschillende bestuursorganen ter behartiging van een of meerdere belangen van die bestuursorganen. De Gemeenschappelijke regelingen vragen hun bijdrage via besluiten van hun eigen Algemeen Bestuur van de betreffende aan de gemeente. Gelet op de loon- en prijsontwikkelingen zullen de begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen fors hoger uitvallen. De gemeente neemt deel aan de volgende regelingen:
- Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR)
- Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)
- Euregio Rijn en Waal
- Omgevingsdienst regio Arnhem (ODRA/ODRN)
- Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen (DRAN)
- 1Stroom
- Samenwerking de Liemers (SDL (RSD/RID))
- Streekarchivariaat De Liemers en Doesburg
- Modulaire gemeenschappelijke regeling Sociaal Domein Regio Centraal Gelderland (MGR)
- Gemeenschappelijke regeling Huisvesting Voorgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL)

Behalve deze gemeenschappelijke regelingen zijn er tal van andere vormen van samenwerkingen waar aan wordt deelgenomen maar niet vallen onder de Wet gemeenschappelijke regelingen, bijvoorbeeld de Liemerse Ambassade.

Terugtrekkende rol veiligheidspartners
Het Openbaar Ministerie (OM) en de politie worden jaarlijks geconfronteerd met een groot aantal strafbare feiten waarvan melding of aangifte wordt gedaan. De beschikbare opsporingscapaciteit is niet toereikend om van alle strafbare feiten verdachten op te sporen en, in geval van voldoende bewijs, te vervolgen. Dat is altijd al zo geweest, maar knelt nu extra door personeelstekorten. Om diezelfde reden neemt het OM ook een minder prominente rol in het Veiligheidshuis. Dat betekent dat de strafrechtelijke component in het gedrang komt en de druk op de gemeente en op de (bestuursrechtelijke) bevoegdheden van de burgemeester groter wordt. Inwoners verwachten namelijk wel dat er wordt opgetreden tegen misstanden. Mede daarom heeft de burgemeester eerder dit jaar bijvoorbeeld beleidsregels vastgesteld voor de aanpak van straatdealers. De Wet Bibob wordt aangescherpt, net als de prostitutiewetgeving en prostitutiecontroles gaan op termijn van de politie naar de gemeente. De verhoogde druk op de gemeente leidt ook tot een hogere druk op de ambtelijke capaciteit. De komende tijd moet uitwijzen wat de gevolgen precies gaan zijn.

1.5 Wat gaat het ons kosten?

		2023	2024	2025	2026	2027
	Speerpunten:					
1a1	Uitvoering en borging participatiebeleid	-103.500	-157.000	-111.000	-111.000	-111.000
1a2	Integraal werken					
1a3	Implementatie Wet Open Overheid		-57.000	-57.000	-57.000	-57.000
1a3	Rijksgelden uitvoering Woo		57.000	57.000	57.000	57.000
1b1	Kwetsbare/ overlastgevende personen	-27.750	-27.750	-27.750	-27.750	-27.750
1b2	Digitale veiligheid					
1c1	Verbeteren van de dienstverlening					
1c2	Cyberveiligheid eigen organisatie					
	Totaal speerpunten	-131.250	-184.750	-138.750	-138.750	-138.750
	Wensen/keuzes/overige activiteiten/investeringen					
14a	Dienstverlening: uitbreiding formatie aanvraagbalie BZ		-24.235	-24.235	-24.235	
14b	Dienstverlening: verruimen van de openingstijden gemeentehuis		-14.850	-14.850	-14.850	
14c	Juridische ondersteuning	-2.775	-5.550	-5.550	-5.550	-5.550
14d	Bijdrage aan GR SDL(RID)	-165.000	-165.000	-165.000	-165.000	-165.000
14e	Proceskostenvergoeding WOZ-bezwaren	-47.500				
14f	VGGM	-55.950	-7.950	-7.950	-7.950	-7.950
14g	Maatschappelijke initiatieven		-15.000	-15.000	-15.000	
14h	Cameratoezicht station		-7.200	-7.200	-7.200	-7.200
14i	Nieuwjaarsreceptie		-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
14j	Ondernemerscentrum Uitterweert	-15.000		-6.000	-6.000	-6.000
14k	De Nieuwhof					
	Totaal wensen/ keuzes/investeringen	-286.225	-249.785	-255.785	-255.785	-201.700
	Autonome ontwikkelingen:					
151a	Rente schatkistbankieren	61.325				
151b	Opbrengst onroerende zaakbelasting	-109.737	110.000			
151c	Uitkering gemeentefonds	765.415	865.514	1.101.175	512.900	469.900
151d	Energiekosten	-93.375	-93.375			
151e	Groene Metropoolregio	-1.000	-2.400	-2.400	-2.400	-2.400
	Totaal autonome ontwikkelingen	622.628	879.739	1.098.775	510.500	467.500
	Totaal ontwikkeling programma 1	**205.153**	**445.204**	**704.240**	**115.965**	**127.050**

1.5.1 Toelichting op de autonome ontwikkelingen

1.5.1a Rente schatkistbankieren
Het rentepercentage op tegoeden van het schatkistbankieren is opgelopen tot 2,9%. Dit levert een verwacht incidenteel voordeel op van € 61.325.

1.5.1b Opbrengst onroerende zaakbelasting
Het gehanteerde OZB-tarief woningen is 0,1362% in plaats van 0,1409%. Hierdoor is de opbrengst € 109.737 lager dan geraamd. Dit ontstane tekort wordt in de opbrengst van 2024 opgenomen.

1.5.1c Uitkering gemeentefonds
In deze voorjaarsnota is de december-circulaire 2022 en de verwachte ontwikkelingen zoals de opschalingskorting, LPO-accressen en financieringssystematiek verwerkt. De decentralisatie-uitkering klimaat- en energiebeleid en gezondheidsbeleid zijn budgettair neutraal opgenomen. Dit leidt voor de jaren 2023 tot en met 2026 tot een toename van de uitkering. De verwachte daling van de uitkering in 2027 is door € 924 miljoen beschikbaar te stellen voor de financieringssystematiek te niet gedaan.

	2023	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Septembercirculaire 2022	30.058.585	30.763.486	31.601.825	31.115.100	31.115.100
Mutaties:					
Decembercirculaire 2022	177.834	157.465	157.835	158.260	158.260
Maartbrief 2023	476.885	708.049	943.340	354.640	311.640
Betaalspecificatie 2023	110.696				
Totaal uitkering gemeentefonds	30.824.000	31.629.000	32.703.000	33.052.700	31.585.000
Toename	765.415	865.514	1.101.175	512.900	469.900

1.5.1d Energiekosten
Door o.a. de oorlog in de Oekraïne en de stijging van de kosten voor het netbeheer zijn de totale kosten voor het verbruik van energie behoorlijk gestegen. Dit betekent dat er voor diverse onderdelen in de begroting (gebouwen, openbare verlichting, rioolgemalen etc.) de budgetten moeten worden verhoogd. Voor programma 1 betekent dit een verhoging van € 93.375 in 2023 en 2024.

1.5.1e Groene Metropoolregio
Na een nacalculatie voor de begroting 2023 betreffende de inwonersbijdrage aan de Groene Metropoolregio (het Regiobureau, en de opgaven) is gebleken dat de werkelijke kosten hoger uitvallen dan de opgenomen bedragen in de begroting. Dit komt mede door een verhoging van de bedragen vanwege indexering. Gevraagd wordt een bedrag van € 1.000 bij te ramen. Voor 2024 wordt een substantiële verhoging van de inwonersbijdrage verwacht. Gevraagd wordt om een bedrag van € 2.400 bij te ramen.

Programma 2 Maatschappij

Inleiding

Het programma maatschappij omvat alle beleidsvelden van het sociale domein. Naast de taken op het vlak van zorg voor kwetsbare inwoners, de jeugd en participatie gaat het ook om verantwoordelijkheid op het gebied van sport, cultuur, onderwijs en ontmoeting. Begin 2023 heeft de gemeenteraad kennisgenomen van het vervolg op de transformatie in het sociale domein. Daarbij zullen we op basis van 5 ontwikkellijnen de transformatie van alle beleidsvelden en gemeentelijke taken die onder dit programma vallen, verder vormgeven. Met transformeren bedoelen we dat we in ons beleid sturen op normaliseren, het bevorderen van de eigen kracht en zelfredzaamheid en wordt er ingezet op voorliggende en algemene voorzieningen. Dat zijn de informele netwerken en goedkopere vormen van ondersteuning die voor inwoners zonder indicatie beschikbaar zijn. Door die voorzieningen te versterken zal de verwijzing naar duurdere geïndiceerde zorg naar verwachting afnemen. Het doel van de transformatie is een toekomstbestendig sociaal domein dat bijdraagt aan de positieve gezondheid van inwoners.

De benaderingswijze vanuit positieve gezondheid is daarbij leidend. Het is een integrale benadering die alle facetten (en partners) van gezondheid verbindt. Denk aan gezond en fit voelen, mentaal welbevinden, zingeving, kwaliteit van leven en meedoen. En de benadering gaat uit van de mogelijkheden die inwoners en samenleving hebben om hun leven vorm te geven in plaats van uit te gaan van de beperkingen die er zijn.

We gaan werken met een doorlopende agenda om deze transformatie verder in gang te zetten. Dat gaan we doen op basis van de volgende 5 lijnen :

Vitaal deelnemen
Deze lijn betreft de ondersteuning die geboden wordt aan volwassen inwoners om energiek en volwaardig deel te kunnen nemen aan de samenleving. Doel van deze lijn is: inwoners van de gemeente voelen zich goed omdat ze (zoveel mogelijk) de koers van hun eigen leven bepalen, eventueel ondersteund door de kracht van de samenleving, laagdrempelige zorg en (welzijns-)voorzieningen.

Wettelijk kader voor deze lijn: Wmo, Wet Publieke Gezondheid (Wpg), Wet langdurige zorg (Wlz), Woningwet.

Gezond en veilig opgroeien
Deze lijn beslaat de ondersteuning die aan alle gezinnen, jongeren en kinderen geboden wordt om veilig en gezond op te groeien. Doel van deze lijn is: gezinnen, jongeren en kinderen ondersteunen bij het lichamelijk- en psychisch gezond opgroeien in een veilig leefmilieu. Met als uitgangspunt: zo licht als het kan en zo zwaar als nodig is. Dit doet de gemeente door in samenwerking met professionele partners op preventie in te zetten binnen een dekkend zorgnetwerk.

Wettelijk kader van deze lijn : Jeugdwet, Wet Passend Onderwijs, Leerplichtwet, Wet publieke gezondheid (Wpg).

Beschermd thuis wonen
Deze lijn gaat over de ondersteuning die geboden wordt aan mensen met een psychische kwetsbaarheid en psychosociale problemen. Doel van deze lijn is: mensen met psychische of sociaal-maatschappelijke problemen zijn volwaardig onderdeel van onze samenleving. Dit draagt bij aan voorspoedig herstel en het afnemen van problemen. Voorwaarden hiervoor zijn veilig en betaalbaar wonen, in of dicht bij de eigen woonplek, passende begeleiding en ondersteuning, zinvol werk, voldoende inkomen, een veilige en gezonde leefomgeving en een welwillende samenleving. Ofwel: een beschermd thuis.

Wettelijk kader van deze lijn: Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz), Wmo.

Integratie en vluchtelingen
Deze lijn beslaat de ondersteuning die geboden wordt aan mensen die in onze gemeente integreren. Doel van deze lijn is: nieuwkomers zijn zelfredzaam. Dit stimuleren we door hen mee te laten doen in de maatschappij. Door het begrijpen en spreken van de Nederlandse taal, door een thuis te hebben, te participeren op werkgebied en op sociaal vlak deel te nemen in de maatschappij. Hierbij creëren we draagvlak bij de nieuwkomer en zijn omgeving, op deze manier vindt snelle juiste integratie plaats.

Wettelijk kader van deze lijn: Wmo, Wet Inburgering en mogelijk spreidingswet.

De dagelijkse basis op orde
Deze lijn beslaat de (financiële) ondersteuning die geboden wordt aan inwoners om het dagelijks leven op orde te hebben of te krijgen. Doel van deze lijn is: het vergroten van de (financiële) weerbaarheid van onze inwoners, zodat iedereen in staat wordt gesteld volop mee te doen in de samenleving.

Wettelijk kader van deze lijn: Participatiewet, Wet gemeentelijke schuldhulpverlening.

Wat hierbij zijn onze uitgangspunten?

Inwoners van Westervoort kunnen een gezond, betekenisvol en veerkrachtig leven leiden. De gemeente Westervoort faciliteert mogelijkheden om een bijdrage te leveren aan de maatschappij. Om dit te bereiken stellen de gemeenten zich open en aandachtig op richting haar inwoners. We willen middels dialoog én inspelend op de veranderingen in de maatschappij, komen tot beleid waarin de kansen en mogelijkheden van de burgers altijd het uitgangspunt vormen. Participatie, buurtbetrokkenheid en een positieve gezondheid staan hierin centraal.

2.1 Externe ontwikkelingen

Arbeidsmarktproblematiek
Door natuurlijk verloop, de bewegingen in- en de krapte op de arbeidsmarkt, kunnen niet alle vacatures worden vervuld in het sociaal domein. Dit geldt zowel voor aanbieders, als ook voor de gemeente. Dat heeft een negatief effect op de aanwezige kennis, continuïteit en ruimte voor visievorming om getransformeerd te werken. Het gevolg hiervan is dat er wachtlijsten ontstaan voor hulp en ondersteuning. Maar ook wachttijden bij de gemeente nadat een melding door een inwoner is gedaan.

Prijsstijgingen door inflatie
Hoewel de inflatie minder sterk zal zijn dan in 2023, is de verwachting dat de prijsstijging in het sociaal domein nog verder doorzet. Dit heeft te maken met de looneisen van personeel in de zorg en het welzijnswerk.

Woonzorgvisie
Woningnood, vergrijzing en de trend ‘langer thuis wonen’ vraagt om gerichte en op elkaar afgestemde acties op het gebied van wonen, zorg én welzijn. In de Nationale Woon- en Bouwagenda noemt minister de Jonge de noodzaak om de huisvestingsvraagstukken integraal (wonen, zorg en welzijn) en regionaal op te pakken. En om de afspraken vast te leggen in lokale woonzorgvisies. Hierin staan de gezamenlijke lokale opgaven voor wonen en zorg.

Woningnood
Het landelijk beeld van woningschaarste speelt ook in deze gemeente. Dit beperkt het vinden van geschikte woningen voor doelgroepen zoals mensen die uitstromen uit bijvoorbeeld beschermd wonen en maatschappelijke opvang, voor statushouders en jongeren. Er is een zeer beperkt aanbod, of woningen zijn ongeschikt omdat de benodigde zorg er niet geleverd kan worden, de omgeving onvoldoende voorzieningen biedt en/of omdat het gedrag van deze inwoners op weerstand van de buurt stuit.

Vergrijzing
Nederland staat voor de uitdaging om de groeiende groep ouderen te faciliteren in hun woon-, zorg- en welzijnsbehoeften. Naar schatting zijn er in 2040 ongeveer twee keer zoveel 75plussers meer dan nu. Het aantal mantelzorgers en vrijwilligers groeit niet evenredig mee. In combinatie met krapte op de woningmarkt en het personeelstekort staan gemeenten voor een enorme uitdaging om de toekomstige ouderen in een veilige omgeving zo vitaal mogelijk deel te laten nemen aan de maatschappij.

Huisvesting statushouders en Wet inburgering
In 2023 is de taakstelling voor de huisvesting verdubbeld t.o.v. 2022. Ook voor 2024 geldt een hogere taakstelling, landelijk gaat het om 70.000 - 77.000 mensen. Hiervoor is meer capaciteit nodig in de uitvoering. Ook stijgen hiermee de inburgeringskosten omdat een groter aantal statushouders een inburgeringstraject zal (gaan) volgen.

Met de Wet inburgering is een uitgebreider takenpakket bij de gemeente belegd. Inburgering onder de nieuwe wet vraagt om een andere aanpak dan inburgering onder de oude wetgeving. Op dit moment lopen deze 2 stromen naast elkaar, waardoor het inburgeringsproces in de uitvoering bewerkelijker is.

Decentralisatie en extramuralisering zorg
De decentralisatie van de jeugdzorg en de extramuralisering van de GGZ en de ouderenzorg wordt verder doorgevoerd. Dit heeft tot gevolg dat jeugdigen en volwassenen met een zorgvraag steeds langer zelfstandig thuis wonen. Vanuit inwoners en partners krijgen we

signalen dat de problematiek van de zelfstandig wonende jeugdige en volwassene met zorg- en ondersteuningsvraag, steeds verder toeneemt in aantal, maar ook complexer wordt.

Decentralisatie beschermd wonen naar beschermd thuis
De decentralisatie van beschermd wonen is uitgesteld van 2023 naar 2025. Vanaf 2025 worden alle gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering en financiering van beschermd wonen. In 10 jaar tijd wordt het budget dat nu toegekend wordt aan centrum gemeente Arnhem op basis van een objectief verdeelmodel overgeheveld naar alle gemeenten. De toegang tot beschermd wonen wordt lokaal georganiseerd, en er worden verbindingen gelegd met voorliggende veld en de maatwerkvoorzieningen beschermd wonen.

Energietoeslag 2023
De wetgeving voor de Energietoeslag 2023 ligt nog ter advisering bij de Raad van State. Uitvoering van de regeling zal zo efficiënt mogelijk plaatsvinden. Gemeenten worden gecompenseerd voor de verstrekking en uitvoering van de Energietoeslag. Dit betekent dat met de huidige inzichten de gemeente met de verstrekking van de Energietoeslag geen tekort zal hebben.

Hervormingsagenda jeugd
Vanuit de hervormingsagenda jeugd wordt ingezet op het zo dichtbij mogelijk organiseren van de zorg en ondersteuning voor jeugdigen. Het doel hiervan is jeugdigen zo lang mogelijk in de eigen omgeving te ondersteunen. Op gemeentelijk niveau zijn 4 basisfuncties benoemd voor de lokale uitvoering: oog houden voor een veilige leefomgeving, tijdig signaleren van de vraag, handelen vanuit een brede blik en het vinden van bereikbare en toegankelijke hulp. Dit vraagt een integrale aanpak op lokaal niveau, waarbij een koppeling gelegd wordt tussen voorliggende voorzieningen zoals schoolmaatschappelijk werk en het consultatiebureau, het sociaal loket en geïndiceerde jeugdhulp. De VNG en het Rijk hebben na 1,5 jaar onderhandelen een financieel principeakkoord bereikt voor de Hervormingsagenda jeugd. Het Rijk erkent de noodzaak van het aanpassen van het ingroeipad. De eerder ingeboekte bezuiniging van € 380 miljoen wordt met ingang van 2023 tot en met 2025 bevroren.

Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming
Het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming is een gezamenlijk programma van de ministeries van J&V en VWS en de VNG, waarin nauw samengewerkt wordt met de partners in het veld. De jeugdbescherming moet effectiever en slimmer worden georganiseerd. De planning hiervoor is 5-10 jaar. Deze ontwikkeling heeft gevolgen voor de lokale toegang. Vanuit de regionale samenwerking werken we mee aan deze ontwikkeling. De kern is dat gezinnen en kinderen beter en sneller worden geholpen. Daarbij wordt toegewerkt naar één vast gezicht vanuit de lokale uitvoering die hulp verleent aan een gezin. Indien nodig betrekt deze regievoerder een professional vanuit het op te richten regionale veiligheidsteam. In dat veiligheidsteam zijn de functies van de gecertificeerde instellingen (GI), Veilig Thuis (VT) en de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) samengebracht.

Breed offensief
Het breed offensief is een brede agenda van het Rijk en bevat maatregelen om de arbeidsmarktkansen voor mensen me een arbeidsbeperking te vergroten. Met het breed offensief worden maatregelen voorgesteld om mensen met een beperking aan een baan te helpen en aan het werk te houden. Concreet bevat het breed offensief maatregelen om:
- De loonkostensubsidie voor werkgevers makkelijker te krijgen;
- Hulp op maat aan te vragen voor de werknemer;
- Meer duidelijkheid over welke re-integratiemiddelen een werkgever kan krijgen en gebruiken;
- Het voor jongeren met een arbeidsbeperking mogelijk maken te maken dat een aanvraag voor er bijstandsuitkering meteen wordt behandeld en dat zij arbeidsondersteuning krijgen;

- Mogelijk maken dat het inkomen uit deeltijdwerk niet meer volledig af gaat van de bijstandsuitkering van de werknemer die werkt met loonkostensubsidie;

- De kostendelersnorm is gewijzigd zodat jongeren tot 27 jaar niet meetellen als kostendeler voor hun huisgenoten (al ingevoerd per 1 januari 2023).

Om deze wijzigingen door te voeren wordt de participatiewet gewijzigd. Aangezien de genoemde wijzigingen van invloed zijn op het lokaal beleid, wordt de re-integratieverordening aangepast en ter vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraad.

2.2 Wat willen we bereiken?

Inwoners van Westervoort kunnen een gezond, betekenisvol en veerkrachtig leven leiden. Er wordt genoeg ruimte geboden om een bijdrage te leveren aan de maatschappij. Om dit te bereiken stelt de gemeente zich open en aandachtig op richting haar inwoners. We willen middels dialoog én inspelend op de veranderingen in de maatschappij, komen tot beleid waarin de kansen en mogelijkheden van de burgers altijd het uitgangspunt vormen. Participatie, buurtbetrokkenheid en een positieve leefwereld, staan hierin centraal.

2.3 Wat gaan we daarvoor doen?

Om ons doel te bereiken geven we de transformatie van het sociaal domein verder vorm. Dat doen we onder de titel Samen Sterk. We hebben drie speerpunten geformuleerd om hier vorm aan te geven:

A. Versterken en afstemmen van de verschillende toegangen, Poort voor de Poort
B. Dorpsgesprekken ten behoeve van de uitvoeringsagenda Samen Sterk
C. Uitvoering op orde

Deze drie speerpunten gelden voor alle (eerdergenoemde) 5 lijnen van Samen Sterk. Onder ieder speerpunt geven we aan hoe op elke lijn inhoud wordt gegeven aan het speerpunt.

2.3.1 Speerpunten

2.3.1.A Versterken en afstemmen van de verschillende toegangen, Poort voor de Poort
In 2024 verbinden we de verschillende toegangen binnen het welzijnswerk, de zorg en de gemeente. We kijken integraal naar de vraag van de inwoner en vinden slimme oplossingen doordat we door verschillende (financiële) schotten van welzijn en zorg heen gaan. De inwoner komt meteen op de juiste plek voor de hulpvraag, en komt niet onnodig op een wachtlijst te staan. Dit voorkomt dat de hulpvraag groter wordt waardoor zwaardere en duurdere zorg ingezet moet worden. We zoeken slimme oplossingen als overbruggingszorg vanwege wachtlijsten met als doel de wachtlijsten te verminderen. Denk bij verschillende toegangen aan Mikado, sociaal loket, rechterlijke macht, medisch specialisten, huisartsen en woningbouwcorporaties. Om ervoor te zorgen dat de voorliggende voorzieningen als een goede toegangspoort functioneren en goed verbonden zijn met het sociaal loket, is er versterking nodig voor deze functies. Zij zullen functioneren als eerst toegang voor mensen met een ondersteuningsvraag, Denk aan algemeen maatschappelijk werk, inzet van GGZ in de wijk, inzet welzijnsfuncties van Mikado/Sante en MEE. Dit vraagt een extra inzet van € 25.000. Na 2 jaar wordt geëvalueerd wat de effecten van deze nieuwe aanpak zijn.

Vitaal deelnemen
Vivare, Mikado opbouwwerk, Sociaal Loket, maatschappelijk werk en aanbieders van maatwerkvoorzieningen werken samen om in de kwetsbare wijken/straten vroegtijdig contact te leggen met inwoners die mogelijk ondersteuning nodig hebben. Hierdoor worden zwaardere problemen voorkomen en wordt er minder beroep gedaan op maatwerkvoorzieningen. Er wordt met de inwoners naar slimme en passende oplossingen gezocht om zelfstandig verder te kunnen en om een wijk of straat leefbaar te houden. In 2023 wordt deze werkwijze ontwikkeld en verder uitgewerkt in 2024.

Gezond en veilig opgroeien
De verbinding tussen voorliggende voorzieningen voor jeugd en het Sociaal Loket wordt in 2024 versterkt bij zowel het op- als afschalen van zorg. Denk hierbij aan de jongerencoaches die een belangrijke signalerende rol hebben, alsook de schoolmaatschappelijk werkers die een laagdrempelige toegang vormen is iedereen die aan school is verbonden.

Schoolverzuim met achterliggende problematiek moet sneller in beeld gebracht worden door onder andere versterking van verzuimregistratie en door leerplichtambtenaren meer preventieve activiteiten uit te laten voeren. We gebruiken 2023 en 2024 om de problematiek in beeld te brengen en de verschillende vormen van ondersteuning op elkaar af te stemmen. Op deze wijze willen in beeld krijgen of structurele uitbreiding van leerplichtambtenaren nodig is.

Daarnaast signaleren we mentale gezondheidsproblematiek en willen we laagdrempelig inzetten op deze problematiek door de preventie erop aan te laten sluiten. Verwachte kosten voor de aankomende 3 jaren zijn € 50.000 per jaar.

Beschermd thuis wonen
Vanaf 2025 wordt de toegang tot beschermd wonen belegd bij het sociaal loket, ondersteund door een regionaal expertise team gefinancierd vanuit de regiegemeente. Om passende zorg, ondersteuning en huisvesting te bieden, versterken we de verbinding tussen het sociaal loket, maatschappelijk werk, welzijnswerk, aanbieders van ambulante begeleiding, woningbouwverenigingen en aanbieders van beschermd wonen en de GGZ-instellingen. Zo zorgen we ervoor, dat inwoners met een psychische kwetsbaarheid zo zelfstandig mogelijk in hun straat kunnen blijven wonen en de passende ondersteuning krijgen.

Integratie en vluchtelingen
In 2024 is er, net als in 2023, een verzwaarde taakstelling met betrekking tot huisvesting en inburgering. Daarom verzwaren we, al dan niet tijdelijk, de gemeentelijke dienstverlening om aan deze taakstelling te voldoen.

De dagelijkse basis op orde
Afgelopen jaren zijn door corona weinig kandidaten ondersteund via activerend werk. Terwijl dit wel een bewezen effectieve vorm van ondersteuning is. We geven in 2024 een impuls door onze dienstverlening hierin te verbreden en te verdiepen.

Risico's
- De samenwerking in de regio komt niet goed van de grond, waardoor de toegang niet belegd wordt bij sociaal loket
- De invoering van de decentralisatie wordt weer vertraagd, waardoor de urgentie verdwijnt.
- Door krapte op de arbeidsmarkt, is er geen/weinig ruimte bij partners en de gemeente om uitvoering te geven aan de samenwerking.
- Hoge inflatie waardoor aanbod mogelijk onbetaalbaar wordt, de ketenpartners bezuinigen op dat aanbod.
- Maatschappelijke ontwikkelingen zoals armoede, woningtekort, toenemende polarisatie waardoor hulpvragen zwaarder/ duurder worden en waardoor individuele voorzieningen toenemen.
- Mogelijk staan bij de verschillende netwerkpartners niet alle neuzen dezelfde kant op om de benodigde verbinding tussen voorliggende voorzieningen en het Sociaal Loket te leggen.

Financiën
De kinderopvang (Integraal Kind Centra, IKC) wil ook graag gebruik maken van maatschappelijk werk, dit kan gefinancierd worden vanuit OAB-middelen (Onderwijs Achterstanden Beleid).

Aanpak schoolverzuim / versterking leerplichtambtenaren: in 2024 verhoging gemeentelijke bijdrage leerplicht Westervoort met € 15.623.

Om ervoor te zorgen dat de voorliggende voorzieningen als een goede toegangspoort functioneren en goed verbonden zijn met het sociaal loket, is er versterking nodig voor deze functies. Zij zullen functioneren als eerst toegang voor mensen met een ondersteuningsvraag, Denk aan algemeen maatschappelijk werk, inzet van GGZ in de wijk, inzet welzijnsfuncties van Mikado en MEE. Deze versterking vraagt extra inzet van € 25.000.

Tijdsplanning
In 2023 wordt een pilot Vitaal Deelnemen in een wijk in de gemeente gestart. Deze pilot loopt door tot 2024 en op basis van deze pilot worden samenwerkingsafspraken gemaakt in 2024 en wordt deze aanpak structureel ingezet.

2.3.1.B Uitvoeringsagenda Samen Sterk

De hoofdopgave voor het sociaal domein is verder transformeren (Samen Sterk). Transformeren is een proces dat wij als gemeente niet alleen vorm willen geven. Omdat we willen inzetten op normaliseren, bevorderen van de eigen kracht en zelfredzaamheid en omdat we inzetten op voorliggende en algemene voorzieningen (de sociale basis), hebben we onze inwoners en partners nodig. Daarom gaan we in 2023 met inwoners en partners in gesprek over de toekomst van het sociaal domein. Dit noemen we ‘het dorpsgesprek’.

Het resultaat van strategische keuzes en de uitkomsten van de dorpsgesprekken worden vertaald in een uitvoeringsprogramma. Doel van dit uitvoeringsprogramma is om strategische keuzes te maken waar we als gemeente op in zetten. Hiermee geven we vorm en inhoud aan de transformatie van het sociaal domein.

Planning
In 2023 voeren we dorpsgesprekken en stellen we de uitvoeringsagenda Samen Sterk op.

Financiën
Voor het voeren van de dorpsgesprekken en daarmee het opstellen van de uitvoeringsagenda Samen Sterk is werkbudget nodig. Dit is opgenomen onder programma 1.

Risico’s
Het opstellen van een uitvoeringsagenda is essentieel om de transformatie sociaal domein vorm te geven. Deze transformatie is op zijn beurt noodzakelijk om de zorg toekomstbestendig te maken.

2.3.1.C Uitvoering op orde

Maatschappelijke organisaties, buurten en verenigingen vormen met elkaar de Sociale Basis in de gemeente. Ze richten zich breed op de positieve gezondheid van alle inwoners. Wij richten de gemeentelijke uitvoering in het sociaal domein op de meest kwetsbare inwoners die een specifiek vangnet nodig hebben om zelfstandig deel te kunnen nemen aan de maatschappij. Denk hierbij aan jeugdhulp, leerlingenvervoer, doelgroepenvervoer, woningaanpassingen, maatwerkvoorzieningen vanuit de Wmo, schulphulpverlening of een uitkering. Om deze kwetsbare inwoners goed te kunnen ondersteunen en het gesprek goed te kunnen voeren, hebben wij als gemeente de uitvoering op orde.

Dit is een vervolg op de uitkomst van het BMC verdiepingsrapport uit 2021/ 2022 (onderdeel van het bestuurskracht onderzoek Westervoort). In 2023 starten we met de visie updaten: hoe willen we de regierol pakken, wat betekent dat voor de uitvoering en werkprocessen en voor onze rol. We verbeteren werkprocessen en we starten met het versterken van de taakvolwassenheid van medewerkers. We leggen de link met de AVE methode (Aanpak Voorkoming Escalatie bij huishoudens).

Vitaal deelnemen
In 2025 komt er waarschijnlijk een inkomensafhankelijke eigen bijdrage voor huishoudelijke hulp. De ontwikkelingen worden in 2024 bijgehouden en het traject van de invoering van deze inkomensafhankelijke eigen bijdrage wordt ingezet. In 2024 wordt duidelijk wat de financiële gevolgen zullen zijn van het invoeren van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage. Tevens kijken we of het mogelijk is een pilot te starten nog voor 2025

Gezond en veilig opgroeien
Een aantal ontwikkelingen zorgt voor een toename in het aantal aanvragen om jeugdhulp en een toenemende complexiteit van de casuïstiek. Dat leidt tot lange wachttijden binnen de gemeente, maar ook tot wachtlijsten bij aanbieders en partners. Hierdoor neemt de problematiek bij jeugdigen en gezinnen toe alsook de kosten van jeugdhulp omdat zwaardere zorg ingezet moet worden. Om aan deze toenemende vragen te kunnen blijven voldoen wordt structureel 0,34 extra fte jeugdconsulent gevraagd.

Beschermd thuis wonen
Doordat het Sociaal Loket verantwoordelijk wordt voor de indicatiestelling van beschermd wonen, wordt er een nieuwe taak toegevoegd aan het sociaal loket, hiervoor is een formatie uitbreiding nodig van 0,33 FTE.

Integratie en vluchtelingen
In 2024 is er, net als in 2023, een verzwaarde taakstelling met betrekking tot huisvesting en inburgering. Daarom verzwaren we, al dan niet tijdelijk, de gemeentelijke dienstverlening om aan deze taakstelling te voldoen.

De dagelijkse basis op orde
Afgelopen jaren zijn door corona weinig kandidaten ondersteund via activerend werk. Terwijl dit wel een bewezen effectieve vorm van ondersteuning is. We geven in 2024 een impuls door onze dienstverlening hierin te verbreden en te verdiepen.

Financiën:
Voor het continueren van de doorontwikkelingen willen we uitbreiding van de formatie jeugdconsulenten met 0.3 fte. Dat kost € 30.000 op jaarbasis (schaal 9).
We willen de functie Specialistisch Ondersteuner Jeugd (SOJ) uitbreiden voor 24 uur p/w (€ 70.000 per jaar) omdat we zien dat dit een bijdrage levert aan verbetering van de kwaliteit van de toegang tot jeugdhulp en de verwijzing naar voorliggende voorzieningen. We weten hoeveel hulpvragen dit betreft, of er een toename of afname volgt en hoe dit te verklaren, in de context van het brede voorliggend veld, waaronder de jongerencoaches. Dit voorkomt het doorstromen van jongeren naar de intensievere vormen van jeugdhulp. Subsidie loopt via Mikado.

Ook willen we uitbreiding van de jongerencoaches met 0,5 fte, wat op jaarbasis € 45.000 kost. Deze voorliggende voorziening in het sociaal domein is aantoonbaar effectief gebleken, waardoor ook hier inmiddels wachtlijsten zijn ontstaan.

Voor de vormgeving van de toegang beschermd thuis wonen naar het sociaal loket worden in de regio financiële afspraken gemaakt. Het sociaal loket doet in 2024 de eerste ervaringen op met de inzet en de regie over inwoners die voor beschermd wonen in aanmerking komen. Uitbreiding toegang met 0,3 FTE voor de gemeente, financiering mogelijk door regiobudget.

Voor de aansturing van de ‘uitvoering op orde’ en ‘poort voor de poort’ is een procesbegeleider nodig (zie ook de tekst bij poort voor de poort). Hiervoor is incidenteel € 25.000 euro nodig voor 2024 en voor 2023 € 12.500.

Planning
Start van beleidsontwikkeling invoeren inkomensafhankelijke eigenbijdrage bij huishoudelijke hulp start begin 2024. De verwachting is dat het in 2025 wordt ingevoerd.

Risico’s
Het vraagt een andere manier van denken en handelen, daar zal in geïnvesteerd moeten worden en dat kost tijd. Daarnaast moeten inwoners ook mee in deze nieuwe werkwijze.

2.4 Wensen/keuzemogelijkheden/overige activiteiten/investeringen

A. Versterken van sociale basis
Vanuit de visie van Samen Sterk zetten we in op het verstevigen van de sociale basis. Hiermee dragen we bij aan de beweging om meer hulpvragen van inwoners in de sociale basis op te pakken en minder in het sociale vangnet. Hiermee bieden we een laagdrempeligere, snellere vorm van ondersteuning, die bovendien meer nabij en goedkoper is. Investeren in de sociale basis betekent inzetten op preventie (positieve gezondheid) en hiermee een vermindering van maatwerk voorzieningen.

2.4a Fietsenplan via St. Leergeld
In het kader van een goede mobiliteit en gezondheid is het belangrijk dat de jeugd een fiets heeft om naar school, naar een sportclub of andere activiteiten te kunnen gaan, voor inwoners met een laag inkomen geen vanzelfsprekendheid.

Daarom was een fietsenproject in Westervoort gerund door vrijwilligers opgezet die fietsen leverde aan jonge kinderen uit Westervoort. Deze zijn structureel niet of niet voldoende beschikbaar. Er komen daardoor steeds vaker aanvragen voor bijzondere bijstand binnen, ook voor kinderen die naar de ISK (internationale Schakelklas) in Arnhem gaan. Het zou de gemeente ontlasten als deze fietsaanvragen via bijvoorbeeld st. Leergeld gaan lopen.

St. Leergeld de Liemers heeft een aanbod voor een fietsenplan voor jeugd. In Zevenaar bestaat dit al waarbij leerlingen van 6 tot 18 jaar via st. Leergeld een goede 2e-hands fiets kunnen krijgen (waarvoor men een bruikleenovereenkomst moet tekenen). Kosten voor een fiets; tussen € 150 en € 250,00. Die kosten zouden na verstrekking ten laste van gemeente komen (naast de subsidie die verstrekt wordt voor de kosten van overhead).

St. Leergeld biedt jongeren tussen 4 en 18 jaar (waarvan de ouders niet onder het minimabeleid vallen) ondersteuning, zodat ze beschikken over de noodzakelijke spullen om deel te nemen aan onderwijs. Hiervoor worden een aantal vrijwilligers opgeleid die op huisbezoek gaan om te bezien wat daadwerkelijk nodig is. Hiervoor is geld nodig waar de subsidie o.a. voor is bedoeld. De kosten van de leermiddelen komen niet voor rekening van de gemeente, maar wordt gefinancierd via landelijke bijdragen en sponsorgelden. In Westervoort gaat het jaarlijks om 150 tot 200 jongeren.

Globale kosten per jaar voor Westervoort; minimaal 40 fietsen x max. € 250 per fiets = € 10.000 per jaar. Het is wenselijk voor Westervoort voor dit Fietsenplan jaarlijks € 10.000 extra toe te voegen aan het budget minimabeleid.

2.4b Combinatiefunctionarissen
Vanuit het beleidskader voor het sociaal domein (Samen Sterk) zet de gemeente Westervoort in op het verstevigen van de sociale basis. Daarmee stimuleert de gemeente Westervoort dat er laagdrempelige voorzieningen zijn op het gebied van doen, ontmoeten, sporten en bewegen. Ook stimuleert de gemeente dat mensen hier aan deelnemen met als doel bij te dragen aan de positieve gezondheid van inwoners. Combinatiefunctionarissen sport, cultuur en gezondheid spelen een belangrijke rol in stimuleren, aanjagen en verbinden.

De gemeente Westervoort maakt al lange tijd gebruik van combinatiefunctionarissen. Door een aanpassing op de regelgeving is reparatie op bestaande middelen noodzakelijk om het bestaande beleid overeind te houden en inzet van de huidige combinatiefunctionarissen mogelijk te blijven maken. Daarnaast is de regeling uitgebreid op het thema gezondheid, waardoor de versteviging van de sociale basis ook meer mogelijk is. Hierbij valt te denken aan inzet van sport- en preventiefunctionaris, cultuurcoach en bijvoorbeeld de beweegmakelaar. De inzet blijft wel gericht op sport en cultuur als middel. De domeinen waarbinnen de functionarissen werkzaam zijn, zijn: Sport, Bewegen, Cultuur, Onderwijs, Preventie, Gezondheid, Zorg en Welzijn c.q. het sociaal domein (zoals sociale zaken inclusief aanpak armoede & schulden). Er is hierbij altijd sprake van een combinatie van minimaal twee domeinen, waarbij sport en/of cultuur leidend zijn. Hiermee ontstaat er een sterke verbinding tussen sport, bewegen en cultuur met andere domeinen en programma’s (onderwijs, gezondheid, zorg, welzijn en sociale zaken/armoede & schulden) die bijdragen aan een vitale samenleving en positieve gezondheid van de inwoners van de gemeente Westervoort.

Wanneer we dit niet doen, kunnen we niet actief inzetten op de combinatiefunctionarissen die cruciaal zijn voor een goede aansluiting op de samenleving en het verbinden van de verschillende domeinen. Hierdoor kan de gemeente Westervoort onvoldoende inzetten op een vitale samenleving en positieve gezondheid.

Voor de structurele inzet van de combinatiefunctionarissen vanuit de Brede SPUK is aanvullend op de huidige budgetten structureel € 40.000 extra nodig.

2.4c Plusbus
De Plusbus is een voorliggende voorziening die voor het overgrote deel door vrijwilligers mogelijk wordt gemaakt. Inmiddels zijn er 39 vrijwilligers actief. Daardoor kan de Plusbus nóg breder worden ingezet. In de ochtend en namiddag wordt de Plusbus voornamelijk gebruikt in het dagbestedingsvervoer. Echter is er nu op deze momenten ook veel vraag voor het vraagafhankelijke vervoer. Steeds meer mensen vinden hun weg naar de Plusbus, een hele goede ontwikkeling. Als we de Plusbus met één extra bus uitbreiden dan kan het vraagafhankelijke vervoer in de ochtend en namiddag ook goed worden bediend alsmede vermindert het de druk op BVO DRAN. Tevens ontstaat er nu meer ruimte om de Plusbus in de avond te laten rijden. Voor de kosten van deze extra bus wordt in 2023 € 5.000 toegekend.

2.4d Gelrepas
Iedereen moet kunnen deelnemen aan sport, culturele en recreatieve activiteiten, ook inwoners met een laag inkomen. Hiervoor is de Gelrepas ingevoerd waar jaarlijks een pas-tegoed op staat om sport, culturele of sociale activiteiten mee te kunnen betalen. We constateren dat de huidige pas-tegoeden door de gestegen prijzen van de contributie sportverenigingen en culturele activiteiten onvoldoende zijn.

Daarom is het van belang de tegoeden op de Gelrepas te verhogen waarbij aangesloten is

bij de tegoeden overige regiogemeenten. Voor 2023 en 2024 wordt € 14.000 toegekend in afwachting van definitieve besluitvorming.

2.4e Inclusie agenda

Van 2020-2023 heeft de gemeenteraad jaarlijks € 10.000 beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de Inclusie-agenda. Uitgaven beperken zich nu tot aanpassingen in de openbare ruimte en bij accommodaties. Thema's met onderwerpen op de Inclusieagenda zijn ook: Welzijn, Gezondheid en Ondersteuning met o.a. als onderwerpen meer ontmoetingsmogelijkheden in de wijken en inclusiever evenementenbeleid. Werk & Inkomen met o.a. als onderwerp bevordering van parttimebanen voor mensen met een beperking. Gezien het belang dat wordt gehecht aan inclusie, ligt het voor de hand dit structureel te verlengen.
Voorgesteld wordt om vanaf 2023 structureel € 10.000 bij te ramen.

2.4f Jeugd

In 2024 willen we 10 gezinnen binnen de gemeente helpen met laagdrempelige, wekelijkse opvoedondersteuning vanuit HomeStart. De kosten hiervoor zijn ongeveer € 24.000. HomeStart wordt uitgevoerd door een coördinator van Humanitas. Dit project werkt met vrijwilligers die gezinnen helpen bij de opvoeding. Het is in 2022 gestopt, maar willen we graag weer laten terugkeren. Reden hiervoor is dat van meerdere kanten blijkt dat het gemist wordt en nu soms duurdere interventies worden ingezet.

B. Overige wensen

2.4g Veilig thuis

Mogelijk is extra geld nodig voor Veilig Thuis in Westervoort als gevolg van hogere kosten door een nieuwe CAO. Voor 2023 worden de extra kosten in rekening gebracht op basis van nacalculatie. Voor de gemeente Westervoort is dit geraamd op € 10.000.

Het verzoek is om voor zowel het lokaal aanbod JGZ als Veilig Thuis structureel bij te ramen als gevolg van prijsstijgingen in verband met onder meer stijging van salariskosten. In de loop van 2023 wordt in verband met de ophanden zijnde takendiscussie met VGGM een besluit verwacht voor 2024.

2.4h Mogelijke komst spreidingswet

Het kabinet wil rust, stabiliteit en een eerlijkere verdeling in de asielketen. Met het wetsvoorstel 'Gemeentelijke taken mogelijk maken asielopvangvoorzieningen' (hierna: Spreidingswet) doet het kabinet een dringend beroep op alle partijen in die keten om dat voor elkaar te krijgen.
Met als wortel een financiële beloning voor gemeenten die uit eigen beweging asielopvang regelen en als stok een ministeriële aanwijzing als een gemeente achterblijft. Begin februari 2023 bracht de Raad van State een kritisch advies over de Spreidingswet uit. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) sluit zich aan bij de kritiek van de Raad van State. Desondanks ligt het wetsvoorstel nu in ongewijzigde vorm bij de Tweede Kamer. De verwachting is dat de spreidingswet al dan niet in aan gepaste vorm per 1 januari 2024 werkelijkheid wordt. Dit betekent in (aanloop naar) 2024 en daarna een extra taak voor de gemeente. We verkennen hiervoor regionale samenwerking binnen de Liemers.

2.4i Opvang Oekraïners

De gemeentelijke opvang van oorlogsvluchtelingen uit Oekraïne wordt bekostigd op grond van de in de ''Regeling opvang ontheemden Oekraïne'' (RooO) vastgestelde normbedragen. Voor zowel de noodopvang (sinds 1 september 2022) en de crisisnoodopvang (sinds 21 november 2022) waren de normbedragen onvoldoende om alle kosten te dekken. In 2023 is een positief resultaat voorzien waarmee ook het tekort uit 2022 gedekt kan worden. Op dit moment is onvoldoende duidelijk of het Rijk te veel betaalde voorschotten uiteindelijk terugvordert. Om deze reden stellen wij voor een bestemmingsreserve ''Vluchtelingenopvang'' in te stellen zodat schommelingen kunnen worden opgevangen.

2.4j Lokaal aanbod JGZ
In 2022 heeft de GGD-GM aangekondigd vanaf 2023 te maken te krijgen met prijsstijgingen als gevolg van een hernieuwde functiewaardering van het personeel. De gemeenteraden hebben destijds akkoord gegeven op verhoging van de regionale bijdragen, maar dat deze prijsstijgingen ook voor het lokaal aanbod zouden gelden, is toen niet beseft. Het lokale aanbod is voor 2023 en 2024 gecontinueerd omdat het heel belangrijk/onmisbaar is, maar de kosten worden dus hoger. Voor gemeente Westervoort is dit geraamd op € 16.000. Nu incidenteel opgenomen in verband met de op handen zijnde takendiscussie.

2.4k Meerwerk dakrenovatie IKC De Brug
Tijdens dakrenovatiewerkzaamheden bij IKC De Brug is gebleken dat er (ernstige) onderliggende problemen voordeden in de dakconstructie. Een deel van de dakconstructie dient daarmee vervangen en hersteld worden. De meerwerkkosten voor deze noodzakelijke werkzaamheden komen neer op € 178.000. De kapitaallasten vanaf 2024 bedragen daarmee € 10.680 bij een afschrijvingstermijn van 25 jaren.

2.4.1 Overige activiteiten

Bestuursopdracht Regionale Sociale Dienst De Liemers 2024-2026
Sinds 2018 geven de gemeenteraden van Duiven, Westervoort en Zevenaar eens in de drie jaar een opdracht met duidelijke geformuleerde doelstellingen en vooraf afgesproken resultaatafspraken mee. Dit in samenhang met de steeds actuele (maatschappelijke) ontwikkelingen op onze lokale economie en arbeidsmarkt. Hierdoor wordt door de gemeenteraden focus aangebracht in de dienstverlening van de RSD, is de RSD wendbaar en verder geprofessionaliseerd.

De RSD heeft gemiddeld genomen zo'n 2.000 inwoners waarvoor zij een traject naar werk, meedoen naar vermogen en/of inkomen verzorgt.

De huidige opdracht, gestart op 1 juli 2021 en loopt tot 1 januari 2024. Nu de huidige opdracht ten einde loopt, wordt een nieuwe opdracht voorbereid. Deze opdracht zal in het 2e halfjaar van 2023 in de gemeenteraad worden behandeld.

De nieuwe bestuurlijke opdracht "investeer in onbenut arbeidspotentieel" start op 1 januari 2024 en loopt door tot en met 31 december 2026.

De huidige ontwikkelingen op de arbeidsmarkt, waarbij krapte meer regel dan uitzondering is, biedt kansen voor inwoners die al langer in de uitkering zitten en in de vorige twee opdrachten minder prioriteit hebben gekregen.

Juist deze tijd vraagt dat iedereen meedoet. De RSD zal daarom, in de nieuwe opdracht, volop investeren op het arbeidspotentieel dat (op den duur) de stap naar werk kan maken. Het is van belang, bij deze krappe arbeidsmarkt, om onze lokale economie en arbeidsmarkt draaiende te houden en werkgevers met personeelstekorten te helpen waar de RSD dat kan.

Nieuw registratiesysteem
In 2023 is gestart met de implementatie van het nieuwe registratiesysteem ZorgNed voor het sociaal domein. Dit systeem voorziet in de verwerking van de WMO en jeugdvragen.
De verwerking van de aanvragen Bijzondere bijstand en Schuldhulpverlening zullen in andere systemen plaats gaan vinden. De verwachting is dat de systemen in januari 2024 operationeel zijn.

2.4.2 Welke externe partijen dragen hieraan bij

BVO-DRAN
Als gevolg van gestegen brandstofprijzen en hogere cao-lonen stijgt de bijdrage van Westervoort aan vervoersorganisatie BVO-DRAN (beter bekend onder de naam Avan). Vanuit de transformatieagenda Samen Sterk wordt ingezet op het versterken van het aanbod van vervoer in de sociale basis zodat minder vervoer vanuit het sociale vangnet (Avan) nodig is. Met name Graag Gedaan en de Plusbus zijn belangrijke vormen van vervoer in de sociale basis. Het aanbod van de Plusbus wordt verruimd. Daarnaast wordt ingezet op communicatie om inwoners meer bewust te maken van het vervoersaanbod in de sociale basis. Hierdoor lijkt de bestaande bestemmingsreserve afdoende en is aanmelding niet nodig.

Cadans
Cadans is op 1 april 2022 gestart als pilot dagbeleving in Westervoort. Cadans is opgericht als algemene voorziening voorliggend aan Wmo maatwerk dagbesteding. In minder dan een jaar tijd is het aantal deelnemers gestegen tot 45. Het gevolg van de inzet van Cadans is dat er fors minder Wmo maatwerk dagbesteding nodig is. Daarom wordt voorgesteld Cadans structureel in de begroting op te nemen en niet langer te financieren als pilot vanuit innovatiebudget. Op die manier wordt de sociale basis versterkt zoals bedoelt in Samen Sterk.

MGR
De MGR is een Modulaire Gemeenschappelijke Regeling die verantwoordelijk is voor het inrichten en uitvoeren van de aanbestedingen van de regionale zorg en de inkoop en contractering van bovenregionale zorg. Zij dragen zorg voor een adequate uitvoering van de Leerplichtwet en coördineren volwasseneducatie. Daarnaast geven zij vorm en inhoud aan het werkgeverschap voor SW-medewerkers en plaatsen zij werkzoekenden bij werkgevers uit de omschreven doelgroepen.

VGGM
*V*eiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) werkt voortdurend aan publieke veiligheid en gezondheid. De VGGM is de wettelijk aangewezen hulporganisatie voor onder meer volksgezondheid en veiligheid. De VGGM beschik over de kennis en ervaring waar de gemeente Westervoort niet over beschikt en ambtelijk niet structureel kan aantrekken. Ze verzorgen onder andere het vaccinatiebeleid, geven voorlichtingen op het gebied van gezondheid, denken mee over gebiedsinrichting, etc. Momenteel heeft de VGGM, waaronder de GGD valt, te kampen met problemen die in de tijd van corona zijn opgeschoven. Om de dienstverlening flexibeler en minder kwetsbaar te organiseren is er besloten om het financiële kader te verruimen voor 2024. Het komende jaar wordt er onderzocht wat er de komende jaren aan financiën nodig is om de taakuitvoering van de GGD op niveau te houden.

2.5 Wat gaat het ons kosten?

		2023	2024	2025	2026	2027
	Speerpunten:					
231A	1 Versterken en afstemmen van de toegangen		-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
	2 Vitaal deelnemen					
	3 Gezond en veilig opgroeien		-50.000	-50.000	-50.000	
	4 Beschermd thuis wonen		-15.623	-15.623	-15.623	-15.623
231C	1 Jeugdconsulent	-15.000	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
	2 Specialistisch ondersteuner jeugd	-35.000	-70.000			
	3 Jongerencoaches		-45.000			
	4 Uitbreiding toegang		-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
	5 Procesbegeleider	-12.500	-25.000			
	Totaal speerpunten	-62.500	-290.623	-150.623	-150.623	-100.623
	Wensen/keuzes/ overige activiteiten					
24A	Fietsenplan St. Leergeld	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
24B	Combinatiefunctionarissen	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
24C	Plusbus	-5.000				
24D	Gelrepas	-14.000	-14.000			
24E	Inclusie agenda	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
24F	Jeugd		-24.000	-24.000	-24.000	-24.000
24G	Veilig Thuis	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
24H	Komst spreidingswet					
24I	Opvang Oekraïners					
24J	Lokaal aanbod JGZ	-16.000	-16.000			
24K	Meerwerk dakrenovatie IKC De Brug € 178.000		-10.680	-10.680	-10.680	-10.680
	Totaal wensen/keuzes	-105.000	-134.680	-104.680	-104.680	-104.680
	Autonome ontwikkelingen:					
251A	Indexering jeugd en Wmo	-398.000	-398.000	-398.000	-398.000	-398.000
251B	Indexering subsidie Sante/Mikado	-46.000	-46.000	-46.000	-46.000	-46.000
251C	Spuk gelden					
251D	Activerend werk	-90.000				
	Dekking bestemmingsreserve	90.000				
251E	VGGM	-64.000	-196.000	-100.000	-100.000	-100.000
251G	MGR	-262.000	-262.000	-262.000	-262.000	-262.000
	WSW		73.000	73.000	73.000	73.000
251H	Regionale sociale dienst	-151.000	-107.000	-107.000	-107.000	-107.000
251I	Doelgroepenvervoer / BVO DRAN		-75.000	-150.000		
	Dekking bestemmingsreserve		75.000	94.000		
251J	Huishoudelijke ondersteuning					
251K	Aanstellen 1FTE onderwijshuisvesting	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
251L	Onderhoudscontract speelvoorzieningen	-5.000				
251M	Nieuw onderhoudscontract bomen	-7.500				

		2023	2024	2025	2026	2027
251N	Uitvoeringsbudget Sociaal Domein	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
251O	Innovatiebudget	-20.000	-20.000			
251P	De Liemerse ambassade	-15.000				
251Q	Bibliotheek	-23.000	-89.786			
251R	Beeldende kunst	-19.000	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000
251S	Opstellen nieuw IHP inclusief uitvoeringsparagraaf	-30.000				
251T	Boomonderhoud: bestrijding luizen	-9.000	-9.000			
	Totaal autonome ontwikkelingen	-1.064.500	-1.075.786	-917.000	-861.000	-861.000
	Totaal Programma 2	**-1.232.000**	**-1.501.089**	**-1.172.303**	**-1.116.303**	**-1.066.303**

2.5.1 Toelichting op de autonome ontwikkelingen

2.5.1A Indexering jeugd en Wmo
Door de stijging van de lonen binnen de zorg en daarmee ook de kosten, wil de gemeente een indexering toepassen voor jeugd en Wmo volgens de systematiek van de Inkoop sociaal domein Centraal Gelderland. Voorgesteld wordt een bedrag van € 398.000 bij te ramen.

2.5.1B Indexering subsidie Santé/Mikado
Het subsidiebedrag voor maatschappelijke ondersteuning door Santé Partners/Mikado is als gevolg van salarisstijgingen omhoog is gegaan. Hiervoor is het nodig om € 46.000 structureel bij te ramen.

2.5.1C De brede SPUK regeling

Spuk gala
Vanuit Samen Sterk wordt ingezet op het versterken van de sociale basis. Om dit te bewerkstelligen wordt er gebruik gemaakt van gelden die we bij het rijk hebben aangevraagd: de brede SPUK regeling. In 2023 wordt er een integraal plan opgesteld waarin wordt opgenomen hoe er, vanuit diverse perspectieven, wordt gewerkt aan het versterk van de sociale basis van de inwoners. De regeling loopt vanaf 2023 tot en met 2026. De ontvangsten van de regeling zijn als volgt: €269.264 in 2023, €266.471 in 2024 en 2025 en €211.249 in 2026. Tegenover deze ontvangst staan uitgaven. De middelen worden budgettair neutraal opgenomen. Een uitzondering hiervan is de combinatiefunctionarissen. Zie hierbij de tekst combinatiefunctionarissen.

Specifieke uitkering Preventieakkoorden
De is bedoeld voor de uitvoering van het door de kerngroep ondersteuningsprogramma Lokale Preventieakkoorden VNG goedgekeurde Lokaal preventieakkoord dat is opgesteld in 2021. De bijdrage komt vanuit de Rijksoverheid. Over het jaar 2023 wordt er een bedrag van 10.000 ontvangen voor deze doeleinde. Tegenover deze ontvangst staan uitgaven. De middelen worden budgettair neutraal opgenomen.

Specifieke uitkering Onderwijsvertraging
De uitkering is bedoeld om gemeenten de mogelijkheid te bieden om in samenwerking met scholen en lokale partijen maatregelen te treffen om de onderwijsvertragingen bij kinderen als gevolg van corona in te lopen. Over het jaar 2023 wordt er een bedrag van € 44.272 ontvangen deze doeleinde. Tegenover deze ontvangst staan uitgaven. De middelen worden budgettair neutraal opgenomen.

Specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid

De uitkering is bedoeld voor het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden in de Nederlandse taal. Over het jaar 2023 wordt er een bedrag van € 434.465 ontvangen deze doeleinde. De regeling loopt tot en met 2026. Voor de jaren 2023 tot en met 2026 kan er per jaar aan Rijksuitkering worden bijgeraamd. Tegenover deze ontvangst staan uitgaven. De middelen worden budgettair neutraal opgenomen.

Onderwijsachterstandenbeleid
In 2022 zijn er extra bestedingen geweest om het restant OAB middelen 2019-2022 zo veel mogelijk op te maken, o.a. voor extra handjes in peutergroepen met veel VVE-peuters. Deze extra bestedingen lopen jaarlijkse door. Gevraagd wordt om voor het jaar 2023 een bedrag van €82.000 beschikbaar te stellen. Het restant van de bestemmingsreserve kan dan verspreid in de nieuwe OAB periode in te zetten, te weten in 2024, 2025 en 2026. Jaarlijks gaat dit een bedrag van €27.000. Deze middelen zijn reeds voorgesteld bij de Jaarrekening 2022.

Wet Inburgering
De specifieke uitkering (SPUK) (in 2023 is een bedrag van € 265.000 ontvangen) is bedoeld ter dekking van voorzieningen, niet zijnde uitvoeringskosten. De hoogte van de middelen voor 2024 wordt pas in het vierde kwartaal van 2023 bekend. Na afloop van ieder jaar moet verantwoording plaatsvinden aan het rijk en vindt er een afrekening plaats. Tegenover deze ontvangst staan uitgaven. De middelen worden budgettair neutraal opgenomen.

De gemeentelijke taak is door de nieuwe Wet Inburgering en door de verhoogde taakstelling vergroot. Doordat de 2 stromen naast elkaar lopen is de uitvoering ook bewerkelijker. Hierdoor is er op dit moment extra capaciteit nodig in de uitvoering. Voor 2023 tot en met 2025 wordt 0.33fte extra consulent inburgering gevraagd. De kosten hiervan zijn 33.000euro per jaar. De formatie wordt tijdelijk gevraagd omdat nog onduidelijk is of de hogere uitvoeringsvraag structureel is. In 2025 evalueren we en wordt onderzocht of de formatie langer nodig is.

Door de verhoogde taakstelling zijn er naar alle waarschijnlijkheid meer kinderen van statushouders, in sommige gevallen is kinderopvang benodigd. Door de krapte in de kinderopvang, zou dit problemen kunnen geven voor de snelheid en in het ergste geval vertraging van inburgering voor de ouders. Ook voor leerlingenvervoer kan de meerdering van kinderen mogelijk voor hogere uitgaven en in meer werk resulteren. De omvang hiervan is op dit moment nog onduidelijk.

De verhoogde taakstelling (verdubbeling) zorgt ook voor een toename van werkzaamheden bij onze partners, zoals vluchtelingenwerk en de onderwijspartners. Dit leidt mogelijk in 2023 en 2024 tot hogere uitgaven en subsidieverzoeken. De omvang hiervan is nog niet bekend. Vooralsnog is het uitgangspunt e.e.a. binnen de SPUK te dekken.

2.5.1D Activerend werk
Activerend Werk is een voorziening vanuit de Wet Maatschappelijke Ondersteuning die gericht is om inwoners op een laagdrempelige manier te laten participeren in de samenleving. Mogelijke uitkomsten van een Activerend Werktraject zijn een toename van zelfredzaamheid en/of tevredenheid van de inwoner, een afname van ondersteuningsbehoefte en een stijging van arbeidsmogelijkheden. Mede door de coronacrisis en de daarmee houdende lockdowns zijn er weinig inwoners naar deze voorziening begeleid. Daarnaast zijn er te weinig activerend werkplekken in onze gemeente. Om Activerend Werk beter te positioneren gaan we Activerend Werk verbreden en verdiepen.

Verbreden:
- We gaan op zoek naar meer lokale aanbieders die een activerend werkplek aanbieden.
- Het laten toenemen van het aantal kandidaten dat voor Activerend Werk in aanmerking komt.

Verdiepen:

- Investeren in de samenwerking met de WMO-consulenten, het sociaal team, het voorliggend veld en de RSD.
- het actief delen van kennis tussen professionals, zowel die van het sociaal team als van de RSD en ketenpartners.

Om bovenstaande te kunnen realiseren willen we gebruik maken van de bestemmingsreserve van €90.000 voor Westervoort.

2.5.1E VGGM
Wat betreft de gelden die aan de GGD worden verstrekt wordt er in 2024 vooral gewerkt aan het op orde krijgen van de basisactiviteiten. Er zijn keuzes gemaakt over inhoudelijke maatregelen en incidentele financiële middelen voor 2024. Hiervoor zijn vier hoofdthema's gebruikt: Milieu en Gezondheid, Gezondheidsadvisering/preventie, Respons op crisis en Jeugdgezondheidszorg: Basis op orde. Tijdens Corona heeft een intensivering plaatsgevonden met gebruik van Rijksgelden. De problemen werden vooruit geschoven en de gaten werden afgedekt met extra gelden. Nu een groot deel van de coronabestrijdingstaken wegvalt, komen de problemen van daarvoor met versterkte kracht terug. Om in te spelen op de acute situatie zijn maatregelen nodig om de GGD dienstverlening flexibeler en minder kwetsbaar te organiseren. Hiertoe is in overleg met de portefeuillehouders publieke gezondheid besloten om het financieel kader voor 2024 incidenteel te verruimen. In de loop van 2023 wordt in verband met de ophanden zijnde takendiscussie met VGGM een besluit verwacht voor 2024.

Bovenop de hoge inflatie zijn extra wensen vanuit VGGM, die leiden tot verhoging van de inwonerbijdrage. Dit leidt tot een bijraming € 64.000 van de budgetten in 2023. Voor 2024 is het benodigde bedrag € 196.000. In 2023 gaan we nader onderzoeken welke taken er exact bij de GGD thuis horen (takendiscussie). De financiën over 2025 blijven dus niet per definitie op dit hoge niveau, wel is de loonontwikkeling over de jaren 2025 tot en met 2027 opgenomen.

Taakveld 7.1	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Begroting 2023 - 2027	-436.000	-396.000	-396.000	-396.000	-396.000
Aanpassingen begroting VGGM	-64.000	-196.000	-100.000	-100.000	-100.000
Budget Voorjaarsnota 2023	**-500.000**	**-592.000**	**-496.000**	**-496.000**	**-496.000**

2.5.1G MGR
Door de hoge loon- en prijscompensatie gaat de bijdrage aan de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling over 2023 omhoog. Het benodigde bedrag hiervoor is €262.000 De hoge stijging wordt voornamelijk veroorzaakt voor de verhoging van het minimumloon.

Voor het jaar 2024 is de verwachting dat de kosten met betrekking tot Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) dalen ten opzichte van voorgaande jaren. Door de hogere uitstroom van de WSW dan de verhoging van indexatie kan er hierdoor een bedrag van €73.000 afgeraamd worden.

2.5.1H Regionale Sociale Dienst
Door de hoge loon- en prijscompensatie gaat de bijdrage aan Samenwerking in de Liemers over 2023 omhoog met €151.000 De toename wordt voornamelijk veroorzaakt door de verhoging van het minimumloon. In 2024 stijgen de kosten in de begroting verder door. Het benodigde bedrag hiervoor is € 107.000.

2.5.1I Doelgroepenvervoer / BVO DRAN
De prognose voor het jaar 2023 is dat met de huidige begroting de toename in kosten door met name de indexatie en brandstofprijzen in voldoende moet zijn. Voor het jaar 2024 en verder is de huidige begroting ontoereikend. In 2024 verwachten we een nadelig resultaat van €75.000 en voor het jaar 2025 is dit €150.000. Voorgesteld wordt deze bedragen te

dekken uit de bestemmingsreserve Doelgroepenvervoer. Diverse budgetten met betrekking tot het doelgroepenvervoer zijn administratief gewijzigd.

2.5.1J Huishoudelijke ondersteuning
Naast de normale indexering is er een extra stijging in de tarieven vanaf 2023 voor huishoudelijke ondersteuning, waarvoor we geen compensatie van het Rijk krijgen. Deze tariefstijging en de stijging van het aantal cliënten zorgt voor een verhoging van de uitgaven, ondanks dat het gemiddeld aantal geïndiceerde uren per week de afgelopen jaren omlaag is gegaan. Hiermee wordt een structureel tekort voorzien van € 400.000. Het college stelt voor hier een reserve van twee jaar voor te maken met als opdracht dat daarna binnen budget uitgekomen wordt.

Op dit moment zijn er vier mogelijkheden te bedenken om dit tekort terug te dringen, namelijk:

Mogelijkheid 1: We ondernemen momenteel geen stappen en wachten op het invoeren van de eigen bijdrage regeling in 2025

De toename voor huishoudelijke hulp is vooral te danken aan het invoeren van het lage abonnementstarief waardoor het voor inwoners aantrekkelijk is geworden om huishoudelijke hulp aan te vragen. Huishouders die zelf gemakkelijk huishoudelijke ondersteuning kunnen bekostigen kunnen door het invoeren van het abonnementstarief tegen een gereduceerd bedrag huishoudelijke ondersteuning inkopen. Vanaf 2025 wordt dit abonnementstarief afgeschaft.
De verwachting is dat het aantal aanvragen voor huishoudelijke ondersteuning bij de gemeente afneemt.

Mogelijkheid 2: Afschaffen van de algemene voorziening huishoudelijke ondersteuning

Het afschaffen van de algemene voorziening vergt van de ambtelijke organisatie wel extra inzet door de tijdsinvestering die in onderzoek gaat zitten. Er moet namelijk in kaart gebracht gaan worden wat er vanuit de ambtelijke organisatie geïnvesteerd moet gaan worden (de indicaties vergen op de korte termijn meer personele inzet), wat er juridisch moet worden ingeregeld en de verordening moet worden aangepast.

Mogelijkheid 3: Het aanpassen van de maximale toekenning van uren naar 2 uur per week

Voor de algemene voorziening huishoudelijke ondersteuning wordt nu een maximum gehanteerd van 2,5 uur ondersteuning per week. De regie op het toekennen van het aantal uren is ondergebracht bij de aanbieders van de ondersteuning.

Mogelijkheid 4: Het aanpassen van het normenkader voor de toekenning van huishoudelijke ondersteuning
In het normenkader staat er per handeling beschreven hoeveel tijd hiervoor geïndiceerd wordt en is daarmee richtinggevend voor het afgeven van indicaties. Dit zorgt voor een zorgvuldige en onderbouwde afweging van de individuele hulpvraag van de cliënt. Tevens wordt hiermee voldaan aan de eisen die de Centrale raad heeft ingesteld voor de toekenning van indicaties.

2.5.1K Aanstellen 1FTE onderwijshuisvesting
Binnen onderwijs is de afgelopen jaren veel veranderd en er blijft nog veel veranderen.
Veel werkzaamheden vinden plaats vanuit sociaal domein op het onderwerp onderwijs. Het onderwerp onderwijshuisvesting is niet in de organisatie 1Stroom geborgd. Deze functie moet zich bezig houden met de regievoering op de verduurzamingsopgave voor alle basisscholen, vanuit onderwijs oogpunt de nieuwbouwplannen, actueel houden van het IHP, vragen over onderwijshuisvesting, deelnemen aan gemeenschappelijke regeling huisvesting Voorgezet Onderwijs en het onderhouden van de contacten met de schoolbesturen. Voor beide gemeenten is structureel 1 FTE nodig. De kosten bedragen € 90.000. Deze worden verdeeld in € 60.000 voor Duiven en € 30.000 voor Westervoort.

2.5.1L Onderhoudscontract speelvoorzieningen
Er is op dit moment geen contract voor het onderhoud van de speelvoorzieningen. De afgelopen jaren is dit door een vaste aannemer binnen onze gemeente opgepakt. Volgens de aanbestedingsnormen moet dit nu aanbesteed worden. Het nieuwe contract wordt samen met de gemeente Duiven opgesteld voor een periode tussen de 3 en 5 jaar. Voor het opstellen van nieuwe contractdocumenten is eenmalig € 5.000 in 2023 nodig. Voor dit bedrag wordt een extern adviesbureau ingehuurd. De kosten zijn naar rato verdeelt tussen beide gemeenten.

2.5.1M Nieuw onderhoudscontract bomen
Het contract voor het boomonderhoud loopt eind 2023 af. Het nieuwe contract voor het boomonderhoud wordt samen met de gemeente Westervoort opgesteld voor een periode van 3 jaar met twee keer een optie voor een jaar verlenging. Voor het opstellen van nieuwe contractdocumenten is eenmalig € 7.500 in 2023 nodig. Voor dit bedrag wordt een extern adviesbureau ingehuurd

2.5.1N Uitvoeringsbudget Sociaal Domein
Uit het uitvoeringsbudget worden de regionale kosten voor de inhuur van de regioadviseurs (Zorg, Participatie, Jeugd) betaald en de ondersteunende secretaris. Met ingang van 2023 worden de regioadviseurs Jeugd niet meer uit het uitvoeringsbudget betaald maar valt dit onder het regionaal budget Jeugd. Deze uitgaven worden vanaf dit jaar uit het Innovatiebudget betaald (zie ook de bijraming bij Innovatiebudget). Daarom kan het Uitvoeringsbudget structureel omlaag met € 15.000.

2.5.1O Innovatiebudget
Vanaf 2022 is er een regionaal budget Jeugd waaruit de uitgaven voor o.a. ambtelijke capaciteit voor de regio (waaronder de regioadviseurs Jeugd), maar ook de uitgaven voor diverse projecten (Verblijf, complexe scheidingen, Beschermingstafel, Toekomsttuinen) worden betaald. In de afgelopen jaren werden de uitgaven voor deze projecten uit het regionaal Transformatiebudget betaald. Vanaf 2022 moet dit door gemeenten zelf worden bekostigd. Voor 2023 en 2024 worden deze uitgaven begroot op € 20.000 per jaar. In 2024 volgt een evaluatie.

2.5.1P De Liemerse ambassade
Met de voorjaarsnota 2022 was er meerjarig budget beschikbaar gesteld voor de Liemers ambassade. Hierbij is de financiële vertaling voor alleen het jaar 2023 niet meegenomen. Het budget (€15.000) wordt voor 2023 bijgeraamd.

2.5.1Q Bibliotheek
Op dit moment zijn er gesprekken gaande over verhuizing naar een nieuwe locatie in het centrum. Tot een daadwerkelijke verhuizing komt het nog niet. De bezuiniging van € 66.786 moet voor 2024 teruggedraaid worden.

Vanwege inflatie en jaarlijkse indexeringen is het bedrag dat voor Kunstwerk in de begroting staat opgenomen niet meer toereikend. Voor het jaar 2023 en verder moet rekening worden gehouden met een stijging van de subsidie. Voor 2023 en 2024 is er een bedrag benodigd van € 23.000.

2.5.1R Beeldende kunst
De kunstwerken in de openbare ruimte van Westervoort worden door de gemeente niet structureel onderhouden. Het onderhoud van kunst is een specialisme. Af en toe een hoge drukspuit er op doet vaak meer kwaad dan goed. Voorgesteld wordt om het onderhoud uit te besteden aan Kunstwacht uit Delft, een gerenommeerd bedrijf dat voor veel gemeenten en bedrijven in Nederland het beheer en onderhoud van kunstwerken doet. Duiven heeft een 5 jaren contract, Westervoort kan hierop aansluiten. De kunstwerken (en oorlogsmonumenten) van Westervoort zijn geïnventariseerd en er is een offerte aangevraagd.

Om het onderhoud van de kunstwerken op 0-niveau te krijgen (gebreken repareren, schoon maken, graffiti verwijderen) bedragen de kosten voor 2023 eenmalig € 9.000.

Onderhoud van kunstwerken in de openbare ruimte is een specialisme. Door het onderhoud uit te besteden aan Kunstwacht uit Delft en een meerjarencontract af te sluiten, worden de kunstwerken jaarlijks nagekeken, waar nodig vindt klein herstel plaats en worden de werken schoon gehouden. De gemeente Westervoort kan aanhaken op het meerjarencontract dat Duiven heeft afgesloten met Kunstwacht.

Voor 2024 t/m 2027 bedragen de jaarlijkse onderhoudskosten € 3.245. Het gaat om onderhoud van 12 kunstwerken en oorlogsmonumenten. Ook de muurschildering van Chris Biddle komt bij Kunstwacht in onderhoud. Om in het budget nog wat ruimte te hebben voor calamiteiten, wordt voorgesteld om voor het onderhoud van de kunstwerken in totaal structureel € 6.000 te ramen. Hiervoor een nieuw begrotingsnummer vrijmaken met de naam Beeldenonderhoud.

De Stichting Stimulatie Cultureel Westervoort heeft in de raadsvergadering van maart 2023 ingesproken en gevraagd om een extra bijdrage voor de financiering van het opnieuw aanbrengen van de Muurschildering van Chris Biddle op het Biddle viaduct.

De stichting heeft een projectplan en begroting van rond € 58.000 opgesteld.

Het tunneltje van Biddle is een begrip in Westervoort. In 2021 heeft de raad een bedrag beschikbaar gesteld van € 10.000, overige financiering is opgehaald bij diverse fondsen en stichtingen. Helaas is nog niet het volledige bedrag binnen. Vandaar een nieuwe aanvraag van € 10.000. Het bedrag van € 10.000 eenmalig bijramen.

2.5.1S Opstellen nieuw IHP inclusief uitvoeringsparagraaf
In 2018 is voor Westervoort een ambitiedocument opgesteld, zijnde het Integraal Huisvestingplan Primair onderwijs. In dit plan ontbrak een uitvoeringsparagraaf met daarin een financiële vertaling van de gestelde doelen wat zowel de schoolbesturen als de gemeente geen handvatten biedt om de ambities ook daadwerkelijk ten uitvoer te brengen. Dit is per 1 januari 2024 verplicht.
In samenloop met de ontwikkelingen aangaande de toekomstige woningbouw is dit het moment om een IHP op te stellen waarin de gemeentelijke doelen en ambities zijn vertaling krijgt in de huisvestingsbehoefte naar de toekomst. Om dit IHP op te laten stellen is een budget van € 30.000 nodig.

2.5.1T Boomonderhoud: bestrijding luizen
Een groot aantal lindes veroorzaken enorme overlast door bladluis. Zij produceren honingdauw die voor extreme plak zorgt. Met name in de droge zomers vormt dit veel overlast in de openbare ruimte, maar ook op particulier terrein. Dit komt met name voor bij bomen die onder stress staan door een slechte groeiplaats. De kosten voor het bestrijden van de luizen bedragen € 9.000 per jaar. Gevraagd wordt om het budget voor boomonderhoud vanaf 2023 structureel met dit bedrag te verhogen.

Programma 3 Omgeving

3.1 Externe ontwikkelingen

Economische ontwikkeling
De gemeente wil de lokale en regionale economie verstevigen. Om dat te bereiken wordt er binnen de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen aan de verschillende opgaven samengewerkt. Binnen de Liemerse Ambassade werkt de gemeente met de andere Liemerse gemeenten samen op terreinen als economie, arbeidsmarkt en onderwijs. En wordt er verder uitvoering gegeven aan de thema's logistiek, maakindustrie, vrijetijdseconomie en regionale ontwikkelagenda in de Liemerse Economische Visie.

In de Liemers is de vraag naar bedrijventerreinen nog altijd groot. Daarin zal voorzien worden met de uitbreiding van bedrijventerreinen in Montferland, Zevenaar en Duiven. In Duiven gaat het om de uitbreiding van de bedrijventerreinen Centerpoort-Noord en Graafstaete. Deze kavels komen op z'n vroegst eind 2024 voor ondernemers beschikbaar.

Op Het Ambacht werken ondernemers, politie, brandweer en gemeente aan een schoon, heel en veilig bedrijventerrein. In 2023 wordt onderzocht hoe de samenwerking ook vanaf 2024 kan worden gecontinueerd en welke thema's daarbij aan de orde moeten komen.

Voor het centrum wordt gewerkt aan een integrale gebiedsontwikkeling om het levendig, dynamisch en toekomstproof te maken. Daartoe werkt de vastgoedeigenaar aan vernieuwing van De Wyborgh, onderzoekt de gemeente de mogelijke transformatie van het gemeentehuis en werken gemeente en vastgoedeigenaar samen aan de transformatie van de openbare ruimte.

De woningmarkt
Voor veel mensen is het lastig om een woning te vinden die aansluit bij hun wensen en (financiële) mogelijkheden. Ook groeit het aantal huishoudens de komende jaren fors. Daarom moeten er snel meer woningen bij komen. Daarnaast staat Nederland grote demografische veranderingen te wachten, zoals de blijvende groei van het aantal huishoudens, de verdergaande vergrijzing waardoor het aandeel ouderen in de totale bevolking toeneemt en een blijvende immigratie. Het aantal huishoudens blijft door de gezinsverdunning (toename van het aantal kleinere 1- en tweepersoonshuishoudens) groeien. Zo zijn er tot 2040 zo'n 60.000 extra woningen nodig in de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Ook in de Liemers en in Westervoort blijft het aantal huishoudens groeien en zijn er veel extra woningen nodig. Het kunnen laten bouwen van deze aantallen woningen is een stevige opgave waar ook in regionaal verband hard aan wordt gewerkt. In 2020 zijn gemeenten binnen de Groene Metropoolregio, provincie Gelderland en Rijk een langjarig partnerschap aangegaan voor een beter werkende woningmarkt. Landelijk heeft deze opgave sindsdien steeds meer aandacht en prioriteit gekregen. Het Rijk heeft in 2022 met alle provincies afspraken gemaakt over de bouw van 900.000 woningen tot en met 2030, met als streven dat hiervan minimaal 2/3e deel betaalbaar is. Om dat te realiseren neemt het Rijk de regie op de volkshuisvesting en de woningbouw met de Nationale Woon en Bouwagenda en het programma een thuis voor iedereen. Er zijn prestatieafspraken gemaakt met provincies en corporaties er zijn nieuwe woondeals afgesloten met de regio's. Er wordt ook gewerkt aan nieuwe wetgeving (Wet versterking regie volkshuisvesting). De opgaven voor de versnelling van de woningbouw zijn dus groot maar onder meer door de oorlog in Oekraïne, de verder stijgende bouwkosten, een blijvend gebrek aan personeel, en het ontbreken van middelen om onrendabele toppen af te dekken maakt het realiseren van de noodzakelijke stevige betaalbare woningbouwopgave tot een grote uitdaging

Vermindering legesinkomsten vanwege invoering Wet kwaliteitsborging
Op 14 mei 2019 is in de Eerste Kamer de Wet Kwaliteitsborging (Wkb) voor het bouwen aangenomen. De bedoeling is dat deze wet gelijktijdig met de Omgevingswet (Ow) in werking treedt, namelijk op 1 januari 2024.

In de Ow wordt geregeld dat er een knip gemaakt wordt in de huidige omgevingsvergunning voor bouwen: ruimtelijke regels en technische regels. Onder de Ow worden meer bouwwerken vergunning vrij voor de technische bouwactiviteit. Of dit ook gaat gelden voor de ruimtelijke regels, is aan de gemeenten zelf, dit kunnen zij bepalen in het Omgevingsplan.

De Wkb regelt dat de aanvrager van een omgevingsvergunning primair verantwoordelijk is om aan te tonen dat een bouwwerk voldoet aan de eisen uit het Bouwbesluit 2012. Dit betekent dat gemeenten niet meer het bevoegde gezag zijn om te toetsen en toe te zien op de naleving van de bouwtechnische voorschriften in de vergunning- en realisatiefase bij bepaalde bouwwerken. Hiervoor in de plaats komt een stelsel van private kwaliteitsborging.

Met de inwerkingtreding van de Ow en Wkb zullen de taken van de gemeenten onder gevolgklasse 1 gedeeltelijk veranderen. Tevens zal het invloed hebben op de legesinkomsten (immers, meer vergunning vrije bouwwerken en op een bepaald deel van de technische bouwwerken kunnen geen leges in rekening gebracht worden terwijl er wel inspanning vanuit zowel vergunningverlening en handhaving wordt vereist).

Uit een reeds eerder uitgevoerde scan op de effecten van de inwerkingtreding Wkb is voor Westervoort en Duiven samen blijkt dat zo'n €100.000 (afname Westervoort € 16.000 afname Duiven € 84.000) aan derving van legesinkomsten vanwege deze invoering te verwachten is. Deze afname aan legesinkomsten komt met name voort uit vermindering in te zetten uren vergunningverlening en toezicht op deze taken. Echter, de invoering brengt weer een nieuwe taak met zich mee zoals het beoordelen van de meldingen die bij de gemeente ingediend worden voor de gevolgklasse 1 bouwwerken en handhaving op afwijkingen in de uitvoering. Voor deze werkzaamheden kunnen echter geen leges in rekening gebracht worden.

Met het opstellen van de nieuwe legesverordening is de intentie om de derving op de leges zoveel mogelijk te compenseren door een nivellering in de gehele legesverordening. Dit kan tot gevolg hebben dat bepaalde tarieven bijgesteld moeten worden. Deze nieuwe legesverordening zal met de raad (voordat deze ter besluitvorming voorgelegd wordt) besproken worden.

Wijziging inkomsten zwerfafval door einde raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022
Vanaf 2013 ontving de gemeente Westervoort jaarlijks een vergoeding op basis van de Raamovereenkomst verpakkingen 2013-2022 voor extra inzet op het gebied van zwerfafval. Deze werd besteed aan o.a.: ondersteuning GoClean, het Rijnjutten, Landelijke Opschoondag, vuurwerkactie, monitoring, afvallessen op basisscholen en het ondersteunen van schoonwandelaars. Vanaf 2023 wordt de industrie verantwoordelijk voor het zwerfafval dat wordt veroorzaakt door de eigen producten van wegwerpplastic. De Uitgebreide Producenten Verantwoordelijkheid (UPV) op wegwerpplastic is gebaseerd op de Europese richtlijn voor "Single Use Plastics"(SUP). Producenten moeten een deel van de kosten vergoeden die gemeenten en andere gebiedsbeheerders voor het opruimen van deze stromen in het zwerfafval maken. Ook kosten voor bewustwording en gedragsbeïnvloeding vallen onder de UPV. Inmiddels gelden er ook statiegeldregelingen voor drankverpakkingen (juli 2021) en blikjes (april 2023). Het is nog onduidelijk welke kostenvergoeding gemeenten krijgen en waarvoor deze precies is bedoeld. Gemeenten krijgen de eerste vergoeding pas achteraf, in het najaar van 2024. In 2023 kan de gemeente het restant van de ontvangen vergoedingen nog aanwenden voor de aanpak van zwerfafval.

Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG)/ Gelders Programma Landelijk Gebied (GPLG)
Het Rijk heeft per provincie doelen gesteld voor natuur, stikstof, water en klimaat in het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG). De opdracht van het Rijk aan de provincies is om voor 1 juli 2023 te komen met een plan over hoe deze doelen bereikt gaan worden. De Provincie Gelderland gaat dit doen via het gebiedsprogramma Vitaal Landelijk Gebied Gelderland (VLGG). In dit Gelderse gebiedsprogramma (VLGG)zijn naast de NPLG-thema's een

vitale en duurzame landbouw en duurzame verstedelijking van essentieel belang, denk aan economie (bedrijvigheid), bouwen, wonen en mobiliteit. Hier ligt voor de Groene Metropoolregio (de GMR) dan ook de verbinding met de Verstedelijkingsstrategie. Deze verstedelijkingsstrategie wordt in 2023 uitgewerkt richting gebiedsprogramma's. Het VLGG, de gebiedsprogramma's Verstedelijkingsstrategie moeten vervolgens aangevuld met de Regionale EnergieStrategie (RES) en de Gelderse Energie Infra Structuur (GEIS) leiden in 2024 tot een Verstedelijkingsprogramma voor de Groene Metropoolregio waarin ook afspraken zijn gemaakt met Rijk en Provincie over het realiseren van dit verstedelijkingsprogramma (NOVEX). Dit gebeurt via Regio-arrangementen met de Provincie en het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving (BOL en Meerjaren Infrastruur (BO-MIRT) met het Rijk.

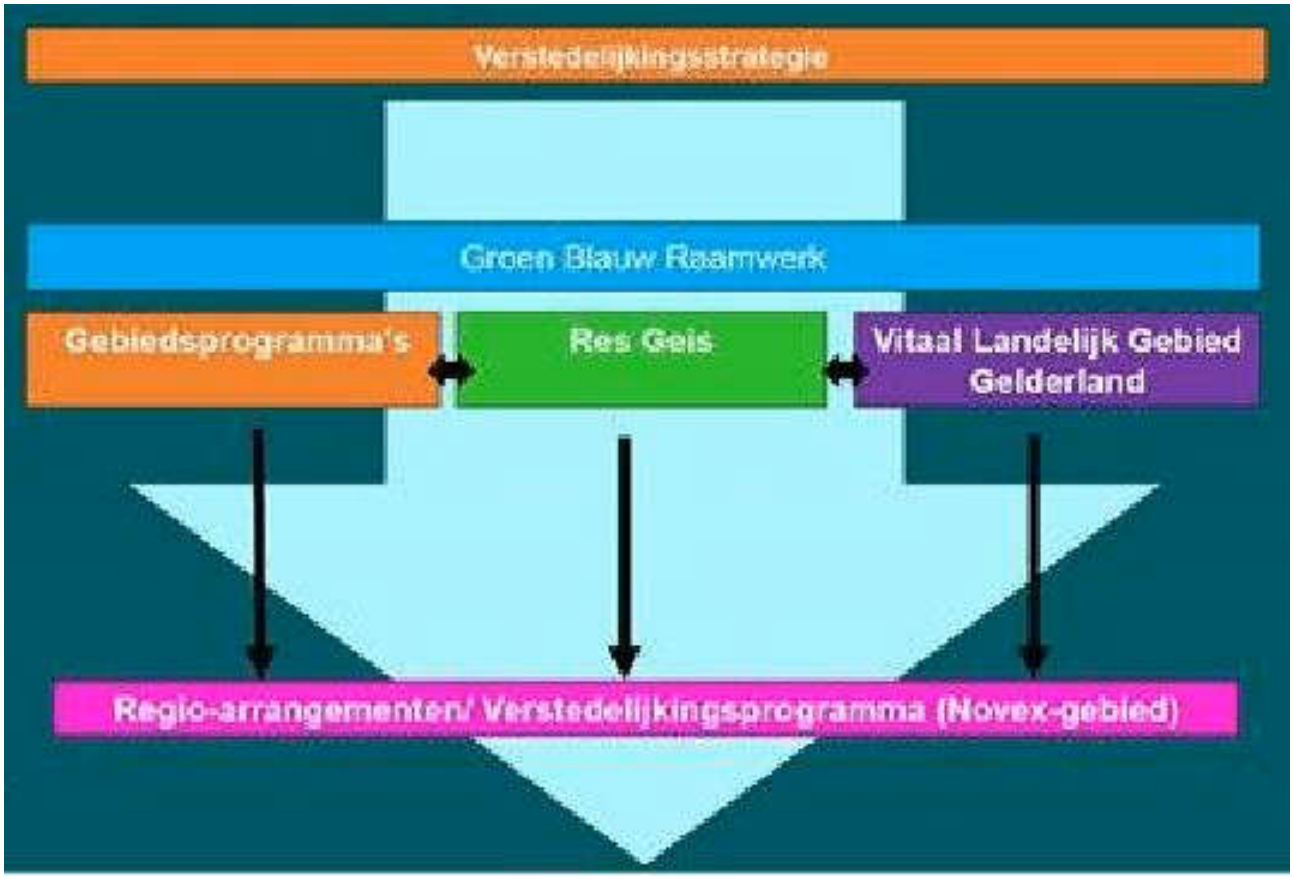

3.2 Wat willen we bereiken?

Programmadoel

In Westervoort is het goed leven, wonen en werken. De gemeente werkt aan een aantrekkelijke werk-, woon- en leefomgeving die toekomstgericht en duurzaam is. Er is ruimte voor gerichte ontwikkeling, initiatief en innovatie.

Toelichting
De gemeente wil de bestaande economische structuur behouden en versterken op zowel de bedrijventerreinen als in de winkelgebieden. Het behoud en uitbreiding van de lokale en regionale werkgelegenheid en het voorzieningenniveau is belangrijk. Voor een goed ondernemings-en vestigingsklimaat zijn duurzaamheid en bereikbaarheid van Westervoort belangrijke randvoorwaarden.

Een aantrekkelijke en duurzame leefomgeving in de gemeente is belangrijk. Hierbij gaat het in de basis om schoon, heel, veilig en gezond. De nadruk ligt op behoud en verbetering van de bestaande kwaliteit van de leefomgeving en het daarbij passende voorzieningenniveau, het benutten van bestaande (natuur-)waarden en een (aanvullend) woonaanbod dat is gericht op maatschappelijke ontwikkelingen en behoefte.

De gemeente stimuleert en faciliteert en is hiervoor uitnodigend naar bewoners, ondernemers en bedrijven, bezoekers en andere partners in vele samenwerkingsverbanden binnen en buiten Westervoort. Daarbij heeft de gemeente een verbindende rol en is zich bewust van bestaande waarden, kwaliteiten en potenties van Westervoort.

Hoofddoelen

Daarom zet de gemeente in op:
- Het waarborgen van een aantrekkelijke en duurzame fysieke leefomgeving.
- Het versterken van goed ondernemers- en vestigingsklimaat voor bedrijven.
- Het implementeren van nieuwe wetgeving die op de gemeente afkomt.

3.3 Wat gaan we daarvoor doen?

De wensen en de speerpunten in dit programma sluiten goed aan bij de opgaven uit het collegeakkoord.

A. Het waarborgen van een aantrekkelijke en duurzame fysieke leefomgeving.
Dit zijn de speerpunten:

3.A.1	***Uitvoeren Woonvisie/ Versnellen woningbouw***
Doel	De omvang en kwaliteit van de woningvoorraad in Westervoort sluiten aan bij de hedendaagse behoefte en initiatieven en ontwikkelingen vanuit de samenleving. Dit draagt bij aan het behouden van een aantrekkelijke en duurzame leef- en woonomgeving.
Toelichting	Een actievere en proactieve houding vanuit het gemeentelijke woonbeleid heeft met het opstellen van de Woonvisie 2021 vorm gekregen. De noodzaak hiertoe is inmiddels via de Nationale Woon en Bouwagenda, het programma een duurzaam thuis en de nieuwe Woondeals ook op rijks-, provinciaal- en regioniveau vorm gekregen voor het langer zelfstandig thuis wonen, de grote (betaalbare) woningbouwopgave, de grote druk op de woningmarkt, de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad, de toenemende regionale samenwerking en taken, een actievere rol richting woningbouwcorporaties en een aantal urgente vragen binnen het taakveld wonen. De voor woningbouw ingezette versnelling moet dus worden doorgezet om aan de behoefte te voldoen. Daarvoor zijn zowel de al bekende inbreidingslocaties als Westervoort Noord nodig. De gemeente wil de juiste woningen realiseren rekening houdend met de geconstateerde woningbehoefte en met doorstroming uit de bestaande voorraad. De gemeente stelt eisen op het gebied van betaalbaarheid, energie, duurzaamheid, klimaatadaptatie en levensloopbestendigheid. Met de Woondeal 2023 is geconstateerd dat er voor de regio nog een grotere woningbehoefte is dan tot nu toe berekend. Dit betekent dat er dus met blijvende prioriteit uitvoering gegeven moet worden aan woningbouw op de nu bekende locaties en dat er nog ruimte is om de komende jaren te zoeken naar aanvullende locaties.
Risico's	Onvoldoende kunnen inzetten op monitoring, continuering van gemaakte afspraken, inzet op beleid en of woningbouwprojecten en andere woningbouwinitiatieven. Het beleid of de woningbouwprojecten zijn daardoor onvoldoende effectief of de realisatie van de woningbouw en de woonagenda schuiven daardoor op in de tijd.
Planning	Uitvoering geven aan de Woonvisie 2021, de Woonagenda en de Woondeal 2023, waaronder de woningbouwversnelling (huidige korte termijn plannen voor de komende twee tot vier jaar). De Woonvisie en woningbouwversnelling zijn gecombineerd met de Woondeal 2023 meerjarige processen die de komende jaren blijvend om grote inzet vragen. Voor de middellange termijn start deze raadsperiode de visievorming voor mogelijke nieuwe woningbouwlocaties op basis van de nieuwste prognose cijfers.
Financiën	Voor de uitvoering van dit speerpunt is met de voorjaarsnota 2021 gelet op de ambities uit de nieuwe Woonvisie, de Woonagenda en de Woondeal meerjarig extra middelen aan extern advies-, onderzoek, ondersteuning of facilitering van initiatieven structureel € 15.000 per jaar opgenomen. Voor de woningbouwversnelling zijn de bestaande (extra) middelen vanuit de huidige ambtelijke formatie, de voorbereidingskredieten, grondexploitaties en anterieure overeenkomsten vooralsnog afdoende dekkend.
Participatie	Afhankelijk van het onderwerp, de situatie en de ontwikkeling bepaalt de gemeente hoe en in welke mate participatie wordt ingezet.

3.A.2	***Mee-uitvoeren Wijkontwikkelingsplan Mooi Mosterdhof 2019-2030***
Doel	Het waarborgen van een aantrekkelijke en duurzame fysieke leefomgeving. Het realiseren van een toekomstbestendige woonwijk. Hierbij gaat het in de basis om schoon, heel, veilig en gezond.
Toelichting	In 2023 is de openbare ruimte Mooi Mosterdhof (grotendeels) opgeleverd. In 2024 speelt er naar verwachting met name de nazorg op de aanleg. Ook is nog inzet nodig om meekoppelkansen uit het Kookboek Mooi Mosterdhof, wijk aan de dijk in bovenlokale projecten veranderd te krijgen. Concreet gaat het om de dijkversterking door het Waterschap Rijn en IJssel en het Rivierklimaatpark IJsselpoort door een consortium aan partijen.
Risico's	Onvoldoende (financiële) kaderstelling door de gemeente in het vervolgproces.
Planning	Het aanvullende budget moet in de bestemmingsreserve Mooi Mosterdhof komen omdat de meekoppelkansen een realisatiehorizon van meerdere jaren heeft.
Financiën	Bij de vaststelling van het herstelplan Westervoort (23 maart 2021) heeft de gemeenteraad de wijkontwikkeling unaniem gesteund. Zodoende is een gemeentelijk budget van circa € 1.815.000 in het uitvoeringsprogramma van de wijkcoalitie opgenomen. In 2022 is binnen bestaande budgetten aanvullende financiering gevonden. Helaas leverde de zoektocht naar substantiële subsidies onvoldoende op om ook mee deze koppelkansen te kunnen financieren. Tijdens het participatietrajecten voor de Dijkversterking en het RKP bleek dat ook buiten de Mosterdhof nadrukkelijk behoefte aan de realisatie van deze kansen aan de dijk en in de uiterwaarden. Voor deze kansen is vanaf 2027 € 100.000 benodigd. Daarnaast is € 30.000 nodig voor de externe inhuur van een civiel technisch projectleider ten behoeve van de nazorgfase van de realisatie van de openbare ruimte.
Participatie	De gemeente participeert evenals bewoners in deze twee projecten.

3.A.3	***Ontwikkeling Westervoort Noord /Haalbaarheidsverplaatsing sportclubs***
Doel	Verplaatsing sportclubs en ontwikkeling Woningbouw in Westervoort Noord.
Toelichting	Na besluitvorming over het plan van aanpak Westervoort Noord in de raad van 6 maart 2023 wordt de planvorming voor Westervoort Noord gestart. Na de definitieve locatiekeuze voor het nieuwe sportcomplex kan ook daarvoor de planvorming starten. Voor Westervoort Noord wordt gestart met het opstellen van een gebiedsvisie, deze wordt na de zomer 2023 ter vaststelling aan de raad aangeboden. Onderweg wordt de raad geïnformeerd over de voortgang zodat zij mee kan sturen op het eindresultaat. Aansluitend wordt een stedenbouwkundig plan opgesteld dat eind 2023/begin 2024 ter vaststelling wordt aangeboden aan de gemeenteraad. Na besluitvorming over de locatiekeuze wordt ook het planproces voor het sportpark opgestart.
Risico's	Belangrijkste risico's voor de ontwikkeling van Westervoort Noord zijn: 1. Locatiekeuze sport park en verwerving gronden 2. Ontwikkelingen op de woningmarkt 3. Verplaatsing Struijk-Verwo 4. Financiën/budgetneutraliteit
Planning	Vaststelling gebiedsvisie in Q3 Vaststelling Stedenbouwkundig plan Q4/Q1 2024 Vaststelling bestemmingsplan/omgevingsplan Q3 2024
Financiën	Vooralsnog een uitdaging om tot een sluitend plan te komen.
Participatie	In Q1/Q2 wordt een communicatie en participatieplan opgesteld.

3.A.4	**Natuur inclusieve gebiedsontwikkeling**
Doel	Een natuurinclusieve gebiedsontwikkeling op gang helpen waarbij een 'groenblauw raamwerk' tot stand komt in combinatie met ontwikkelmogelijkheden voor landbouw, geclusterde sport- en recreatieve functies eventueel aangevuld met kleinschalige woonfuncties. Eén en ander in gezamenlijk opdrachtgeverschap met de gemeente Duiven.

3.A.4	Natuur inclusieve gebiedsontwikkeling
Toelichting	De raad heeft op 6 maart 2023 ingestemd met het gaan opstellen van een zogenaamd koersdocument. Dat behelst een ruimtelijk kwaliteitskader dat richting geeft aan de gewenste ontwikkeling voor het gehele gebied in het licht van de opgaven. Het biedt ook een ontwikkelperspectief voor concrete en kansrijke uitwerkingen.
Risico's	De ambities en de daarmee gepaard gaande gemeentelijke inzet van personele en geldelijke middelen zijn nu nog onbekend. Dat is pas het geval als de raad keuzes heeft gemaakt in het koersdocument. Dat is gepland in Q1 2024.
Planning	De finale besluitvorming door de raad over het koersdocument is voorzien in Q1 2024. De verdere planuitwerking en realisatie zal zich daarna over meerdere jaren uitstrekken.
Financiën	Na besluitvorming door de raad is er zicht op de ambities en vervolgacties en daarmee gepaard gaande gemeentelijke kosten. Voor zover het gaat op de verplaatsing van de sportvelden maken de plan- en ontwikkelkosten deel uit van de bouwexploitatie Westervoort Noord.
Participatie	Het opstellen van het koersdocument vindt plaats in gezamenlijk opdrachtgeverschap met het college van Duiven. Bij het gebiedsproces zullen de relevante stakeholders en belanghebbenden worden geconsulteerd, onder andere d.m.v. workshops. Bij de vaststelling van het koersdocument komt de wijze van participatie tijdens het vervolg van het gebiedsproces aan de orde.

B. Het versterken van een goed ondernemers- en vestigingsklimaat voor bedrijven.

Dit zijn de speerpunten:

3.B.1	Herstructurering centrum Westervoort
Doel	Westervoort wil een aantrekkelijke gemeente zijn voor ondernemers en de economische ontwikkeling in het winkelgebied stimuleren. Dit zorgt voor (het behoud van) werkgelegenheid en houdt het voorzieningenniveau voor inwoners in stand.

3.B.1	Herstructurering centrum Westervoort
Toelichting	In 2021 is de Centrumvisie Westervoort opgesteld samen met stakeholders uit het centrum. In 2022 is deze visie uitgewerkt tot een schetsontwerp voor het winkelcentrum dat gesteund wordt door de eigenaar, de winkeliers en de gemeente. De gemeenteraad is hierover geïnformeerd in juni 2022. Met dit plan krijgt Westervoort weer een centrum met minder leegstand, waar bewoners zich thuis voelen, bezoekers welkom zijn en ondernemers een goede boterham kunnen (blijven) verdienen. Winkels worden meer gegroepeerd en beter gesitueerd, het winkeloppervlak neemt af en er komen woningen bij. In 2022 is er begonnen met de uitwerking van het schetsontwerp. Met verschillende winkeliers zijn de globale plannen voor het centrum vertaald naar meer concrete plannen per winkel. Gemeente en ontwikkelaar hebben de afstemming gestart over onder andere de woningbouw, ontsluiting, parkeren en de benodigde planologische procedure. Medio 2023 wordt voor het winkelcentrum het voorlopig ontwerp afgerond met daarbij inzicht in de locaties en inrichting van de winkels, woningen, fasering, ontsluiting, parkeren en de benodigde aanpassingen aan de openbare ruimte. Realisatie van het plan gaat stapsgewijs plaatsvinden. De precieze planning van de realisatie wordt de komende maanden verder duidelijk. In 2023 kan een enkele eerste winkelier al verhuizen waar dit binnen het huidige planologische regime mogelijk is en wordt een begin gemaakt met benodigde planologische procedures. Meer uitgebreide bouwwerkzaamheden worden verwacht in 2024 en 2025. Naast de transformatie van het winkelcentrum wil de gemeente ook de openbare ruimte in het centrum opknappen en onderzoeken wat de transformatie-mogelijkheden zijn van het oudere deel van het gemeentehuis. Ook wil het college onderzoeken of de ambities voor de spoorzone uit de Verstedelijkingsstrategie Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen nog meer kansen bieden voor het centrum. Uitgangspunt daarbij is dat de zoektocht naar aanvullende kansen niet ten koste gaat van de planning van het winkelcentrum. Medio 2023 komt het college daarom met een programmaplan voor de bredere opgaven van het centrum van Westervoort dat wordt voorgelegd aan de gemeenteraad. Het programmaplan zal voorzien in het uitvoeren van onderzoeken naar onder meer de openbare ruimte. Voordat er keuzes worden gemaakt over investeringen in de openbare ruimte worden hiervoor financiering en subsidies gezocht en indien nodig een voorstel aan de gemeenteraad voorgelegd om een krediet beschikbaar te stellen. De gemeente is in gesprek met de provincie over mogelijke subsidie voor de planfase. Ook wordt gezocht naar subsidies voor de uitvoeringsfase.
Risico's	De gemeente is afhankelijk van derden. Denk hierbij aan vastgoedeigenaren, ondernemers binnen de winkelgebieden en afdelingen binnen 1Stroom zoals Ruimtelijke Ontwikkeling, Vergunningen Toezicht en Handhaving en Realisatie en Beheer. Voor onderzoeken naar transformatie van het gemeentehuis en openbare ruimte en voor realisatie is de gemeente afhankelijk van subsidieverstrekkers.

3.B.1	Herstructurering centrum Westervoort
Planning	Medio 2023 zal het college de gemeenteraad informeren over de voortgang van het voorlopig ontwerp van de Wyborgh en naar verwachting de benodigde planologische procedures opstarten. Ook zal het college medio 2023 een intentieovereenkomst sluiten met de eigenaar van het winkelcentrum en de gemeenteraad een programmaplan voorleggen voor de onderzoeken naar de transformatie van het centrum. In de tweede helft van 2023 worden de onderzoeken verder uitgevoerd. Resultaten hiervan worden voorgelegd en teruggekoppeld aan de gemeenteraad.
Financiën	De ingezette voorbereiding is opgepakt uit het beschikbare budget. Het op te stellen programmaplan gaat verder in op de plankosten voor verdere onderzoeken. Voor de plankosten voor de transformatie van de Wyborgh worden los daarvan afspraken gemaakt met de eigenaar.
Participatie	Bij het op te stellen programmaplan wordt ook ingegaan op communicatie en participatie. Voor de transformatie van De Wyborgh heeft de gemeente periodiek overleg met de ontwikkelaar en winkeliers. Bewoners zullen worden betrokken bij de inrichting van de openbare ruimte. Bij de verdere uitwerking zal bekeken worden waar welke participatie kan plaatsvinden.
Indicatoren	Een door de gemeenteraad vastgestelde Centrumvisie Westervoort. Een op te stellen Programmaplan Centrum Westervoort. Een op te stellen Gebiedsvisie Centrum Westervoort.

3.B.2	Duurzaamheid
Doel	Doelstellingen per programmalijn zijn: • Energietransitie: 95% CO2 reductie in 2050 ten opzichte van 1990 en een CO2 neutrale elektriciteitsvoorziening in 2050. • Klimaatadaptatie: Klimaatbestendig en water robuust in 2050. • Circulariteit: 100% circulair in 2050
Toelichting	Het programma circulaire economie bestaat uit drie samenhangende programmalijnen: Energietransitie, Klimaatadaptatie en Circulariteit (grondstoffentransitie). Dwars door deze programmalijnen heen ontwikkelen we een integrale aanpak voor bedrijven(terreinen).
Risico's	Ondanks gemeentelijke participatie is een risico dat samenwerking tussen inwoners, bedrijven, onderwijs en overheid onvoldoende van de grond komt en er onvoldoende stappen gezet worden richting de programmadoelstellingen. Voor het behoud en versterking van draagvlak voor maatregelen en acties is consistente communicatie van belang. Zo heeft de gemeente de afgelopen jaren gezien dat met name landelijke ontwikkelingen enorme impact hebben op draagvlak en de afkalving hiervan. Een aanvullend risico is dat er financiële druk ontstaat door het uitblijven van structurele middelen van het Rijk aan gemeenten en daardoor, onvoldoende continuïteit hebben op gemaakte afspraken, inzet op beleid, initiatieven en/of allianties, waardoor kansen of allianties verloren gaan.

3.B.2	Duurzaamheid
Planning	De planning is meerjarig. Het speerpunt blijft de komende jaren in toenemende mate, stevige aandacht vragen. Wettelijke doelstellingen, ambitiedocumenten en onderliggende programmeringen moeten meer concrete activiteiten geven voor de komende 4 jaar en een programmering op hoofdlijnen richting 2050. Aandachtspunt hierbij is dat externe ontwikkelingen regelmatig leiden tot bijsturing van planningen. Dit vereist flexibiliteit in de programmering. Belangrijke actiepunten voor 2023: • Herijken programmering ‘energietransitie’ • In uitvoering brengen van de uitvoeringsagenda’s ‘Circulariteit/grondstoffentransitie’ en ‘Klimaatadaptatie’ • Opstellen beleidskader- en uitvoeringsagenda ‘biodiversiteit’ • Ontwerpen monitoringsdashboard voor het programma • Opstellen integrale visie op duurzaamheid • Transitiewijk de Mosterdhof door ontwikkelen • Duurzaamheid incorporeren in de nieuwe BIZ van het Ambacht • Vervolg aanpak energie armoede
Financiën	Voor het de uitvoering van de programmalijn Energietransitie heeft uw raad in totaal en structureel ca € 82.000 procesgeld beschikbaar gesteld (excl. bedrijfsvoeringskosten). Voor de uitvoering van de programmalijn Circulariteit heeft uw raad ca € 16.000/jaar procesgeld beschikbaar gesteld tot en met 2025 (excl. bedrijfsvoeringskosten). Voor de uitvoering van de programmalijn Klimaatadaptatie is totaal € 823.720 ter beschikking gesteld. *Extra formatie VTH ihkv duurzaamheid* De rijksoverheid zet flink in op het gebied van duurzaamheid, circulariteit, biodiversiteit en klimaatadaptatie. Dit zal doorwerking krijgen in wet- en regelgeving en zal zich uiten in de uitvoering. Zo ook zullen deze ambities doorwerken in bouwwerken, civiele projecten en daarmee samenhangende ontwikkelingen. Dit heeft gevolgen voor de toetsing van aanvragen omgevingsvergunningen. Een nieuw stuk vakkennis zal hierbij opgedaan moeten worden, alsmede wordt hierdoor de toetsing uitgebreid. Tevens zal het doorvoeren van deze duurzaamheidsmaatregelen in de bouw gecontroleerd moeten worden wat een uitbreiding van de toezichtstaken tot gevolg heeft. Tevens zal ook op de lange termijn het in stand houden van deze duurzaamheidsmaatregelen geborgd moeten worden waarbij handhaving een rol speelt. Dit alles leidt tot extra taken en benodigde kennis en kunde binnen VTH. Om deze taken uit te kunnen voeren is het nodig om extra capaciteit uit te breiden in het VTH gebied. Omdat het op dit moment nog lastig te kwantificeren is wat er precies nodig is om deze taken uit te voeren en de borging van duurzaamheidsmaatregelen te garanderen, wordt vooralsnog voor Westervoort een bedrag van € 33.300 gevraagd. Hiermee kan een voorlopige invulling gegeven worden aan de extra toetsing, toezicht en uitbreiding van handhaving. Zodra landelijk meer inzicht komt in wat de effecten zijn van duurzaamheidsmaatregelen zal een nadere kwantificering van de uitvoerende taken plaatsvinden.

3.B.2	Duurzaamheid
Participatie	De gemeente kan de ambities voor alle de drie programmalijnen alleen realiseren met grote inzet en betrokkenheid van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Om hen actief te betrekken is communicatie & participatie in het 'hart' van het programma geplaatst. Hiertoe is een Communicatiestrategie, het beeldmerk en platform 'Samen1Nergie' en een Participatie strategie ontwikkeld. Daarnaast werkt de gemeente met ondernemersverenigingen samen om te komen tot een gedragen aanpak richting bedrijven(terreinen), bereidt de gemeente samen met de klankbordgroep en juniorklankbordgroep nieuw beleid voor en haalt nieuwe ideeën op en heeft een stap gezet richting verenigingen en maatschappelijke organisaties.

3.B.3	Liemerse ambassade
Doel	Optimale regionale samenwerking tussen de Liemerse gemeenten met onderwijs en ondernemers.
Toelichting	De Liemerse Ambassade geeft onder meer uitvoering aan de Liemerse Economische Visie met als speerpunten vrijetijdseconomie, logistiek en maakindustrie. Deze visie is opgesteld door de gemeenten Duiven, Westervoort, Zevenaar, Montferland en Doesburg. Daarnaast is de Liemerse Ambassade betrokken bij het opstellen van een regionale landbouwvisie en indiener van de LEADER-aanvraag 2023-2027 voor de vijf Liemerse gemeenten.
Risico's	De meerwaarde van de Liemerse Ambassade moet door alle betrokkenen gezien blijven worden en door de Liemerse Ambassade worden aangetoond. De Liemerse Ambassade bestaat naast vertegenwoordigers van onderwijs en ondernemers formeel uit de gemeenten Duiven, Westervoort, Zevenaar, Doesburg en Montferland.
Planning	De Liemerse Ambassade is opgericht in september 2020 en geeft sindsdien onder meer uitvoering aan de Liemerse Economische Visie, één van hun belangrijkste taken. In 2023 dient de bestaande visie te worden geëvalueerd en zal er gewerkt worden naar een nieuw uitvoeringsprogramma voor 2024-2026.
Financiën	In de programmabegroting staat voor de Liemerse Ambassade voor 2024 en verder een bedrag van jaarlijks € 15.000 opgenomen. Voor uitvoering van de Liemerse Economische Visie 2024-2026 staat een bedrag opgenomen van jaarlijks € 18.000.
Participatie	Projecten die door de Liemerse Ambassade worden opgepakt, komen veelal vanuit de samenleving en er wordt in gezamenlijkheid uitvoering aan gegeven. Zoals het promoten van de logistiek en de vrijetijdseconomie, het Techniekpact en Perspectief in Zorg en Techniek.

C. Het implementeren van nieuwe wetgeving, die op de gemeente afkomt.
Dit zijn de speerpunten:

3.C.1	Implementatie nieuwe Omgevingswet
Doel	Doorontwikkeling van de verdere implementatie van de Omgevingswet.

3.C.1	Implementatie nieuwe Omgevingswet
Toelichting	Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet inwerking. Tegelijkertijd zal de Wet Kwaliteitsborging Bouwen inwerking treden. Na diverse besluiten tot uitstel met name in verband met knelpunten in het DSO (Digitale Stelsel Omgevingswet) acht de eerste kamer de voorbereiding van de wet voldoende robuust om tot invoering over te gaan. Het jaar 2023 zal vanuit het rijk benut worden voor een verdere verbetering van het DSO. Alle decentrale overheden draaien mee in de diverse integrale testrondes die georganiseerd worden. Binnen onze organisatie ligt de focus voor 2023 en de jaren daarna op: • de voorbereiding op het werken met een tijdelijk omgevingsplan • het oefenen met onderdelen die de basis vormen voor een definitief omgevingsplan (moet klaar zijn in 2029) • het oefenen met een Omgevingstafel • het ontwikkelen van het participatiebeleid specifiek voor de Omgevingswet en het voorbereiden en implementeren van de werkprocessen • het opleiden van de medewerkers • het opstellen en actualiseren van het nieuwe VTH beleidsplan (ter kennisname naar de raad) • het opstellen van de nieuwe legesverordening (gevolgen WKB hier in implementeren).
Risico's	Het risico van onvoldoende voorbereiding op met name het terrein van de DSO blijft groot. Na de invoering zal blijken hoe groot de knelpunten zijn die nog moeten worden opgelost. Dit kan een grote impact hebben op het werken met de Omgevingswet voor inwoners/ initiatiefnemers/de organisatie.
Planning	In 2024 zal de belangrijkste focus liggen op de doorontwikkeling van het DSO en het werken aan het definitieve omgevingsplan. Ook zal vanaf de datum van de inwerkingtreding van de wet het werken met een Omgevingstafel definitieve vorm krijgen.
Financiën	• Het budget in de meerjarenbegroting voor 2024 is: € 74.370. • In de in 2022 gecreëerde reserve is € 100.000 gestort. Dit bedrag dient in 2023 onttrokken te worden. • De bedragen die de gemeente ontvangt vanuit de meicirculaire voor 2023 en de volgende jaren worden opgenomen in de meerjarenbegroting.
Participatie	Het in 2023 vast te stellen participatiebeleid specifiek voor de Omgevingswet vormt de basis voor het participatief werken onder de vigeur van de Omgevingswet.

3.4 Wensen/keuzemogelijkheden/overige activiteiten/investeringen

3.4.1 Leader 2023-2027
LEADER is een onderdeel van het Europese Gemeenschappelijke Landbouwbeleid (GLB) dat in 2023 in vernieuwde vorm van start gaat. Het is een bottom-up werkwijze voor regionale ontwikkeling voor, door en van de burgers zelf. In de periode 2023-2027 zullen LEADER-middelen vooral beschikbaar worden gesteld aan gebieden, die aan de slag gaan met projecten op het gebied van:

- klimaatverandering en duurzame energie;
- efficiënt beheer van natuurlijke hulpbronnen;
- bescherming van biodiversiteit;
- ontwikkeling van plattelandsgebieden: het bevorderen van de werkgelegenheid, groei, gendergelijkheid, sociale inclusie en lokale ontwikkeling in plattelandsgebieden, met inbegrip van bio-economie.

De vijf Liemerse gemeenten en het Waterschap willen hiervoor in aanmerking komen. Daarvoor dient er een Lokale Ontwikkel Strategie (LOS) te worden opgesteld, die voor 1 juli a.s. bij de provincie moet zijn ingediend. Na de zomer neemt de provincie hierover een besluit.

Voorgesteld wordt om de vijf Liemerse gemeenten samen € 750.000 te laten bijdragen in de periode 2023-2027 dat is € 150.000 per jaar. Wanneer als verdeelsleutel het inwoneraantal en de oppervlakte van een gemeente wordt gehanteerd, betekent dit dat Westervoort 7,1 % betaalt en jaarlijks € 10.000 dient bij te dragen.

3.4.2 Plankostenscan op maat
Op dit moment is er onvoldoende inzicht in de te ramen uren bij ruimtelijke ontwikkelingen binnen de gemeente Westervoort. Door de toename van (complexe) ruimtelijke ontwikkelingen wordt het steeds belangrijker om dit inzicht te hebben. Door goed aan de voorkant de uren en daarmee de financiën in beeld te hebben, kunnen veel beter de financiële risico’s van (toekomstige) grex-en en anterieure overeenkomsten gemanaged worden. Om dit voor elkaar te krijgen is het opstellen van een plankostenscan op maat noodzakelijk. Doordat de uren aan de voorkant veel beter ingeschat kunnen worden, kan tevens een goede afweging worden gemaakt tussen de projecten en de benodigde capaciteit. Met een plankostenscan op maat kan de hoogte van de te verhalen plankosten (en uren) op een dusdanige wijze worden vastgelegd dat recht wordt gedaan aan de project specifieke omstandigheden. Voorgesteld wordt om hiervoor een eenmalige bijdrage beschikbaar te stellen van € 10.000 (33% aandeel Westervoort).

3.4.3 Actualisatie nota Grondbeleid
De huidige nota grondbeleid Westervoort stamt nog uit 2009 en is dringend toe aan modernisering. Zeker gezien de komst van de Omgevingswet is de huidige nota niet meer toepasbaar.
De Omgevingswet heeft effect op de inzet van diverse grondbeleidsinstrumenten en de (on)mogelijkheden van kostenverhaal bij ruimtelijke ontwikkelingen. Daarnaast is door de toename van (complexe) ruimtelijke ontwikkelingen van belang dat de rol die de gemeente wil en kan spelen duidelijk is bij de ontwikkelstrategie. Voor het te voeren gemeentelijke beleid zal een richting worden bepaald voor de grondhouding (welke rol neemt de gemeente per situatie aan?) en de toepassingsmogelijkheden van de instrumenten (o.a. kostenverhaal, voorkeursrecht). Dit moet leiden tot een geactualiseerde nota grondbeleid, waarbij de specifiek wordt ingegaan op de rolkeuze van de gemeente, het grondprijsbeleid en uitgiftebeleid. In de Voorjaarsnota 2020 was voor de jaren 2021 en 2022 in totaal een budget van € 25.000 beschikbaar gesteld. Echter door diverse redenen heeft de actualisatie niet plaats gevonden. Voorgesteld wordt om opnieuw een bedrag van € 25.000 beschikbaar te stellen.

3.4.4 Voorbereidingskrediet flexwonen

De woningnood is groot. Starters en spoedzoekers op de woningmarkt vinden moeilijk een woning. Wachttijden op een sociale huurwoning lopen op en een betaalbare woning op de koopmarkt is er niet of nauwelijks. Doorstroming naar passende woningen wordt daarmee vertraagd. Daarom wil de gemeente met prioriteit en kracht doorwerken aan de invulling van de woningbehoefte en bestrijding van de woningnood door op korte termijn flexwoningen te realiseren. Flexwonen kan sneller dan permanente bouw een bijdrage leveren aan extra woningen door kortere procedures en strakke planning.

In april heeft de gemeenteraad de Nota Flexwonen met aanbevelingen vastgesteld. Daarmee wordt nu locatie onderzoek opgestart. Om planvorming op te starten is een voorbereidingskrediet nodig.

Als voorbereidingskrediet wordt voor 2023 € 75.000 gevraagd, Hierin is € 15.000 opgenomen voor extern onderzoek. De rest betreft plankosten. De verwachting is dat deze kosten deels kunnen worden terugverdiend binnen de afspraken die de gemeenteraad maakt maken met ontwikkelende partijen en de pachtovereenkomst. Doordat de projecten nog in de initiatieffase zijn en de businesscase voor flexwoonprojecten moeilijk rond te rekenen is, is dit nog onduidelijk. Daarom is het voorstel om deze bijdragen te dekken uit de Algemene Reserve. Om kosten te drukken wordt er uiteraard gekeken naar mogelijke subsidies van provincie Gelderland (aan te vragen zodra locatie bekend is, aan te vragen tot 31/12/23 of tot zover geld beschikbaar is), of voor extra expertise bijvoorbeeld op juridische en planologisch gebied waar gebruik gemaakt kan worden van ondersteuning door de TVTH (Taskforce Versnelling Tijdelijke Huisvesting), expertteam woningbouw RVO en mogelijk ook versnellingsteam provincie Gelderland

Flexwonen is vanwege grote (werk)druk onderwerp van gesprek geweest rondom de prioriteringsdiscussie. Door het toekennen van een hoge prioriteit en het beschikbaar krijgen van voldoende ambtelijke capaciteit, kan flexwonen opgepakt worden conform planning.

3.4.5 Ontwikkelopgave Woningbouw Openbare ruimte
De versnelling van de woningbouw is één van de belangrijkste thema's op landelijk, regionaal en lokaal niveau. Ook in Westervoort is woningbouw top prioriteit, mede gelet op de ambities uit de Woonvisie, de Liemerse Woonagenda en de Woondeal. Op dit moment lopen er een aantal grote ontwikkelingen binnen Westervoort. Hiervoor zijn of worden kredieten aangevraagd. Deze kredieten worden met name "aan de voorkant" ingezet in de vorm van het beschikbaar krijgen/stellen van een planoloog, een projectleider, een stedenbouwkundige, een jurist en bijvoorbeeld medewerkers op het gebied van communicatie en participatie. En toch ziet de gemeente bij de versnelling van de woningbouw knelpunten ontstaan. Voor de komende jaren voorziet de gemeente knelpunten op de vakdisciplines als Verkeer, Groen/Ecologie, Water en Riolering. Dit zijn de disciplines die belegd zijn bij het deel van de organisatie (Realisatie en Beheer) waarin het inrichten en beheren van de (openbare) ruimte centraal staat. Door bezuinigingsoperaties in het verleden zijn hier een aantal fte's weggevallen en is de afgelopen jaren de aandacht volledig op het beheer van de (openbare)ruimte komen te liggen. De ontwikkeltak van deze afdeling is daarmee voor een groot deel weggevallen. Nu de gemeente vanuit een beheerfase weer volop in een ontwikkelfase zijn terecht gekomen, worden bovengenoemde vakdisciplines node gemist en kunnen versnellingskansen niet altijd opgepakt worden. Omdat de gemeente Westervoort te maken heeft met een grote ontwikkelopgave, vraagt dit ook om een grote inzet van Realisatie en Beheer. Om deze ontwikkelopgave de komende jaren mogelijk te maken, wordt voorgesteld om voor de jaren 2024 tot en met 2027 € 85.000 per jaar beschikbaar te stellen.

3.4.6 Inhuur Vergunning Toezicht en Handhaving (VTH)
In 2022 is ruim € 61.000 meer aan leges geïnd dan in de begroting 2022 is opgenomen. Dit is te verklaren uit het feit dat er meerdere grotere bouwwerken zijn vergund dan voorzien. Deze extra inkomsten zijn gerealiseerd met extra inhuur capaciteit. Ook voor 2023 worden veel extra aanvragen verwacht (met name realisatie woningbouw) waar extra capaciteit voor nodig is. Daarnaast gaat de gemeente 1 januari 2024 werken onder de Omgevingswet wat voor de

aanvrager ook veel veranderingen betekent. De verwachting is dat er zeker in de tweede helft van het jaar extra aanvragen binnen zullen komen onder de nu nog geldende (en bekende) regelgeving. Om voldoende capaciteit op vergunningverlening te borgen om deze extra stroom aan aanvragen te kunnen behandelen, is extra inhuur nodig. De bekostiging van deze extra inhuur bedraagt eenmalig € 25.597.

3.4.7 Extra formatie VTH in het kader van duurzaamheid
De rijksoverheid zet flink in op het gebied van duurzaamheid, circulariteit, biodiversiteit en klimaatadaptatie. Dit zal doorwerking krijgen in wet- en regelgeving en zal zich uiten in de uitvoering. Zo ook zullen deze ambities doorwerken in bouwwerken, civiele projecten en daarmee samenhangende ontwikkelingen. Dit heeft gevolgen voor de toetsing van aanvragen omgevingsvergunningen. Een nieuw stuk vakkennis zal hierbij opgedaan moeten worden, alsmede wordt hierdoor de toetsing uitgebreid. Tevens zullen het doorvoeren van deze duurzaamheidsmaatregelen in de bouw gecontroleerd moeten worden wat een uitbreiding van de toezichtstaken tot gevolg heeft. Tevens zal ook op de lange termijn het in stand houden van deze duurzaamheidsmaatregelen geborgd moeten worden waarbij handhaving een rol speelt.

Dit alles leidt tot extra taken en nodige kennis en kunde binnen VTH. Om deze taken uit te kunnen voeren is het nodig om extra capaciteit uit te breiden in het VTH gebied. Omdat het op dit moment nog lastig te kwantificeren is wat er precies nodig is om deze taken uit te voeren en de borging van duurzaamheids maatregelen te garanderen, wordt vooralsnog voor Westervoort een bedrag van € 33.300 gevraagd. Hiermee kan een voorlopige invulling gegeven worden aan de extra toetsing, toezicht en uitbreiding van handhaving.

Zodra landelijk meer inzicht komt in wat de effecten zijn van duurzaamheidsmaatregelen zal een nadere kwantificering van de uitvoerende taken plaatsvinden.

3.4.8 Digitaal handboek
Het huidige handboek Openbare Ruimte is verouderd en niet meer actueel. Het handboek wordt nog steeds gebruikt als toetsingskader voor de (her)inrichting van de openbare ruimte en beschrijft waar de openbare ruimte aan moet voldoen zodat deze goed functioneert en te onderhouden is. De komende jaren wordt er veel ontwikkeld, waardoor het nu noodzakelijk is het handboek te vernieuwen. Door voor Duiven en Westervoort gelijktijdig een nieuw handboek op te stellen is er schaal voordeel. De kosten voor het opstellen van een handboek bedragen dan voor Westervoort € 20.000.

3.4.9 Groene Metropoolregio
Na een nacalculatie voor de begroting 2023 betreffende de inwonersbijdrage aan de Groene Metropoolregio (het Regiobureau, en de opgaven) is gebleken dat de werkelijke kosten hoger uitvallen dan de opgenomen bedragen in de begroting. Dit komt mede door een verhoging van de bedragen opgenomen in de begroting van de Groene Metropoolregio vanwege indexering. Gevraagd wordt een bedrag van € 10.000 bij te ramen.

Voor 2024 wordt een substantiële verhoging van de inwonersbijdrage verwacht. Deze ziet met name toe op de opgave ‘Circulaire regio. Gevraagd wordt om voor 2024 € 16.600 bij te ramen op het huidige opgenomen bedrag in de begroting voor de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.

3.4.10 Uitbreiding inzamel locaties voor luier en incontinentiemateriaal
Wegwerpluiers en incontinentiemateriaal vormen een belangrijk deel van het restafval. De gemeente heeft zich in het Grondstoffenplan ten doel gesteld de hoeveelheid restafval te verminderen. Sinds medio 2021 worden de ingezamelde luiers van de inzamellocatie bij kringloopbedrijf 2Switch afgevoerd ter recycling. Hiervan wordt goed gebruikt gemaakt. Om de service voor inwoners en het inzamelresultaat verder te verhogen is het gewenst het aantal inlevermogelijkheden in het dorp uit te breiden op daarvoor geschikte locaties. In 2023 wordt

dit onderzocht en waar mogelijk uitvoering aangegeven. Hiervoor is verhoging van het bestaande budget nodig met € 12.500. Deze kosten kunnen worden gedekt uit de voorziening afvalinzameling

3.4.11 Denk en Doekracht GMR
In Westervoort is het goed leven, wonen en werken. De gemeente wil een aantrekkelijke werk-, woon- en leefomgeving die toekomstgericht en duurzaam is. Daarnaast wil de gemeente een betrouwbare en betrokken partner zijn die goed in staat is daar aan bij te dragen. Omdat afspraken die grote invloed hebben op de lokale werk-, woon- en leefomgeving steeds vaker op regionale schaal gemaakt worden, is het afgelopen jaar een éénmalige investering gedaan om ook daadwerkelijk aanwezig te kunnen zijn in die regio (met name de GMR) en inbreng te hebben op deze schaal. Het afgelopen jaar was daarmee een leerjaar om te kunnen beoordelen deze éénmalige investering effect zou sorteren. Dat jaar heeft de gemeente geleerd dat door het vrijmaken van strategische denk- en doekracht we als gemeente nu vooraan zitten bij nieuwe ontwikkelingen, we mee praten en zo invloed kunnen uitoefenen. De gemeente merkt dat door onze aanwezigheid en actieve betrokkenheid we meer grip krijgen op processen en de inhoud. En ook merkt de gemeente dat er nu wel naar haar (regiogemeenten) geluisterd wordt. Verder er kansen gezien om invloed te vergroten op de voor de gemeente belangrijke beleidsontwikkelingen en bijvoorbeeld op het gebied van het koppelen van projecten voor een groter bereik en daarmee ook op het maken van het binnenhalen van Rijks en of provinciale middelen voor proces en uitvoering. Gezien de ervaringen van het afgelopen jaar stelt de gemeente daarom voor om een structurele impuls te geven aan die strategische denk- en doekracht. Deze impuls bestaat uit het structureel beschikbaar stellen van € 45.000.

3.4.12 Vervangen toegangspoller Dorpsplein
De toegangspoller naar het Dorpsplein is sterk verouderd en aan vervanging toe omdat deze al geregeld in storing staat. In het kader van de bereikbaarheid voor nood- en hulpdiensten en daarmee de waarborging van de veiligheid op het plein is dit een onwenselijke situatie. Wachten tot de plannen in het centrum uitgewerkt zijn kan niet meer. Met het (her)plaatsen zal zo veel mogelijk rekening worden gehouden met een locatie waar deze definitief kan blijven staan. Voor vervanging van deze poller is een budget van € 50.000 benodigd. De kapitaallasten bedragen vanaf 2024 € 4.333.

3.4.13 Vervanging Brug B31, de Kemfkens
Uit inspecties is gebleken dat de brug aan vervanging toe is om de veiligheid te kunnen waarborgen. Hiervoor was in de begroting 2021 een bedrag van 52.000 opgenomen. Uitvoering is in verband met beschikbare capaciteit doorgeschoven naar 2023. Vanwege de sterk gestegen prijzen is dit budget nu onvoldoende. Voorgesteld wordt om € 38.000 bij te ramen. De kapitaallasten bedragen vanaf 2024 € 2.027.

3.4.14 Vervanging Brug B32, Waemelslant
Uit inspecties is gebleken dat de brug aan vervanging toe is om de veiligheid te kunnen waarborgen. Hiervoor is in de begroting 2021 een bedrag van € 30.000 opgenomen. Uitvoering is in verband met beschikbare capaciteit doorgeschoven naar 2023. Deze brug is vanwege haar ontwerp niet inclusief begaanbaar. Het is een zogenaamde ‘knuppelbrug’ van geïmpregneerd grenen. Vanwege de sterk gestegen prijzen en het uitvoeren in een inclusief begaanbaar model is € 10.000 extra budget nodig. Als voor uitvoering in Azobe wordt gekozen is nog eens extra € 20.000 nodig. Voorgesteld wordt om € 30.000 bij te ramen. De kapitaallasten bedragen vanaf 2024 € 1.600.

3.4.15 Vervangen asfalt paden Goltackers en park Broekstraat
Uit inspecties is gebleken dat het asfalt aan vervanging toe is om de veiligheid te kunnen waarborgen. Vanwege de parkachtige omgeving, wordt voorgesteld om het asfalt te vervangen door halfverharding. Met de gehandicaptenraad is afgestemd welke halverharding het meest geschikt zou zijn. Vervanging door een nieuwe asfaltconstructie zou ook een mogelijkheid zijn. Maar de kosten zijn dan hoger en veel minder circulair. De halfverharding is bovendien in de

parkomgeving makkelijker te onderhouden dan asfalt, denk aan wortelopdruk. De oude asfalt laag wordt circulair verwerkt als funderingslaag onder de halfverharding. In dit geval is halfverharding een duurzame oplossing. De kosten bedragen € 30.000. De uitvoering vindt plaats in 2023. De kapitaallasten bedragen vanaf 2024 € 1.600.

3.4.16 Vervangen asfalt fietspad Schans
Uit inspecties is gebleken dat het asfalt aan vervanging toe is om de veiligheid te kunnen waarborgen. Dit betreft een vervolg deel van de fietsroute langs de Rivierweg. Deze is grotendeels uitgevoerd in beton. Vanwege een homogeen beeld en de betere bestendigheid tegen boomwortelopdruk, wordt voorgesteld het asfalt niet 1 op 1 te vervangen voor nieuw asfalt, maar voor beton. Beton geeft een langdurig onderhoudsarme verharding. Vervanging door een nieuwe asfaltconstructie zou ook een mogelijkheid zijn. Maar de kosten zijn vergelijkbaar terwijl de levensduur van asfalt lager wordt ingeschat. De gemeente streeft er naar om een betonsoort toe te passen met veel hergebruik. In dit geval is beton een duurzame oplossing. Hiervoor is € 200.000 geraamd, uitvoering 2023. De kapitaallasten bedragen € 7.333.

3.4.17 Kosten herinrichting Mooi Mosterdhof
Zoals aangegeven bij speerpunt 3.A.2 is in 2022 binnen bestaande budgetten aanvullende financiering gevonden. Het gaat om € 215.000 uit het Watertakenplan, € 20.000 uit de Voorziening achterstallig wegenonderhoud en € 10.000 uit het programma Duurzaamheid.

Echter dit is onvoldoende om de gestegen kosten door de Coronacrisis en extra energielasten significant te dekken. Vanaf eind 2021 zijn de prijzen van grondstoffen en loonkosten enorm gestegen. Deze stijgingen komen door de hogere prijzen voor gas en olie maar ook voor staat en hout. Daarnaast kampt de grond-, weg- en waterbouwsector met een groot personeelstekort. Op dit moment loopt de aanbesteding van de openbare ruimte nog, maar de gemeente verwacht een tekort van € 400.000 om de plannen uit het Uitvoeringsprogramma Mooi Mosterdhof te kunnen realiseren. Momenteel lopen nog gesprekken met de provincie voor een tweetal subsidies. Indien de provincie positief besluit levert dit 50% dekking van het genoemde tekort op. Voor nu wordt de raad verzocht om een eenmalige aanvullende dekking voor dit begrotingsjaar van € 400.000. De kapitaallasten bedragen € 21.333.

3.4.18 Aanbrengen asfalt Dorpstraat - Hamersestraat
Na de renovatie van de Dorpsstraat en Hamersestraat zijn veel meldingen van trillen bij de gemeente binnen gekomen. Deze zijn onderzocht en vorig najaar zijn er werkzaamheden verricht om de trillingen tegen te gaan. De kolken zijn toen buiten de rijbaan geplaatst. De werkzaamheden hebben wel wat verbetering gebracht maar niet het gewenste effect. Op 4 april 2023 hebben bewoners ingesproken in de commissie. Hierop is op 17 april de motie Vreemd – Onderzoek asfaltering Dorpstraat Hamersestraat in de gemeenteraad aangenomen. De kosten voor het vervangen van de klinkers door asfalt bedragen € 470.000. De uitvoering vindt plaats in 2024. De kapitaallasten bedragen vanaf 2025 € 17.233.

3.4.19 Ondersteuning economische initiatieven
Ondernemers leveren een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid in de gemeente. Om het ondernemersklimaat te behouden en te verbeteren is het belangrijk om, naast de betrokkenheid bij lopende projecten, te investeren in de samenwerking met ondernemers(verenigingen) en te investeren in lokale initiatieven in economisch onzekere tijden. De gemeente wil op een laagdrempelige manier bijdragen aan initiatieven voor ondernemers, versterking van een groep ondernemers en het ondernemersklimaat in Westervoort in algemene zin. Hiervoor wordt een budget gevraagd van € 20.000.

3.5 Wat gaat het kosten?

		2023	2024	2025	2026	2027
	Speerpunten:					
3A1	Uitvoeren woonvisie/ versnellen woningbouw					
3A2	Mee-uitvoeren wijkontwikkelings-plan Mooi Mosterdhof	-30.000				
3A3	Ontwikkeling Westervoort Noord / haalbaarheidsverplaatsing sportclubs					
3A4	Natuur inclusieve gebieds-ontwikkeling					
3B1	Herstructurering centrum Westervoort					
3B2	Duurzaamheid					
3B3	Liemerse Ambassade					
3C1	Implementatie nieuwe Omgevingswet					
	Totaal speerpunten	**-30.000**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Wensen/keuzes/ overige activiteiten					
341	Leader 2023-2027	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
342	Plankostenscan op maat	-10.000				
343	Actualisatie nota Grondbeleid	-25.000				
344	Voorbereidingskrediet flexwonen	-75.000				
345	Ontwikkelopgave woning openbare ruimte		-85.000	-85.000	-85.000	-85.000
346	Inhuur VTH	-25.597				
347	Extra formatie VTH ihkv duurzaamheid		-33.300	-33.300	-33.300	-33.300
348	Digitaal handboek openbare ruimte	-20.000				
349	Groene Metropoolregio					
3410	Uitbreiding inzamellocaties voor luier en incontenentiemateriaal	0				
3411	Denk en Doekracht GMR	-45.000	-45.000	-45.000	-45.000	-45.000
3412	Vervangen toegangspoller Dorpsplein € 50.000		-4.333	-4.333	-4.333	-4.333
3413	Vervanging Brug B31, de Kemfkens € 38.000		-2.027	-2.027	-2.027	-2.027
3414	Vervanging Brug B32, Waemelslant € 30.000		-1.600	-1.600	-1.600	-1.600
3415	Vervangen asfalt paden Goltackers en park Broekstraat € 30.000		-1.600	-1.600	-1.600	-1.600
3416	Vervangen asfalt fietspad Schans € 200.000		-7.333	-7.333	-7.333	-7.333
3417	Kosten herinrichting Mooi Mosterdhof € 400.000		-21.333	-21.333	-21.333	-21.333

		2023	2024	2025	2026	2027
3418	Aanbrengen asfalt Dorpstraat-Hamersestraat € 470.000			-17.233	-17.233	-17.233
3419	Ondersteuning economische initiatieven	-20.000				
	Totaal wensen/keuzes/overige activiteiten/investeringen	**-230.597**	**-211.526**	**-228.759**	**-228.759**	**-228.759**
	Autonome ontwikkelingen:					
3511	Mobiliteitsvisie 2040	-15.000	-10.000			
3512	Energiekosten	-154.300	-154.300			
3513	Bewegwijzering Westervoortsebrug	-19.000				
3514	Vervangen VRI Brugweg	-30.000				
	Totaal autonome ontwikkelingen	**-218.300**	**-164.300**	**0**	**0**	**0**
	Totaal programma 3	**-478.897**	**-375.826**	**-228.759**	**-228.759**	**-228.759**

3.5.1 Toelichting op de autonome ontwikkelingen

3.5.1.1 Mobiliteitsvisie 2040
De Planwet Verkeer en Vervoer schrijft in artikel 8 voor dat de gemeente zorgdraagt voor het zichtbaar voeren van een samenhangend en uitvoeringsgericht verkeers- en vervoersbeleid, dat richting geeft aan de te nemen beslissingen inzake verkeer en vervoer. Bestaande plannen zijn sterk verouderd en niet meer bruikbaar binnen de opgaven die eraan komen. Origineel budget van € 20.000 was vastgelegd in de voorjaarsnota 2022 (voor uitvoering in 2022). Dit bedrag is gebaseerd op de keuze van de gemeenteraad om met een niet interactief proces een compact samenhangend en uitvoeringsgericht beleidsplan op te stellen. Om het onderzoek alsnog uit te kunnen voeren vragen is, als gevolg van inflatie en prijsstijgingen in het afgelopen jaar, nu een bedrag van € 25.000 benodigd. Hiervan is in 2023 € 15.000 nodig en in 2024 €10.000.

3.5.1.2 Energiekosten
Door o.a de oorlog in de Oekraïne en de stijging van de kosten voor het netbeheer zijn de totale kosten voor het verbruik van energie behoorlijk gestegen. Dit betekent dat er voor diverse onderdelen in de begroting (gebouwen, openbare verlichting, rioolgemalen etc.) de budgetten moeten worden verhoogd. Voor programma 3 betekent dit een verhoging van € 154.300 voor de jaren 2023 en 2024.

3.5.1.3 Bewegwijzering Westervoortsebrug
In 2022 heeft het college besloten om te laten onderzoeken of de bewegwijzering voor de beperkingen op de Westervoortsebrug konden worden verbeterd. Na onderzoek blijkt dit mogelijk. De gemeente heeft zelf extra borden nabij de rotonde Liemersallee/Hamersestraat geplaatst. Daarnaast is er contact geweest met de Nationale Bewegwijzeringsdienst. Zij kunnen de ANWB bebording aanpassen zodat de beperkingen voor de route richting Arnhem via de Westervoortsebrug beter aangeduid worden. De kosten hiervoor bedragen € 19.000.

3.5.1.4 Vervangen verkeersregelinstallatie (VRI) Brugweg
De VRI aan de Brugweg valt de laatste tijd vaak in storing. De installatie is sterk verouderd. Benodigde materialen zijn niet meer leverbaar. Daarom moet deze installatie zo spoedig mogelijk vervangen worden. Op dit moment wordt de installatie op professorische manier in bedrijf gehouden. De installatie heeft een koppeling met de installatie in Arnhem en een meetinstallatie ten behoeve van het landbouwverkeer. Dat maakt deze installatie zo specifiek dat we er externe kennis voor nodig hebben om een contract op te stellen en de uitvoering te gaan begeleiden. De totale voorbereidingstijd kost ca. 9 maanden. Daarom is in 2023 een budget nodig van € 30.000. De kosten voor de vervanging worden verwerkt in de meerjarenbegroting 2024-2027.

Totaaloverzicht

In deze Voorjaarsnota worden een groot aantal zaken genoemd met financiële gevolgen. In meerjarenperspectief geven de aanpassingen het volgende beeld:

		2023	2024	2025	2026	2027
	Programma 1 Bestuur					
	Speerpunten:					
1a1	Uitvoering en borging participatiebeleid	-103.500	-157.000	-111.000	-111.000	-111.000
1a3	Implementatie WetOpen Overheid		-57.000	-57.000	-57.000	-57.000
	Rijksgelden uitvoering Woo		57.000	57.000	57.000	57.000
1b1	Kwetsbare/ overlastgevende personen	-27.750	-27.750	-27.750	-27.750	-27.750
	Wensen/keuzes/overige activiteiten/investeringen					
14a	Dienstverlening: formatie		-24.235	-24.235	-24.235	
14b	Dienstverlening: openingstijden		-14.850	-14.850	-14.850	
14c	Juridische ondersteuning	--2.775	-5.550	-5.550	-5.550	-5.550
14d	Bijdrage GR SDL (RID)	-165.000	-165.000	-165.000	-165.000	-165.000
14e	Proceskostenvergoeding WOZ-bezwaren	-47.500				
14f	VGGM	-55.950	-7.950	-7.950	-7.950	-7.950
14g	Maatschappelijke initiatieven		-15.000	-15.000	-15.000	
14h	Cameratoezicht station		-7.200	-7.200	-7.200	-7.200
14i	Nieuwjaarsreceptie		-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
14j	Ondernemerscentrum Uitterweert	-15.000		-6.000	-6.000	-6.000
	Autonome ontwikkelingen:					
151a	Rente schatkistbankieren	61.325				
151b	Opbrengst OZB	-109.737	110.000			
151c	Uitkering gemeentefonds	765.415	865.514	1.101.175	512.900	469.900
151d	Energiekosten	-93.375	-93.375			
151e	Groene Metropoolregio	-1.000	-2.400	-2.400	-2.400	-2.400
	Programma 2 Maatschappij					
	Speerpunten:					
231A	Versterken en afstemmen van de toegangen		-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
	Gezond en veilig opgroeien		-50.000	-50.000	-50.000	
	Leerplichtambtenaren		-15.623	-15.623	-15.623	-15.623
231C	1 Jeugdconsulent	-15.000	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
	2 Specialistisch ondersteuner jeugd	-35.000	-70.000			
	3 Jongerencoaches		-45.000			
	4 Uitbreiding toegang		-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
	5 Procesbegeleider	-12.500	-25.000			
	Wensen/keuzes/overige activiteiten					
24A	Fietsenplan St. Leergeld	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
24B	Combinatiefunctionarissen	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
24C	Plusbus	-5.000				
24D	Gelrepas	-14.000	-14.000			
24E	Veilig Thuis	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
24F	Komst spreidingswet					

24G	Opvang Oekraïners					
24H	Inclusie agenda	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
24I	Jeugd laagdrempelige, wekelijkse opvoedondersteuning		-24.000	-24.000	-24.000	-24.000
24J	Lokaal JGZ	-16.000	-16.000			
24K	Meerwerk dakrenovatie IKC De Brug		-10.680	-10.680	-10.680	-10.680
	Autonome ontwikkelingen:					
251A	Indexering jeugd en Wmo	-398.000	-398.000	-398.000	-398.000	-398.000
251B	Indexering subsidie Sante/Mikado	-46.000	-46.000	-46.000	-46.000	-46.000
251C	Spuk gelden					
251D	Activerend werk	-90.000				
	Dekking bestemmingsreserve	90.000				
251E	VGGM	-64.000	-196.000	-100.000	-100.000	-100.000
251G	MGR	-262.000	-262.000	-262.000	-262.000	-262.000
	WSW		73.000	73.000	73.000	73.000
251H	Regionale sociale dienst	-151.000	-107.000	-107.000	-107.000	-107.000
251I	Doelgroepvervoer / BVO DRAN		-75.000	-150.000		
	Dekking bestemmingsreserve		75.000	94.000		
251J	Huishoudelijke ondersteuning					
251K	Aanstellen 1fte onderwijshuisvesting	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
251L	Onderhoudscontract speelvoorzieningen	-5.000				
251M	Nieuw onderhoudscontract bomen	-7.500				
251N	Uitvoeringsbudget Sociaal Domein	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
251O	Innovatiebudget	-20.000	-20.000			
251P	De Liemerse Ambassade	-15.000				
251Q	Biubliotheek	-23.000	-89.786			
251R	Beeldende kunst	-19.000	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000
251S	Opstellen nieuw IHP inclusief uitvoeringsparagraaf	-30.000				
251T	Boomonderhoud: bestrijding luizen	-9.000	-9.000			
	Programma 3 Omgeving					
	Speerpunten:					
3A1	Uitvoeren woonvisie/ versnellen woningbouw					
3A2	Mee-uitvoeren wijkontwikkelings-plan Mooi Mosterdhof	-30.000				
3A3	Ontwikkeling Westervoort Noord / haalbaarheidsverplaatsing sportclubs					
3A4	Natuur inclusieve gebiedsontwikkeling					
3B1	Herstructureringcentrum Westervoort					
3B2	Duurzaamheid					
3B3	Liemerse Ambassade					
3C1	Implementatienieuwe Omgevingswet					
	Wensen/keuzes/overige activiteiten					
341	Leader 2023-2027	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000

342	Plankostenscan op maat	-10.000				
343	Actualisatie nota Grondbeleid	-25.000				
344	Voorbereidingskrediet flexwonen	-75.000				
345	Ontwikkelopgave woningopenbare ruimte		-85.000	-85.000	-85.000	-85.000
346	Inhuur VTH	-25.597				
347	Extra formatie VTH ihkv duurzaamheid		-33.300	-33.300	-33.300	-33.300
348	Digitaal handboekopenbare ruimte	-20.000				
349	Groene Metropoolregio					
3410	Uitbreiding inzamellocaties voor luier en incontenentiemateriaal	0				
3411	Denk en Doekracht GMR	-45.000	-45.000	-45.000	-45.000	-45.000
3412	Vervangen toegangspoller Dorpsplein € 50.000		-4.333	-4.333	-4.333	-4.333
3413	Vervanging Brug B31, de Kemfkens € 38.000		-2.027	-2.027	-2.027	-2.027
3414	Vervanging Brug B32,Waemelslant € 30.000		-1.600	-1.600	-1.600	-1.600
3415	Vervangen asfalt paden Goltackers en park Broekstraat € 30.000		-1.600	-1.600	-1.600	-1.600
3416	Vervangen asfalt fietspad Schans € 200.000		-7.333	-7.333	-7.333	-7.333
3417	Kosten herinrichting Mooi Mosterdhof € 400.000		-21.333	-21.333	-21.333	-21.333
3418	Aanbrengen asfalt Dorpstraat-Hamersestraat € 470.000			-17.233	-17.233	-17.233
3419	Ondersteuning economische initiatieven	-20.000				
	Autonome ontwikkelingen:					
3511	Mobiliteitsvisie 2040	-15.000	-10.000			
3512	Energiekosten	-154.300	-154.300			
3513	Bewegwijzering Westervoortsebrug	-19.000				
3514	Vervangen VRI Brugweg	-30.000				
	Ontwikkelingen voorjaarsnota	**-1.505.744**	**-1.431.711**	**-696.822**	**-1.229.097**	**-1.168.012**

In de begroting 2023-2026 hebben we de verwachte resultaten voor de komende jaren aangegeven. Er is een aantal raadsbesluiten genomen met structurele gevolgen die daar nog niet in waren verwerkt. Alle raadsbesluiten tot en met 31 maart 2023 zijn verwerkt.

Het totaalbeeld na deze Voorjaarsnota ziet er dan als volgt uit:

	2023	2024	2025	2026	2027
Saldo voor Voorjaarsnota	-819.575	-137.711	420.934	-1.344.879	-1.661.952
Nieuwe beleidswensen 2023-2027					
Programma 1	205.153	445.204	704.240	115.965	127.050
Programma 2	-1.232.000	-1.501.089	-1.172.303	-1.116.303	-1.066.303
Programma 3	-478.897	-375.826	-228.759	-228.759	-228.759
Begrotingssaldo	**-2.325.319**	**-1.569.422**	**-275.888**	**-2.573.976**	**-2.829.964**
Dekking	1.728.000	1.998.000	2.266.000	2.535.000	2.535.000
Resultaat na Voorjaarsnota	**-597.319**	**428.578**	**1.990.112**	**-38.976**	**-294.964**

De jaren 2024 en 2025 geven een positief resultaat. De jaren 2026 en 2027 zijn negatief.

Totaaloverzicht naar wettelijk / niet-wettelijk

Hierna volgt een overzicht van de mutaties in wettelijke en niet-wettelijke taken per programma op basis van deze voorjaarsnota.

Programma/taakveld	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Programma 1 Bestuur					
Wettelijk	349.715	451.329	726.990	138.715	149.800
Niet-wettelijk	-144.562	-6.125	-22.750	-22.750	-22.750
Totaal programma 1	**205.153**	**445.204**	**704.240**	**115.965**	**127.050**
Programma 2 Maatschappij					
Wettelijk	-1.179.500	-1.407.303	-1.134.303	-1.060.303	-1.010.303
Niet-wettelijk	-52.500	-93.786	-38.000	-56.000	-56.000
Totaal programma 2	**-1.232.000**	**-1.501.089**	**-1.172.303**	**-1.116.303**	**-1.066.303**
Programma 3 Omgeving					
Wettelijk	-200.597	-128.300	-118.300	-118.300	-118.300
Niet-wettelijk	-278.300	-247.526	-110.459	-110.459	-110.459
Totaal programma 3	**-478.897**	**-375.826**	**-228.759**	**-228.759**	**-228.759**

Dekking en reserveringen					
	2023	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Dekking					
Wettelijk		591.000	741.000	197.000	197.000
Niet-wettelijk	1.560.000	1.408.000	1.525.000	2.338.000	2.338.000
Totaal dekking	**1.560.000**	**1.999.000**	**2.266.000**	**2.535.000**	**2.535.000**
Reserveringen					
Niet-wettelijk (toevoegingen)	1.900.000				
Niet-wettelijk (onttrekkingen)	-1.900.000				
Totaal reserveringen	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Bijlage investeringskredieten

In deze rapportage worden een aantal investeringskredieten aangevraagd of gewijzigd. Dergelijke aanvragen of wijzigingen moeten volgens onze financiele verordening worden voorgelegd aan de raad. In deze bijlagen staan alle investeringskredieten uit de meerjarenbegroting 2023-2026, de restant kredieten uit de jaarrekening 2022 en de aanvragen uit deze rapportage vermeld.

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Restant kredieten jaarrekening 2022	4.950					
Begroting 2023-2026		2.704	1.521	1.564	1.238	
Kredietaanvraag:						
Cameratoezicht station		60				
Ondernemerscentrum Uitterweert			100			
Toegangspoller Dorpsplein		50				
Brug De Kemfkens		38				
Brug Waemelslant		30				
Asfalt paden Goltackers en Broekstraat		30				
Asfalt fietspad Schans		200				
Herinrichting Mooi Mosterdhof		400				100
Aanbrengen asfalt Dorpstraat-Hamersestraat			470			
Meerwerk dakrenovatie IKC De Brug		178				
Totaal	**4.950**	**3.690**	**2.091**	**1.564**	**1.238**	**100**

In € 1.000